

Załącznik do Uchwały Nr XXV/198/2017
Rady Gminy Waganiec z dnia 29 maja 2017 r.

**GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA
GMINY WAGANIEC
NA LATA 2016-2025**

Waganiec, 2016

Spis treści

Spis treści	1
1. Wprowadzenie	3
1.1. Definicje	3
1.2. Tworzenie Gminnego Programu Rewitalizacji	5
2. Diagnoza społeczno-gospodarcza	6
2.1. Charakterystyka zagospodarowania przestrzennego gminy	6
2.2. Charakterystyka gospodarcza gminy	19
2.3. Charakterystyka społeczna gminy	26
3. Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi.....	33
4. Konsultacje społeczne	38
4.1. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych na terenie Gminy Waganiec na podstawie badań własnych- konsultacje społeczne z pracownikami Urzędu	38
4.2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych na terenie Gminy Waganiec na podstawie badań własnych- badanie ankietowe	46
4.3. Konsultacje społeczne z mieszkańcami.....	59
5. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych	64
5.1. Metodologia opracowania diagnozy	64
5.2. Problemy społeczne	66
5.3. Problemy gospodarcze.....	76
5.4. Problemy środowiskowe.....	77
5.5. Problemy przestrzenno-funkcjonalne	78
6. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji	79
6.1. Obszary zdegradowane.....	79
6.2. Obszar rewitalizacji	86

7. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego (planowany efekt rewitalizacji)	90
8. Cele rewitalizacji i kierunki działań	92
8.1. Rekomendowane kierunki interwencji	92
9. Lista planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	93
9.1. Harmonogram i ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji.....	102
10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności rewitalizacji	103
11. Mechanizmy partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji.....	105
12. System wdrażania (realizacji) Gminnego Programu Rewitalizacji	107
13. System monitoringu i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji.....	108
13.1. Monitoring	108
13.2. Ewaluacja	110
14. Spis tabel i wykresów	111
14.1. Spis rysunków	111
14.2. Spis tabel.....	111
14.3. Spis wykresów.....	112

1. Wprowadzenie

1.1. Definicje

Powołując się na Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020 rewitalizacja stanowi kompleksowy proces, którego celem jest wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni, i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Przez działania całościowe rozumie się wzajemnie powiązane przedsięwzięcia, które obejmują kwestie społeczne oraz gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne lub środowiskowe. Poprzez prowadzone działania zakłada się optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów. Proces ten trwa wiele lat, prowadzony przez interesariuszy przy współpracy społeczności lokalnej. Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- Uwzględnienie rewitalizacji, jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- Pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów, obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub środowiskowe;
- Ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- Właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- Zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- Koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowania i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- Realizacji wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnej zasady partnerstwa, polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego,

otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć¹.

Obszar zdegradowany stanowi teren, na którym zidentyfikowany został stan kryzysowy (tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych). Może być on podzielony na podobszary, w tym podobszary, które nie posiadają wspólnych granic (warunek – występowanie sytuacji kryzysowej na każdym podobszarze).

Obszar rewitalizacji jest to całość lub część obszaru zdegradowanego, na którym zamierza się prowadzić rewitalizację. Cechuje go koncentracja negatywnych zjawisk oraz znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Program rewitalizacji natomiast został zdefiniowany, jako inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, wieloletni program działań w takich sferach jak: społeczna, ekonomiczna, przestrzenna, infrastrukturalna, środowiskowa, kulturowa. Celem niniejszego programu jest wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenie warunków do ich zrównoważonego rozwoju. Stanowi on narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Projekt rewitalizacyjny to zaplanowany oraz ukierunkowany plan na osiągnięcie celów programu rewitalizacji.

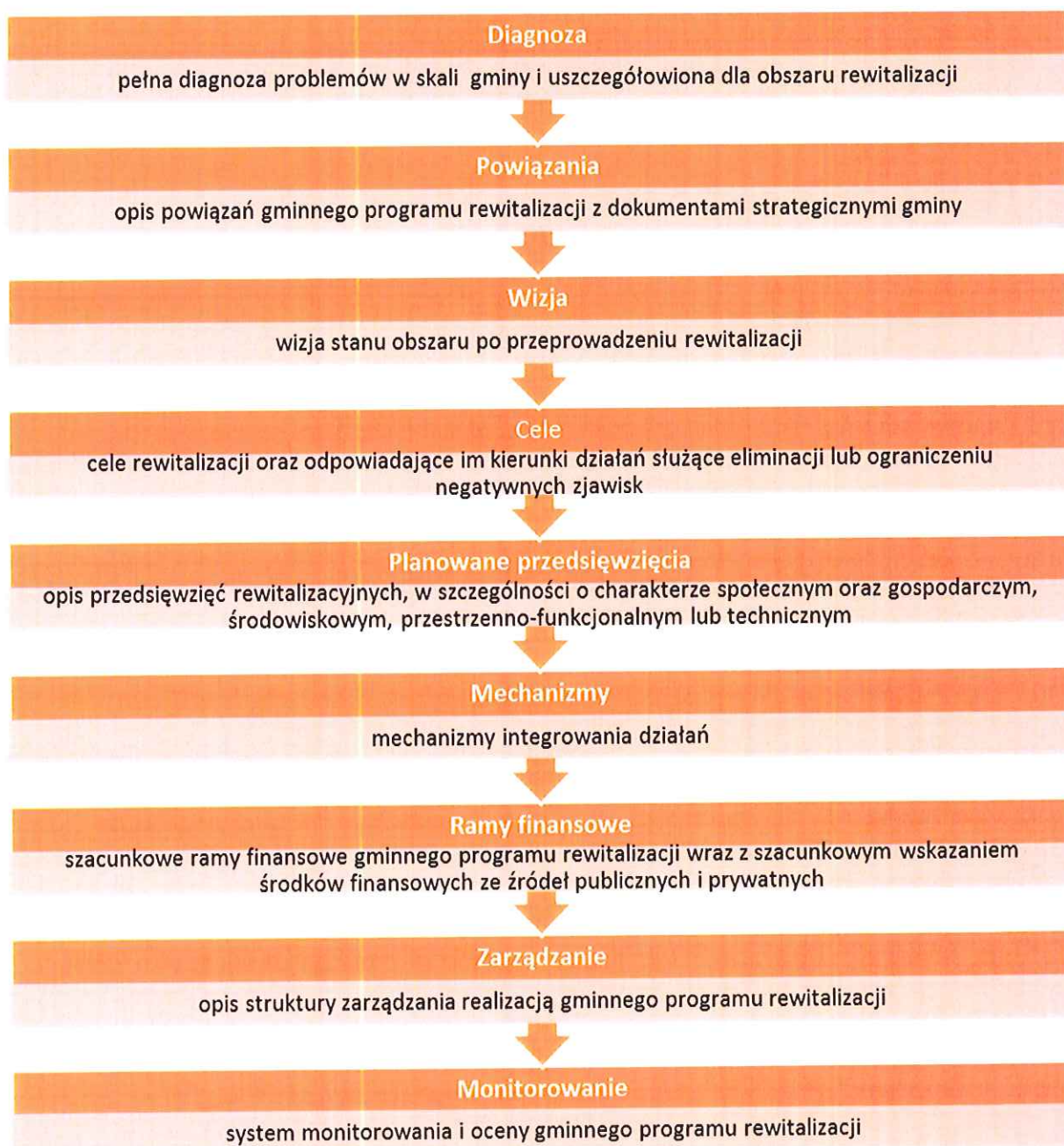
Należy zaznaczyć, że głównym źródłem sfinansowania projektów rewitalizacyjnych z funduszy europejskich są środki RPO (EFS i EFR). Komplementarnym źródłem ich współfinansowania są także środki KPO (EFS, EFR, FS). Źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych mogą być również środki budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego, a także pozostałe np. prywatne.

¹ Wszystkie poniższe definicje w niniejszym podrozdziale pochodzą z dokumentu pn. Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 3 lipca 2015 r., s. 5-8.

1.2. Tworzenie Gminnego Programu Rewitalizacji

W celu stworzenia kompleksowego programu rewitalizacji, w niniejszym dokumencie szczególna uwaga została zwrócona na dokładną diagnozę, opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, cele rewitalizacji oraz opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Rysunek 1. Etapy tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji

Opracowanie własne na podstawie Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Dz. U. rok 2015, poz. 1777 ze zm.

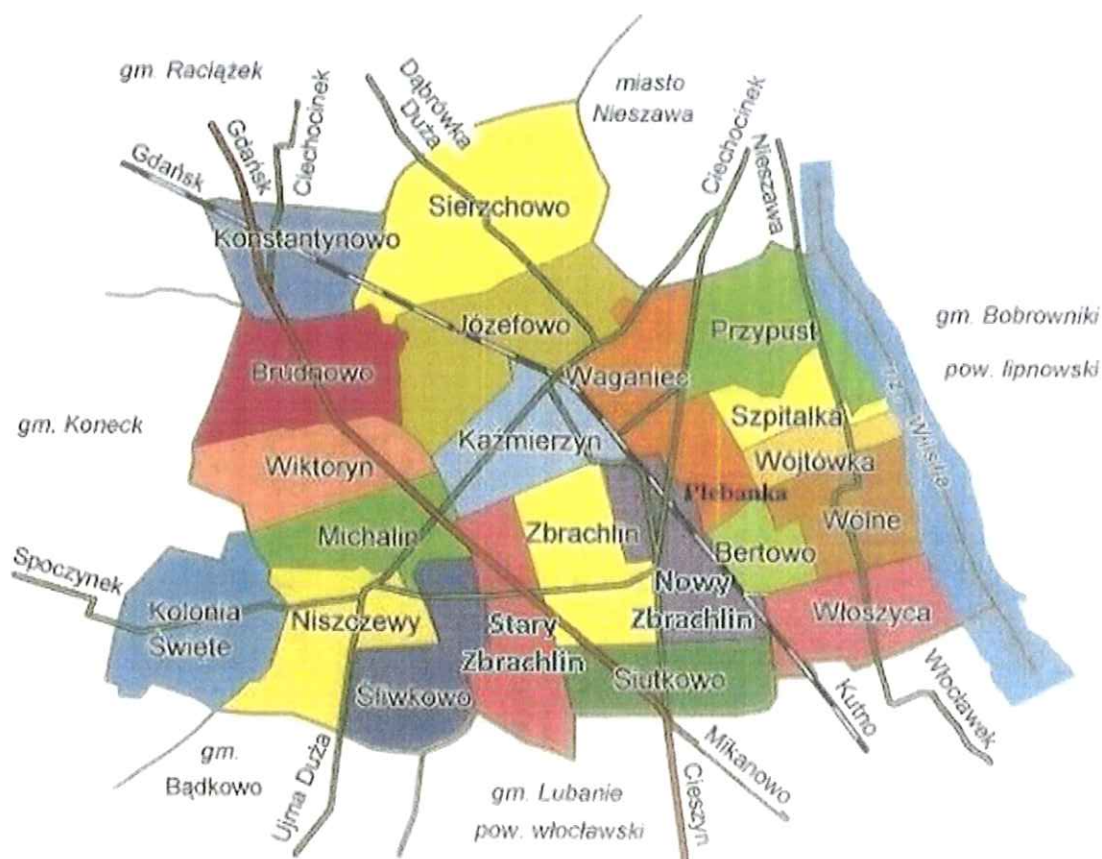
2. Diagnoza społeczno-gospodarcza

2.1. Charakterystyka zagospodarowania przestrzennego gminy

Położenie i struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy

Gmina wiejska Waganiec położona jest bezpośrednio nad rzeką Wisłą w środkowo-północnej Polsce, w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego, na terenie powiatu Aleksandrowskiego. Jej powierzchnia wynosi 54,52 km². Siedzibą gminy jest sołectwo Waganiec, a w jej skład wchodzi 23 sołectwa: Bertowo, Brudnowo, Józefowo, Kaźmierzyn, Kolonia Święte, Konstantynowo, Michalin, Niszczewy, Nowy Zbrachlin, Plebanka, Przypust, Sierzchowo, Siutkowo, Stary Zbrachlin, Szpitalka, Śliwkowo, Waganiec I, Waganiec II, Wiktorzyn, Włoszyca, Wójtówka, Wólne, Zbrachlin.

Rysunek 2 Sołectwa Gminy Waganiec

Źródło: Urząd Gminy Waganiec

Gmina Waganiec graniczy z 6 innymi jednostkami samorządowymi, tj.: od północy z gminą Raciążek (8 sołectw) i miastem Nieszawa, od wschodu z gminą Bobrowniki (9 sołectw), od południa z gminą Lubanie (19 sołectw) i gminą Bądkowo (24 sołectwa), od zachodu z gminą Koneck (19 sołectw). Gmina należy do Związku Gmin Ziemi Kujawskiej z siedzibą w Aleksandrowie Kujawskim.

Geomorfologicznie, Gmina Waganiec położona jest w strefie kontaktowej dwóch jednostek morfologicznych tj. Wysoczyzny Kujawskiej oraz Kotliny Toruńskiej, wzdłuż lewego brzegu rzeki Wisły.

W układzie funkcjonalnym gmina:

- Należy do Obszaru Chronionego Krajobrazu Nizina Ciechocińska ustanowionego na mocy uchwały nr X/252/15 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 sierpnia 2015 r.
- Położona jest w centrum obszaru o Najwyższej Ochronie (ONO) wyznaczonego dla ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych, wód czwartorzędowych GZWP Nr 141 o zasobach dyspozycyjnych 84.000 tys. m³ podstawy pozyskiwania wód głębinowych dla zaopatrzenia w wodę pitną jednostek osadniczych².

Pod względem powierzchni największymi sołectwami na terenie gminy są Sierzchowo (482,37 ha), Waganiec I, Waganiec II i Kaźmierzyn (428,30 ha), oraz Józefowo (365,30 ha). Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela:

Tabela 1. Powierzchnia sołectw wchodzących w skład gminy i struktura wykorzystania gruntów

Lp.	Nazwa sołectwa	Grunty ha		Tereny zurbanizowane w ha			
		Pow. ogółem	W tym: użytki rolne	Razem	Zabudowania	Drogi	Kolej
1	Waganiec I	428,30	338,80	53,05	17,09	9,32	16,64
2	Waganiec II						
3	Kaźmierzy						
4	Wójtówka	197,30	84,05	13,35	8,36	4,99	-
5	Plebanka						

² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Waganiec

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Lp.	Nazwa sołectwa	Grunty ha		Tereny zurbanizowane w ha			
		Pow. ogółem	W tym: użytki rolne	Razem	Zabudowania	Drogi	Kolej
6	Zbrachlin	229,90	185,00	24,20	5,28	5,95	12,94
7	Nowy Zbrachlin	283,33	255,00	11,77	5,49	5,68	-
8	Stary Zbrachlin	232,20	204,35	8,84	2,28	6,56	-
9	Brudnowo	342,36	287,50	16,35	6,01	10,34	-
10	Bertowo	98,30	93,53	2,05	1,22	0,83	-
11	Józefowo	365,30	314,98	21,79	3,95	9,28	8,56
12	Kolonia Święte	312,14	282,48	5,11	2,72	2,39	-
13	Konstantynowo	239,14	206,20	31,73	3,55	17,80	10,38
14	Michalin	252,80	203,50	10,80	2,98	7,18	0,64
15	Niszczewy	303,01	259,60	11,20	4,45	5,20	1,55
16	Przypust	351,81	210,35	11,59	2,57	9,02	-
17	Sierzchowo	482,37	423,11	21,45	7,88	10,04	3,54
18	Siutkowo	249,28	220,92	10,52	4,14	6,38	-
19	Szpitalka	108,98	86,40	1,91	1,18	0,73	-
20	Śliwkowo	266,38	229,44	8,73	2,52	6,21	-
21	Wiktoryn	202,76	166,35	10,04	3,23	6,81	-
22	Włoszyca	237,37	169,00	8,73	3,37	2,66	2,00
23	Wólne	157,60	145,21	5,85	2,14	3,72	-
	Razem	5456,00	4686,00	298,46	101,42	131,19	56,85

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Waganiec.

Gmina Waganiec ma charakter typowo rolniczy. Użytki rolne i lasy stanowią ponad 90% powierzchni. Przeważają gleby średniej jakości klasy IV. Na terenie gminy występują obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), które obejmują obręby geodezyjne: Michalin, Szpitalka, Wiktoryn, Włoszyca i Wólne. Czysta woda z ujęć głębinowych oraz przepiękne tereny nadwiślańskie mogą zachęcać do rozwoju bazy turystycznej³.

Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków

W wyniku badań zarejestrowano 47 stanowisk archeologicznych, które zaznaczyły swoje istnienie powierzchniowym występowaniem materiału zabytkowego, głównie ceramicznego,

³ Strategia Rozwoju Gminy Waganiec, Załącznik do uchwały nr IX/43/07 Rady Gminy Waganiec z dnia 12 lipca 2007 r.

z których 40 to stanowiska o małej wartości poznawczej, 4 o wartości poznawczej średniej oraz 3 o dużej wartości poznawczej.

Tereny Gminy Waganiec należą do słabiej zasiedlonych w pradziejach obszarów Kujaw. Biorąc pod uwagę ilość punktów osadniczych, ich skupiska, położenie oraz wartość poznawczą wyróżnić można na obszarze gminy Waganiec – dwie strefy osadnicze:

- strefa jaru w Przypuszcie,
- strefa wokół jeziora Niszczewy.

Najistotniejszą i najbardziej liczną w obu strefach grupą stanowisk archeologicznych są stanowiska z wczesno-średniowiecznego oraz nowożytnego przedziału chronologicznego. Do bardzo cennych obiektów archeologicznych należy tzw. grodzisko wczesno-średniowieczne wpisane do rejestru zabytków byłego woj. wrocławskiego pod nr 11/99/C. Interesująca jest duża osada późnośredniowieczna w Niszczewach wraz z innymi osadami wokół jeziora.

Do rejestru Wojewódzkiego Kujawsko-Pomorskiego Konserwatora Zabytków zostały wpisane:

1. w sołectwie Przypust:
 - a. Kościół parafialny p.w. Św. Stanisława i Marii Magdaleny, pochodzący z XVIII wieku, drewniany;
2. w sołectwie Waganiec:
 - a. Zespół parkowo-dworski: park, spichlerz, obora i stodoła – pochodzący z XIX wieku;
 - b. Budynek młyna zbożowego z przełomu XIX i XX wieku;
 - c. Budynek dworca kolejowego wraz z otaczającym go układem zieleni, 1880-1890r.
3. w sołectwie Zbrachlin:
 - a. Kościół parafialny p.w. Św. Wojciecha, 1889 r.;
 - b. Cmentarz przykościelny.

Do pozostałych obiektów wpisanych do **gminnej ewidencji zabytków**, należą:

a. W sołectwie Brudnowo:

a.1. Cmentarz ewangelicki, początek XX wieku;

b. W sołectwie Sierzchowo:

b.1. Dwór w zespole dworsko- parkowym, około 1850 r.;

b.2. Oficyna północna – rządcówka w zespole dworsko-parkowym, około 1850 r.;

b.3. Oficyna południowa – kuchnia w zespole dworsko-parkowym, początek XX wieku;

b.4. Kuźnia w zespole dworsko-parkowym, około 1900 r.

b.5. Budynek gospodarczy w zespole dworsko-parkowym, koniec XIX w.

c. W sołectwie Waganiec:

c.1. Zespół dworsko-parkowy: brama wjazdowa zachodnia, brama wjazdowa południowa, piwnica ziemna, budynek inwentarski, ogrodzenie folwarku, cztery domy pracowników folwarku;

c.2. Zespół dworca kolejowego: część budynków gospodarczych, pięć domów pracowników kolei, piwnica;

c.3. Dom młynarza w zespole młyna;

c.4. Kapliczka przydrożna z Figurą NMP;

d. W sołectwie Włoszyca:

d.1. Figura przydrożna NMP

e. W sołectwie Zbrachlin:

e.1. Zespół kościoła parafialnego: ogrodzenie z bramą kościoła, plebania, brama przy plebani, spichlerz przy plebani, figura NMP, kapliczka z figurą św. Krzysztofa,

e.2. Trzy budynki mieszkalne,

e.3. Brama wjazdowa przy budynku nr 24;

f. W sołectwie Nowy Zbrachlin:

f.1. Cmentarz parafialny,

f.2. Budynek mieszkalny i gospodarczy w zagrodzie ul. Kujawska 20-20 a;

g. W sołectwie Stary Zbrachlin:

g.1. Cmentarz ewangelicki.

Struktura użytkowania gruntów

Gmina Waganiec zajmuje obszar 5 452 ha, co stanowi 11,5% powierzchni powiatu aleksandrowskiego (47 463 ha). Użytki rolne to łącznie prawie 90% powierzchni gminy (4 838 ha), w tym największa część przynależy do gruntów ornych. Blisko 5% powierzchni gminy stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane (261 ha). Tereny leśne oraz zadrzewione (112 ha) i nieużytki (88 ha) stanowią zdecydowaną mniejszość powierzchni gminy.

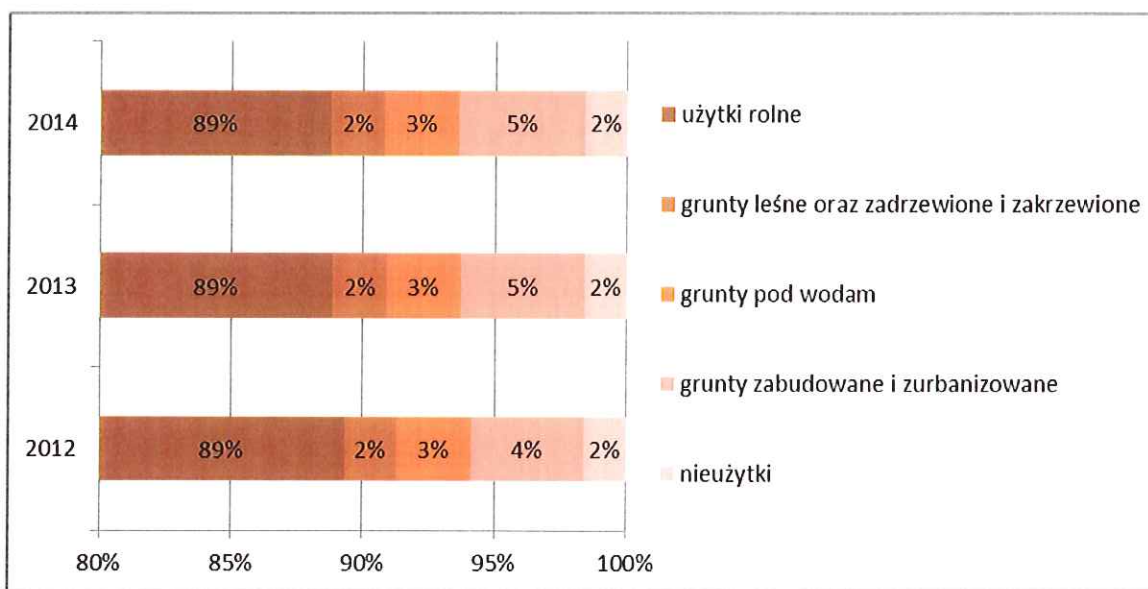
Tabela 2. Użytkowanie terenów Gminy Waganiec w 2014 roku

	Powierzchnia (ha)	Udział w powierzchni gminy (%)
Powierzchnia ogółem	5 452	-
Użytki rolne, w tym:	4 838	88,74%
Użytki rolne - grunty orne	4 433	81,31%
Użytki rolne – sady	126	2,31%
Użytki rolne - łąki trwałe	37	0,68%
Użytki rolne - pastwiska trwałe	114	2,09%
Użytki rolne - grunty rolne zabudowane	108	1,98%
Użytki rolne - grunty pod rowami	20	0,37%
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, w tym:	112	2,05%
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – lasy	74	1,36%
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	38	0,70%
Grunty pod wodami razem	153	2,81%
Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	152	2,79%
Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	1	0,02%
Grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:	261	4,79%
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	50	0,92%
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	5	0,09%
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	25	0,46%
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	5	0,09%
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – drogi	123	2,26%
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	53	0,97%
Nieużytki	88	1,61%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2012-2014 powierzchnia gminy nie uległa zmianie i pozostaje na stałym poziomie 5 452 ha. W niniejszym okresie nieznacznie wahała się struktura użytkowania terenów – zwiększyła się powierzchnia gruntów leśnych (o 3 ha) oraz zabudowanych (o 28 ha). Zmniejszeniu uległa natomiast powierzchnia użytków rolnych (o 31 ha).

Wykres 1. Zmiany struktury użytkowania terenów Gminy Waganiec w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Infrastruktura techniczna (w tym sieci, drogi, mieszkalnictwo)

Sieć komunikacyjną Gminy Waganiec tworzą: autostrada A1, drogi wojewódzkie, powiatowe oraz gminne. Ponadto w skład systemu komunikacyjnego wchodzi kolej normalnotorowa.

Przez obszar gminy przebiegają drogi o następujących kategoriach:

1. Autostrada A1,
2. Droga krajowa Nr 91 Łódź – Gdańsk,
3. Drogi powiatowe:
 - Nr 2602 C Ciechocinek – Dąbrówka
 - Nr 2603 C Ciechocinek – Siutkowo,
 - Nr 2609 C Nieszawa – Kawka,
 - Nr 2612 C Nieszawa – Ujma Duża,
 - Nr 2613 C Przypust - Waganiec,
 - Nr 2615 C Waganiec – Zbrachlin,

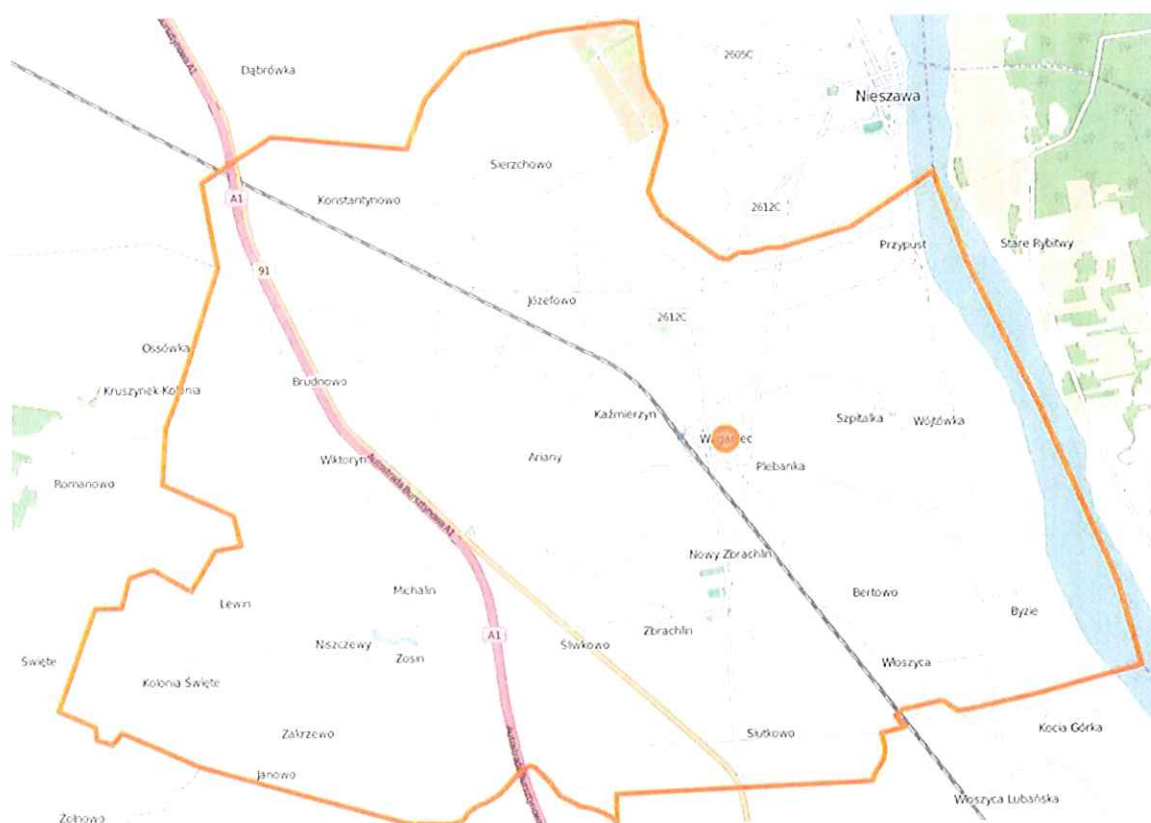
- Nr 2618 C Spoczynek – Zbrachlin,
- Nr 2611 C Dąbrówka Duża – Waganiec,

4. Drogi gminne w klasach „L” i „D” (lokalne i dojazdowe)⁴.

Oprócz dróg gminnych występują drogi wewnętrzne, dojazdowe, osiedlowe. Powstały one wraz z rozwojem zabudowy mieszkaniowej oraz z rozwojem infrastruktury społecznej sołectw. Przez teren Gminy Waganiec przebiega trasa linii kolejowej relacji Kutno - Toruń - Bydgoszcz - Piła. Jest to linia o znaczeniu państwowym, pierwszorzędna, zelektryfikowana, pasażersko-towarowa. Na ciągu linii PKP w sołectwie Waganiec znajduje się stacja kolejowa. Oprócz dworca kolejowego na terenach kolejowych funkcjonują bocznice towarowe, gdzie istnieje możliwość rozładunku i załadunku towarów.

Na terenie gminy znajduje się również odcinek pozostałości linii kolei wąskotorowej (relacja Waganiec – Niszczewy – Łowiczek - Ujma)⁵.

Rysunek 3. Mapa Gminy Waganiec

Źródło: <https://www.openstreetmap.org>

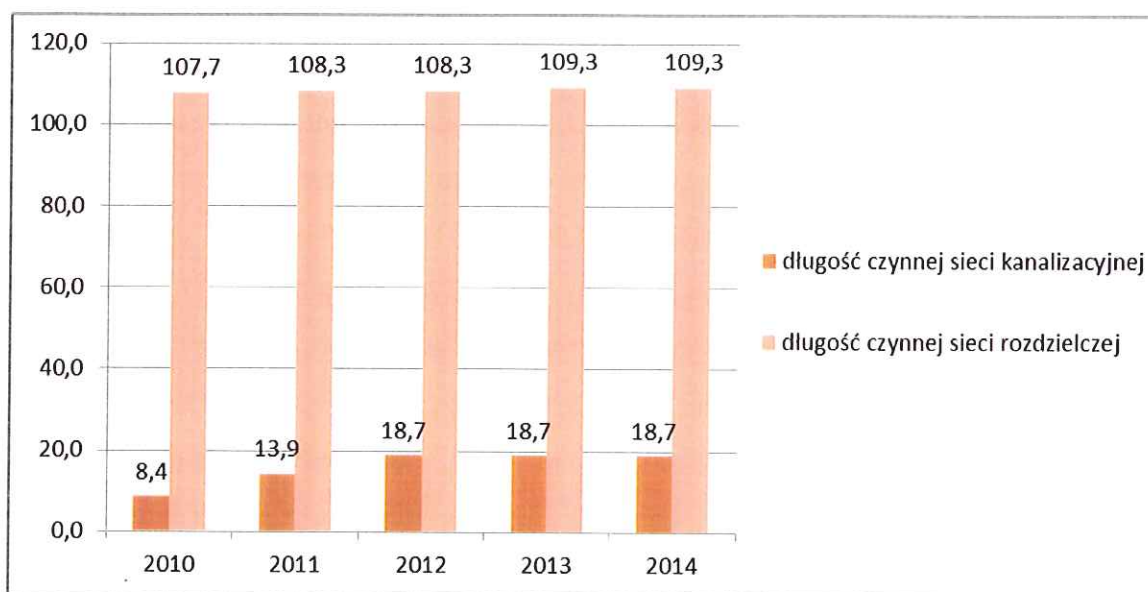
⁴ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Waganiec na lata 2014-2017z perspektywą na lata 2018-2021

⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Waganiec

Woda uzdatniana dla zaopatrywania potrzeb bytowych mieszkańców Gminy Waganiec dostarczana jest siecią wodociągową, której właścicielem jest Gmina Waganiec. Na obszarze gminy, do celów komunalnych wodę eksploatuje się z ujęcia podziemnego Stary Zbrachlin. Ponadto na terenie Gminy Waganiec znajduje się kilkanaście studni prywatnych, położonych na terenie posesji niepodłączonych do sieci wodociągowej. Stan techniczny niektórych studni charakteryzuje się złą jakością⁶. W 2014 roku długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej wynosiła 18,7 km, zaś przyłączonych do niej było 720 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Odsetek ludności korzystający z niniejszej instalacji wynosi ogółem 81,5%.

Na terenie Gminy Waganiec funkcjonuje system zbiorowego odprowadzania ścieków komunalnych poprzez system kanalizacji sanitarnej. Długość sieci kanalizacyjnej w gminie wynosi 109,3 km, a przyłączonych jest do niej budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Wskaźnik osób korzystających z instalacji kształtuje się na poziomie 33,7%.

Wykres 2. Długość czynnej sieci rozdzielczej oraz kanalizacyjnej na terenie gminy w latach 2010-2014 [w km]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Ścieki komunalne z terenu Gminy Waganiec odprowadzane są do komunalnej oczyszczalni ścieków, zlokalizowanej w sołectwie Wójtówka. Lokalna oczyszczalnia obsługuje mieszkańców omawianej jednostki administracyjnej podłączonych do sieci kanalizacyjnej oraz przyjmuje ścieki dowożone w punkcie zlewnym zlokalizowanym na jej terenie. Przepustowość oczyszczalni zgodnie z założeniami projektowymi wynosi 528 m³ na dobę, co zabezpiecza

⁶ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Waganiec na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021

obecne zapotrzebowanie oraz ewentualne zwiększone wynikające z nowych przyłączeń do kanalizacji na terenie skanalizowanym. Jednostką zarządzającą jest Urząd Gminy w Wagańcu⁷.

Przez teren Gminy Waganiec przebiegają dwa rurociągi wysokiego ciśnienia, za które odpowiada spółka GAZ SYSTEM:

- DN 500 relacji Gustorzyn – Reszki (długość na terenie Gminy ok. 8,7 km),
- DN 400 relacji Gustorzyn – Pruszcz Gdański (długość na terenie Gminy ok. 8,7 km)⁸.

Obecnie jednak terytorium gminy nie jest zgazyfikowane. Do celów socjalno-bytowych powszechnie używa się gazu ciekłego w 11-kilogramowych butlach.

Za zaopatrzenie w ciepło budynków wielorodzinnych odpowiedzialna jest lokalna kotłownia, zarządzana przez Wspólnotę Mieszkaniową Osiedla Waganiec. Nadrzędny system ciepłowniczy tworzą indywidualne kotłownie opalane paliwem stałym, płynnym lub gazem. Indywidualne jednorodzinne budynki mieszkalne w większości ocieplane są przez instalacje centralnego ogrzewania, opalane węglem lub drewnem⁹.

Gospodarka odpadami z sektora komunalno-bytowego prowadzona jest w ramach zbiórki odpadów stałych zmieszanych oraz selektywnej zbiórki odpadów typu workowego. Odpady stałe zmieszane gromadzone są w pojemnikach. Worki do segregacji odpadów dostarczane są przez firmę odbierającą odpady z terenu gminy. Odpady zebrane z terenu Gminy Waganiec trafiają na międzygminne składowisko odpadów w Służewie, które obecnie jest instalacją do zastępczej obsługi należącą do Regionu 5 Bydgoskiego. Składowisko w Służewie obecnie posiada sortownię odpadów surowcowych oraz składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Zarządzającym instalacjami składowiska jest Przedsiębiorstwo Użyteczności Publicznej „EKOSKŁAD” Sp. z o.o. ul. Polna 87, 87-710 Służewo¹⁰.

Podstawowym elementem zabudowy Gminy Waganiec jest zabudowa mieszkaniowa ukształtowana w oparciu o tradycje rolnicze i uprawowe wykorzystanie ziemi. Według danych GUS, na terenie gminy w 2014 roku było 1311 mieszkań, co stanowi niewielki wzrost względem roku 2010. Liczba izb kształtuje się natomiast na poziomie 5413. Zwiększyła się

⁷ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Waganiec na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021

⁸ Ibid.

⁹ Ibid.

¹⁰ Ibid.

zatem również łączna powierzchnia użytkowa mieszkań (z 107 504 m² w 2010 roku do 110 215 m² w roku 2014).

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba mieszkań	1 292	1 295	1 300	1 305	1 311
Liczba izb	5 302	5 318	5 348	5 377	5 413
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	107 504	107 784	108 573	109 398	110 215

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania na terenie gminy w 2014 roku wynosiła 84,1m², natomiast statystyczny mieszkaniec miał do swojej dyspozycji powierzchnię 24,2m². Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców wyniosła 288,3.

Na przestrzeni lat 2010-2014 odnotowano niewielki wzrost odsetka mieszkań wyposażonych w wodociągi (z 91,5% do 95,3%) oraz odsetka mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie (z 81,1% do 81,8%).

Tabela 4. Wyposażenie mieszkań na terenie gminy w instalacje

Wyszczególnienie	Udział [w%]
2010 rok	
Wodociągi	95,1
Łazienka	85,2
Centralne ogrzewanie	81,1
2014 rok	
Wodociągi	95,3
Łazienka	85,2
Centralne ogrzewanie	81,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W Gminie Waganiec w roku 2014 znajdowały się 1024 budynki mieszkalne, co stanowiło wzrost o 21 budynków względem roku 2010.

Charakterystyka środowiska przyrodniczego¹¹

Gmina Waganiec znajduje się w obrębie Równiny Kujawskiej. Na jej terenie dominują obszary równinne i faliste. Różnica wysokości pomiędzy najniższym położonym punktem terenu, w rejonie sołectwa Wójtówka (45,5 m n.p.m.), a najwyższym położonym punktem na terenie gminy (96,5 m n.p.m.) w osadzie Kolonia Święte, wynosi 51,0 m n.p.m.

Obszar Gminy Waganiec wg danych Państwowego Instytutu Geologicznego wchodzi w zasięg złóż kruszyw naturalnych - złoża kruszyw naturalnych i materiałów pokrewnych, złoża piasków budowlanych oraz złoża piasków poza piaskami szklarskimi.

Gmina posiada wysoką wartość produkcyjną gruntów rolnych. Występują tu gleby chronione (I – III klasy), których udział w powierzchni użytków rolnych wynosi ok. 30 %. Gleby wysokiej klasy bonitacyjnej znajdują się w pasie środkowym gminy.

Według mapy obszarów zagrożonych podtopieniami, stworzonej przez Państwowy Instytut Geologiczny, tereny położone wzdłuż rzeki Wisły są zagrożone podtopieniami.

Na obszarze Gminy Waganiec występują następujące formy ochrony przyrody:

Obszary NATURA 2000

1. Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty tzw. OZW – Włocławska Dolina Wisły (kod PLH 040039), który ma znaczenie przede wszystkim dla ochrony lasów łęgowych i siedlisk przyrodniczych, charakterystycznych dla doliny dużej rzeki nizinnej, oraz związanej z nią fauny, w tym gatunku ryby z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
2. Obszar Specjalnej Ochrony Dolina Dolnej Wisły (kod PLB 040003), to odcinek doliny Wisły w jej dolnym biegu, od Włocławka do Przegaliny, zachowujący naturalny charakter i dynamikę rzeki swobodnie płynącej.

Obszar chronionego krajobrazu:

Na terenie Gminy Waganiec znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej utworzony na mocy uchwały nr X/252/15 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego

¹¹ Ibid.

z dnia 24 sierpnia 2015 r. OChK utworzony na terenie omawianej jednostki zajmuje łącznie powierzchnię 2 280,43 ha.

Pomniki przyrody

Na obszarze Gminy Waganiec ustanowiono 1 pomnik przyrody, zlokalizowany w sołectwie Sierzchowo i jest to platan klonolistny o wysokości 27 m i obwodzie 580 cm.

Infrastruktura rekreacyjna i turystyczna

Działający obecnie klub sportowy to GKS Sadownik Waganiec (piłka nożna), składający się z dwóch drużyn seniorskich oraz trzech zrzeszających juniorów w wieku poniżej 16, 15 oraz 11 lat. Zawodnicy ćwiczą na jednym z większych gminnych obiektów sportowych – stadionie w Zbrachlinie. Znajduje się tam również kompleks sportowy „Orlik 2012”, który składa się z: boiska ze sztuczną murawą do piłki nożnej, boiska wielofunkcyjnego do koszykówki i piłki siatkowej oraz budynku z zapleczem socjalnym. Korzystający z kompleksu sportowego mają także do swojej dyspozycji szatnie z natryskami i toaletami, magazyny na sprzęt sportowy oraz duże pomieszczenie wykorzystywane m.in. do gry w tenisa stołowego¹².

Oprócz niego, na terenie Gminy działa Uczniowski Klub Sportowy „Gembit” w Zbrachlinie. Gmina Waganiec posiada również bazę agroturystyczną, która składa się m.in. z: gospodarstwa agroturystycznego „Nad Wisłą”, „U Adama”. Poza tym funkcjonuje gościniec „WAGANT”, Dom Biesiadny „Europa” oraz Sala Biesiadna „Gala”¹³.

¹² <http://www.sadownikwaganiec.pl/klub/stadion/> [data dostępu: 5.09.2016 r.].

¹³ <http://www.waganiec.pl/asp/pl> [data dostępu: 6.09.2016 r.].

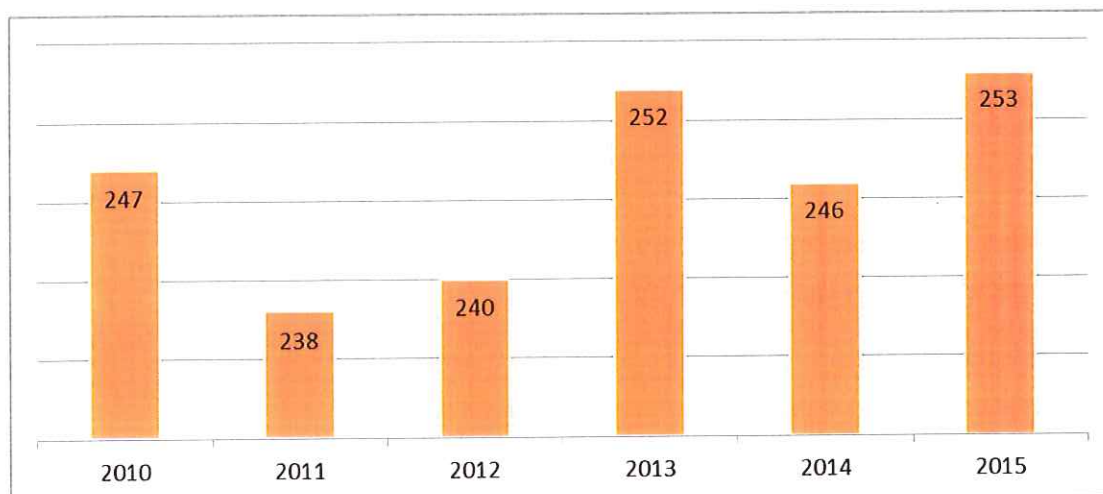
2.2. Charakterystyka gospodarcza gminy

Liczba i struktura podmiotów gospodarczych

W latach 2010-2015 na terenie Gminy Waganiec ogólna liczba podmiotów gospodarczych utrzymywała się na podobnym poziomie [Wykres 3]. W 2015 roku zarejestrowanych w rejestrze REGON przedsiębiorstw było 253 podmiotów, tj. o 2% podmiotów więcej niż w 2010 roku.

Pod względem klas wielkości podmiotów gospodarki narodowej (klasyfikacja na podstawie liczby osób zatrudnionych), w 2015 roku najliczniejszą grupę stanowiły mikro przedsiębiorstwa (238). Firm małych było natomiast 11, a średnich 4. W gminie nie znajdowały się firmy zatrudniające więcej niż 250 pracowników.

Wykres 3. Podmioty zarejestrowane w REGON na terenie Gminy Waganiec w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Spośród podmiotów gospodarki narodowej na terenie Gminy Waganiec w 2015 roku najliczniejszą grupę stanowiły te, których dominującą działalnością był handel hurtowy i detaliczny, w tym naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (89), budownictwo (32), przetwórstwo przemysłowe oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (20).

Pozostałe przedsiębiorstwa w gminie działają w ramach następujących sekcji PKD:

- Inna działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (17),
- Transport i gospodarka magazynowa (14),
- Edukacja (13),
- Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (11),
- Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (7),
- Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (6),
- Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (6),
- Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (5),
- Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (5),
- Informacja i komunikacja (3),
- Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (3),
- Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (1).

Na następnej stronie przedstawiono szczegółowy podział przedsiębiorstw zarejestrowanych w rejestrze REGON według sekcji PKD w podziale na sołectwa.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2020

Sołectwo	SEKCJE PKD 2007*																	SUMA				
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q		R	SiT	U	
1. Bertowo	2	0	1	0	0	2	7	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	17
2. Brudnowo	0	0	1	0	0	4	3	1	1	0	0	1	1	1	0	4	0	0	1	0	0	18
3. Józefowo	0	0	2	0	0	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
4. Kolonia Święte	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	4
5. Konstantynowo	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
6. Michalin	0	0	1	0	0	0	4	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	6
7. Niszczewy	1	0	2	0	0	4	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	12
8. Nowy Zbrachlin	0	0	3	0	0	3	5	1	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	1	0	0	16
9. Przypust	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
10. Sierzchowo	0	0	0	0	0	2	8	0	2	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	15
11. Siutkowo	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	4
12. Stary Zbrachlin	1	0	1	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
13. Szpitalka	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
14. Śliwkowo	0	0	0	0	0	1	4	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7
15. Waganiec	4	0	6	0	0	9	39	3	1	0	0	1	6	2	2	2	3	5	4	0	0	87
16. Wiktoryn	1	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	7
17. Włoszyca	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
18. Wójtówka	2	0	0	0	0	0	8	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0	2	0	0	17

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2020

Sofectwo	SEKCJE PKD 2007*																SUMA				
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P		Q	R	SIT	U
19. Wólne	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
20. Zbrachlin	3	0	2	0	0	0	2	1	0	1	0	0	0	2	1	4	1	0	2	0	19
OGÓŁEM	20	0	21	0	0	32	89	14	7	3	1	3	11	6	5	13	6	5	17	0	253

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

- A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- B - górnictwo i wydobywanie
- C - przetwórstwo przemysłowe
- D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
- E - dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
- F - budownictwo
- G - handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
- H - transport i gospodarka magazynowa
- I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- J - informacja i komunikacja
- K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- L - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
- M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
- O - administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
- P - edukacja
- Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna
- R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
- S - pozostała działalność usługowa
- T - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

W 2015 roku zdecydowaną większość na terenie gminy stanowiły podmioty należące do sektora prywatnego. Spośród nich wiodącą rolę odgrywały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które stanowiły ponad 80% wszystkich firm w sektorze prywatnym. Odnotowano również działalność spółek handlowych (w tym z udziałem kapitału zagranicznego), spółdzielni, fundacji oraz stowarzyszeń i organizacji społecznych. Podmioty gospodarcze z sektora publicznego stanowiły natomiast ponad 6% ogółu przedsiębiorstw.

Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych na terenie gminy w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sektor publiczny ogółem	16	16	16	16	16	16
Sektor prywatny ogółem, w tym:	231	222	224	236	230	235
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	193	182	182	194	188	193
Spółki handlowe	16	18	20	20	18	18
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	3	3	4	4	3	3
Spółdzielnie	4	4	4	4	4	4
Fundacje	0	0	0	0	0	0
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	6	7	7	7	7	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

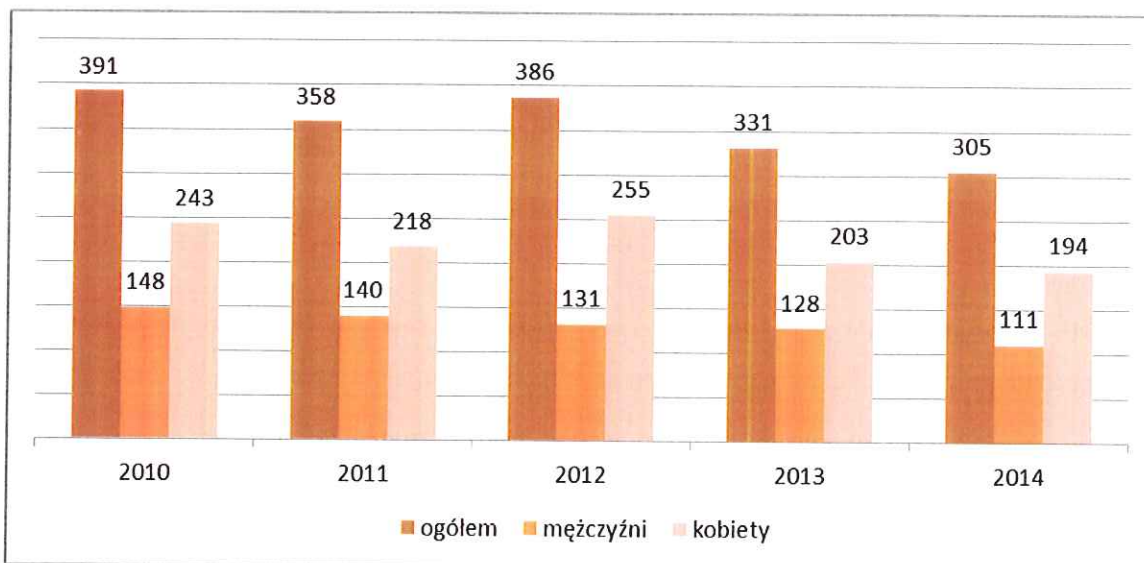
Na terenie Gminy Waganiec funkcjonuje 585 gospodarstw rolnych. Gospodarstwa wielkości 1 - 5 ha, stanowią największy odsetek wszystkich gospodarstw - 54,9 %. Gospodarstwa duże o powierzchni 15 ha i więcej stanowią ok. 10,3 %. Główne kierunki upraw gospodarstw indywidualnych na terenie gminy to przede wszystkim zboża. Zdecydowanie mniejszą powierzchnię zajmują uprawy roślin przemysłowych. Wśród pogłowia dużych zwierząt gospodarskich podkreślić należy dominację drobiu. Duży udział ma także hodowla trzody chlewnej¹⁴.

¹⁴ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Waganiec na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021

Zatrudnienie

W 2014 roku na terenie Gminy Waganiec pracowało 305 osób, w tym 111 mężczyzn (36%) i 194 kobiet (64%), co stanowi spadek względem roku poprzedniego o 8%. Warto zauważyć, że liczba pracujących w latach 2010-2014 ulegała wahaniom, z czego najwyższą wielkość osiągnięto w roku 2010 (391 osób), zaś najniższą w 2014 (305 osób).

Wykres 4. Pracujący wg płci w latach 2010-2014

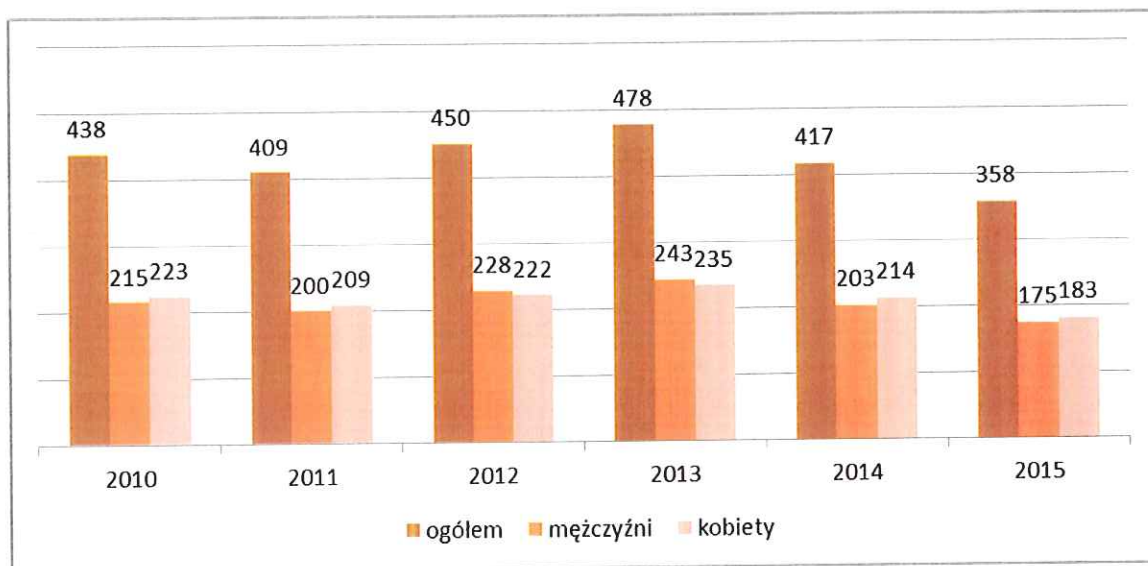

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Stan i struktura bezrobocia

Rynek pracy na terenie gminy kształtowany jest głównie przez sektor prywatny, w tym znaczny udział ma rolnictwo. Na koniec 2015 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 358 osób (stanowiło to najniższą wartość w latach 2010-2015) i zmniejszyła się o 59 osób, tj. o 14%, w porównaniu do roku poprzedniego. Zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet w latach 2010-2015 najwyższy odsetek osób pozostających bez pracy odnotowano w roku 2013 (417). Od tego roku liczba osób bezrobotnych systematycznie spada.

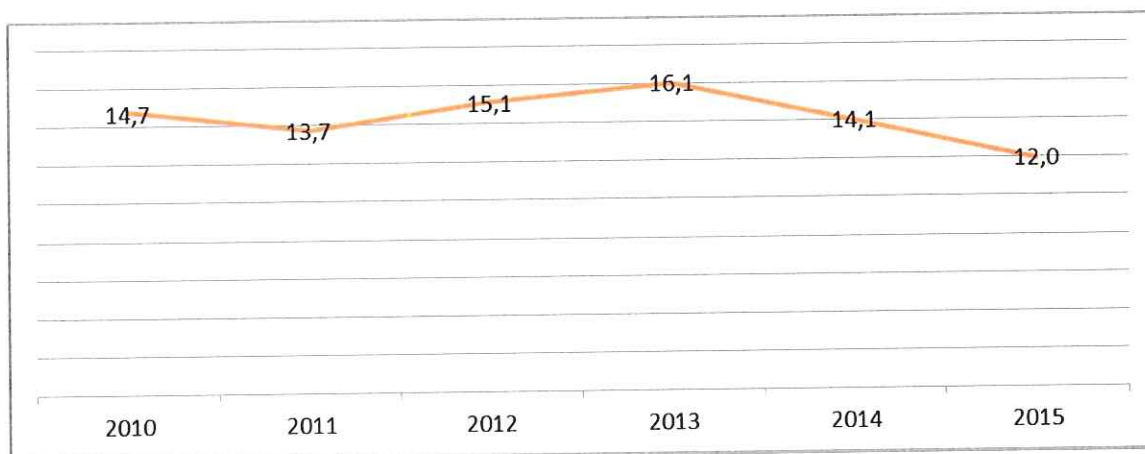
Tabela 6. Bezrobotni zarejestrowani wg płci w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2015 roku wskaźnik udziału zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie gminy ukształtował się na poziomie 12%. Wykres umieszczony poniżej zawiera porównanie wskaźnika udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w poszczególnych latach. Należy zauważyć, że udział ten był najwyższy w roku 2013 (osiągnął wartość 16,1%), zaś najniższy w roku 2015 (12%).

Wykres 5. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

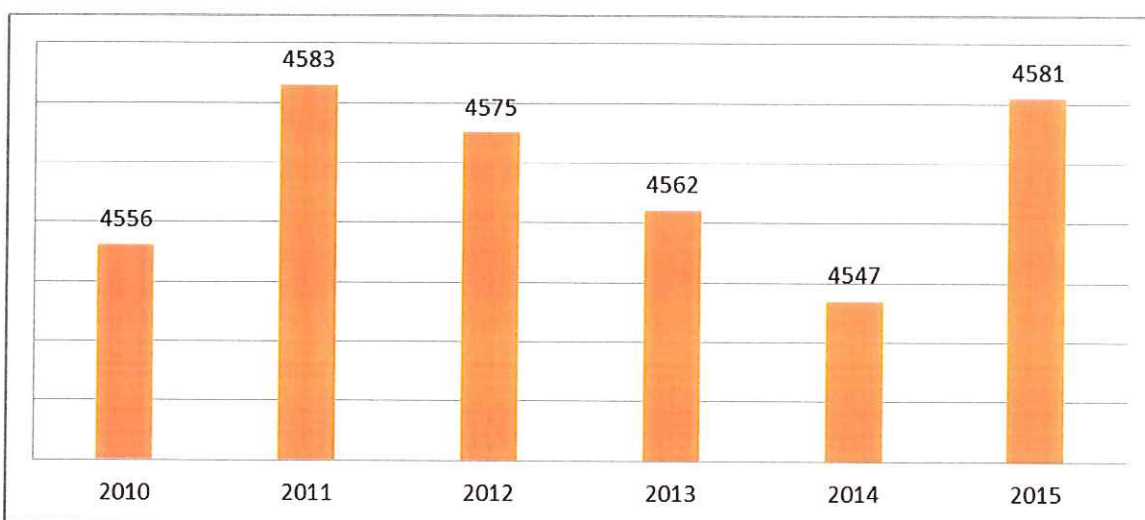
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

2.3. Charakterystyka społeczna gminy

Struktura demograficzna i społeczna gminy

Gminę Waganiec w 2015 roku zamieszkiwało 4 581 mieszkańców, w tym 2 293 mężczyzn i 2 288 kobiet. Na przestrzeni lat 2010-2015 liczba mieszkańców nie ulegała znaczącym wahaniom, trudno też wskazać jednoznaczną tendencję, ponieważ w latach 2011-2014 występował trend malejący, podczas gdy w roku 2015 nastąpił wzrost liczby ludności, której wartość osiągnęła poziom z roku 2011.

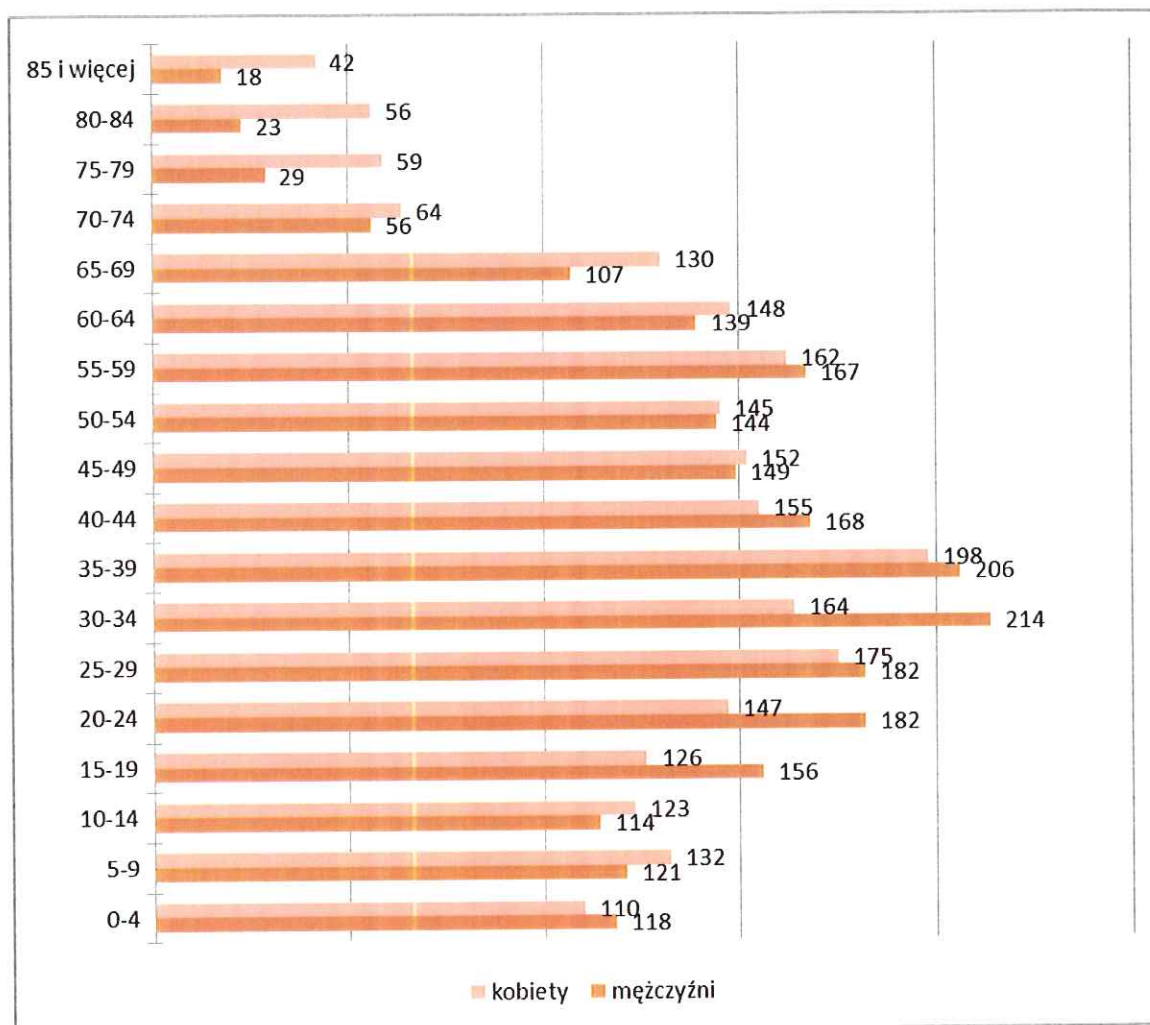
Wykres 6. Liczba mieszkańców gminy w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Struktura ludności w gminie, pod względem płci i wieku, wskazuje na dużą dysproporcję pomiędzy liczbą kobiet i mężczyzn w grupie 20-34 lata. Mężczyźni z niniejszej grupy stanowią 13% ogółu ludności, zaś kobiety jedynie 11%. Odwrotna rozbieżność widoczna jest w przypadku mieszkańców powyżej 60 roku życia – kobiety 11% ludności, a mężczyźni 8%.

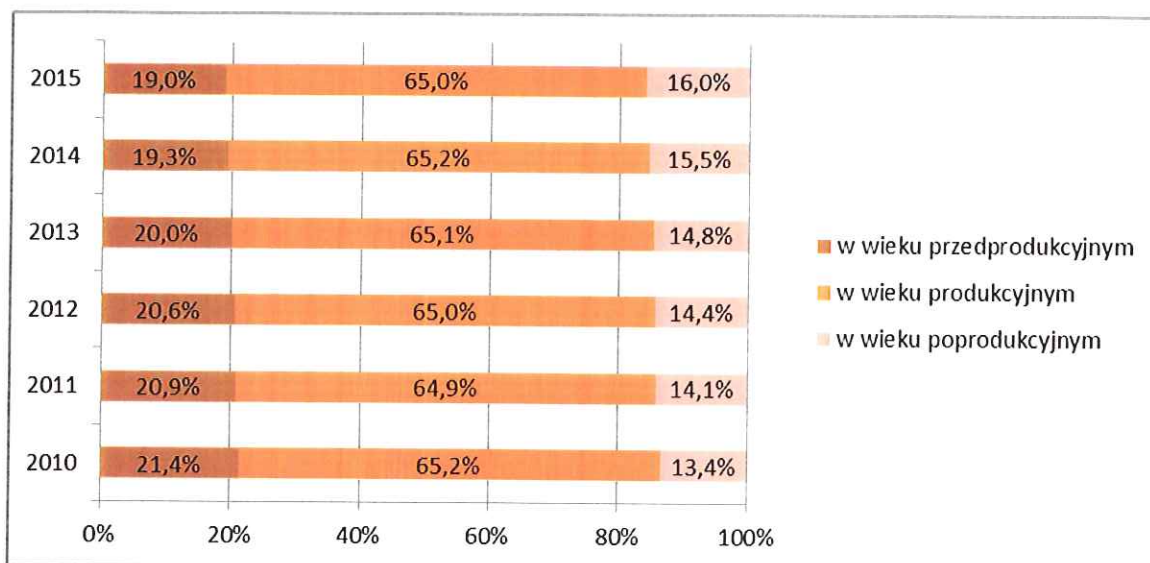
Wykres 7. Struktura ludności na terenie gminy w roku 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Struktura ludności gminy pod względem ekonomicznych grup wieku przedstawia się następująco: prawie 1/5 wszystkich mieszkańców stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym (19%), większość to osoby w wieku produkcyjnym (65%), a pozostały odsetek przypada na osoby w wieku poprodukcyjnym (16%). Od roku 2010 rośnie udział ludności w wieku poprodukcyjnym, a maleje odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym. Tendencja demograficzna jest zatem niekorzystna. Jednocześnie dotychczas nie zmniejszył się udział osób w wieku produkcyjnym, a zatem dostrzegalne obecnie zmiany w strukturze demograficznej pod względem ekonomicznym będą odczuwalne w przyszłości, gdy osoby będące obecnie w wieku produkcyjnym zaczną osiągać wiek poprodukcyjny, a w wiek produkcyjny zaczną wkraczać mniej liczne roczniki osób będących obecnie w wieku przedprodukcyjnym.

Wykres 8. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2010-2012 liczba urodzeń była wyższa niż liczba zgonów, a zatem przyrost naturalny w tych latach był dodatni. Następnego roku odnotowano sytuację odwrotną – liczba zgonów przewyższyła liczbę urodzeń żywych. Jednak w 2014 r. wskaźnik ponownie wskazał na dodatnią wartość przyrostu naturalnego, tj. + 4.

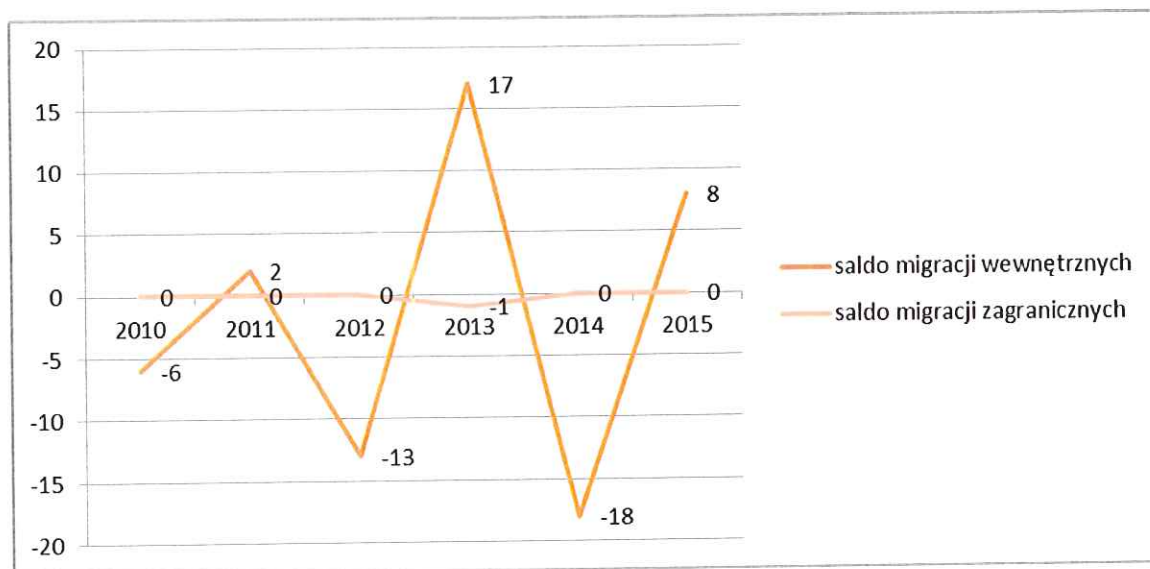
Wykres 9. Przyrost naturalny na terenie gminy w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Saldo migracji wewnętrznych ulegało wahaniom na przestrzeni lat 2010-2015. Jednocześnie saldo migracji zagranicznych było w tym okresie neutralne. Dodatkowo saldo migracji wewnętrznych zarejestrowano w latach 2011, 2013 i 2015, a ujemne w latach 2010, 2012 i 2014.

Wykres 10. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na terenie gminy w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy działa jedna apteka i jeden niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nasz Lekarz” w Zbrachlinie zapewniający podstawową opiekę medyczną mieszkańcom gminy. Specjalistyczna opieka medyczna świadczona jest przez Powiatowy Szpital w Aleksandrowie Kujawskim.

Szkolnictwo i edukacja

Na terenie gminy funkcjonują łącznie dwa zespoły szkół i jedna szkoła podstawowa:

1. Zespół Szkół w Zbrachlinie im. Ignacego Jana Paderewskiego
w tym: Przedszkole, Szkoła Podstawowa, Gimnazjum;
2. Zespół Szkół w Brudnowie
w tym: Przedszkole, Szkoła Podstawowa;
3. Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Niszczewach (z oddziałami przedszkolnymi).

Liczba poszczególnych placówek oświatowych została przedstawiona w tabeli poniżej. Na przestrzeni ostatnich trzech lat nie uległa ona zmianie zarówno w przypadku placówek przedszkolnych (3) szkół podstawowych (3), jak i szkół gimnazjalnych (2). Liczba dzieci w placówkach przedszkolnych wzrosła na przestrzeni analizowanego okresu i w roku szkolnym 2014/2015 wynosiła 135 wobec 111 miejsc. Wskazuje to na niewystarczającą liczbę miejsc

w tego typu instytucjach w stosunku do potrzeb mieszkańców. Natomiast liczba uczniów szkół podstawowych w tym czasie utrzymała się na podobnym poziomie, zaś uczniów szkół gimnazjalnych spadła. W roku szkolnym 2014/2015 do szkół podstawowych w Gminie Waganiec uczęszczało 285 uczniów, a do szkół gimnazjalnych 143. Liczba uczniów przypadających na jeden oddział jest bardzo niska zarówno w przypadku szkół gimnazjalnych (18), jak i podstawowych (14). Na terenie Gminy nie funkcjonuje żadna szkoła ponadgimnazjalna.

Tabela 7. Dane statystyczne na temat oświaty i edukacji w latach 2012-2015

	2012/13	2013/14	2014/15
Placówki wychowania przedszkolnego	3	3	3
Miejsca w przedszkolach	82	107	111
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	118	138	135
Szkoły podstawowe	3	3	3
Uczniowie szkół podstawowych	287	282	285
Szkoły gimnazjalne	2	2	2
Uczniowie szkół gimnazjalnych	173	149	143
Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkołach podstawowych	14	14	14
Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkołach gimnazjalnych	19	19	18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Pomoc społeczna

Pomoc społeczną na terenie gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wagańcu, który realizuje zadania własne zgodnie z wymogami określonymi przez przepisy prawa stosownie do zaleceń Wójta Gminy Waganiec, a zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej na mocy przepisów prawnych i ustaleń Wojewody Kujawsko-Pomorskiego. Ośrodek realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej:

- Własne;
- Własne o charakterze obowiązkowym;
- Zlecone gminie przez administrację rządową.

Zadania w zakresie pomocy społecznej obejmują w szczególności:

- Analizę, ocenę i prognozę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej, przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych ustawami;
- Pobudzanie aktywności społecznej w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz przeciwdziałanie patologiom;

- Pracę socjalną ukierunkowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie ku temu warunków;
- Tworzenie warunków do funkcjonowania systemu pomocy społecznej;
- Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania;
- Przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń.

W celu realizacji zadań Ośrodek współpracuje z organami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami społecznymi, oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Ośrodek udziela osobom potrzebującym pomocy w postaci świadczeń:

Świadczenia pieniężne:

- Zasiłek stały,
- Zasiłek okresowy,
- Zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy.

Świadczenia niepieniężne:

- Praca socjalna,
- Składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- Składki na ubezpieczenie społeczne,
- Pomoc rzeczowa,
- Sprawienie pogrzebu,
- Poradnictwo,
- Interwencja kryzysowa,
- Schronienie,
- Posiłek,
- Niezbędne ubranie,
- Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- Mieszkanie chronione,
- Pobyt w domu pomocy społecznej.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej utworzono także komórkę organizacyjną do realizacji świadczeń rodzinnych. Siedziba GOPS mieści się przy ulicy Dworcowej 7.

Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w latach 2011-2014 utrzymała się na podobnym poziomie i w roku 2014 wyniosła 182.

Wykres 11. Liczba gospodarstw domowych korzystających z wszystkich form pomocy i pracy socjalnej świadczonych przez GOPS w Gminie Waganiec w latach 2011-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wagańcu za lata 2011-2014.

Aktywność społeczna

Aktywność ludności gminy koncentruje się wokół działalności stowarzyszeń, fundacji, kół oraz innych związków. Ich celem jest przede wszystkim ochrona dorobku kultury, dbanie o rozwój gminy oraz organizacja życia społecznego.

Do organizacji społecznych funkcjonujących na terenie gminy zaliczyć należy¹⁵:

Stowarzyszenia zarejestrowane w KRS

1. Gminny Klub Sportowy „Sadownik – Waganiec”, ul. Dworcowa 11, 87-731 Waganiec;
2. Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe im. Ignacego Jana Paderewskiego w Zbrachlinie, ul. Szkolna 16, 87-731 Waganiec;
3. Stowarzyszenie „RARA AVIS”, Plebanka 15, 87-731 Waganiec;

Ochotnicze straże pożarne zarejestrowane w KRS w rejestrze stowarzyszeń

1. Ochotnicza Straż Pożarna w Sierzchowie, Sierzchowo 52, 87-731 Waganiec;
2. Ochotnicza Straż Pożarna, Plebanka, 87-731 Waganiec;
3. Ochotnicza Straż Pożarna w Zbrachlinie, Zbrachlin, 87-731 Waganiec;
4. Ochotnicza Straż Pożarna Włoszyca, Włoszyca, 87-731 Waganiec;

¹⁵ Urząd Gminy Waganiec (<http://www.waganiec.pl/>) [data dostępu: 05.09.2016 r.].

Uczniowskie kluby sportowe

Uczniowski Klub Sportowy „Gembit” – Zespół Szkół (Gimnazjum, Szkoła Podstawowa, Przedszkole) w Zbrachlinie, 87-731 Waganiec;

Koła gospodyń wiejskich

1. Koło Gospodyń Wiejskich w Zbrachlinie;
2. Gminna Rada Koła Gospodyń Wiejskich w Wagańcu;
3. Koło Gospodyń Wiejskich w Bertowie;
4. Koło Gospodyń Wiejskich w Brudnowie.

3. Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi

W poniższej tabeli przedstawione zostały powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi zarówno na poziomie gminy, województwa oraz wyższego szczebla.

Tabela 3. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi

Poziom europejski	
Dokument	Powiązanie z Gminnym Programem Rewitalizacji
Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	<p>Priorytet III</p> <p>Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.</p> <p>Cel 1</p> <p>Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20-64 lata.</p> <p>Cel 4</p> <p>Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie, do co najmniej 40% osób w wieku 30-34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.</p> <p>Cel 5</p> <p>Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego, co najmniej 20 mln obywateli.</p>

Poziom krajowy	
Dokument	Powiązanie z Gminnym Programem Rewitalizacji
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	<p>Cel 2</p> <p>Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki: Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna:</p>
	<p>Cel 3</p> <p>Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; Kapitał Ludzki</p>
	<p>Cel 6</p> <p>Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”; Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny</p>
	<p>Cel 8</p> <p>Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych; Obszar Efektywności i sprawności państwa: Kapitał społeczny</p>
	<p>Cel 11</p> <p>Wzmocnienie kapitału społecznego</p>
Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju (ŚSRK) – Strategia Rozwoju Kraju 2020	<p>Cel główny:</p> <p>Wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów</p>
Strategia Rozwoju Kraju 2020	<p>Cele rozwojowe:</p> <p>I.3.</p> <p>Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb aktywności obywatela.</p>
	<p>II.4.</p> <p>Rozwój kapitału ludzkiego.</p>
	<p>III.3.</p> <p>Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.</p>
	<p>Obszar strategiczny:</p> <p>Spójność społeczna i terytorialna</p> <p>Cel 1</p> <p>Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.</p>
	<p>Obszar strategiczny:</p> <p>Sprawne i efektywne państwo</p> <p>Cel 3</p> <p>Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału</p>

	<p>społecznego.</p> <p>Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka Cel 4</p> <p>Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego.</p>
<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie</p>	<p>Cel główny:</p> <p>Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.</p> <p>Cel 2</p> <p>Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).</p>

Poziom regionalny	
Dokument	Powiązanie z Gminnym Programem Rewitalizacji
<p><i>Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+</i></p>	<p><u>Misja rozwoju województwa</u>: „Kujawsko-pomorskie – człowiek, rodzina, społeczeństwo”. Priorytety rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Konkurencyjna gospodarka</i> – dążenie do unowocześnienia gospodarki, skutkującego znacznym zwiększeniem liczby miejsc pracy na terenie województwa; wykorzystanie do celów aktywizacji gospodarczej potencjałów endogenicznych, czyli atutów, w zakresie których pozycja i rola województwa w gospodarce krajowej mogą być ponadprzeciętnie wysokie, a szansa odniesienia sukcesu gospodarczego jest bardzo duża. • <i>Modernizacja przestrzeni wsi i miast</i> – dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego; • <i>Silna metropolia</i> – potrzeba rozwoju ośrodków stołecznych w zakresie usług wyższego rzędu oraz katalizowania rozwoju gospodarczego podkreślają wszystkie dokumenty strategiczne szczebla krajowego; • <i>Nowoczesne społeczeństwo</i> – niezbędna jest zarówno zmiana mentalności społeczeństwa, rozumianego jako obywatele, ale także podmioty, tj. jednostki publiczne, przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe oraz wyrobienie właściwych

	<p>postaw, w tym otwartość na zmianę przyzwyczajeń w działaniach i sposobach funkcjonowania podmiotów, jak też rozwój infrastruktury służącej rozwojowi społecznemu (przede wszystkim umożliwiającą realizację zadań edukacyjnych, rozbudzanie aktywności oraz ochronę zdrowia na właściwym poziomie).</p>
<p>Strategia Rozwoju Powiatu Aleksandrowskiego na lata 2011-2020</p>	<p>Priorytet 1:</p> <p>Gospodarka lokalna i infrastruktura techniczna</p> <p>Cel strategiczny 1: Wzmocnienie konkurencyjności gospodarki lokalnej</p> <p>Cel strategiczny 2: Rozwój infrastruktury technicznej zwiększającej atrakcyjność inwestycyjną powiatu</p> <p>Cel strategiczny 3: Rozwój obszarów wiejskich i przedsiębiorczości rolniczej</p> <p>Priorytet 2: Kapitał ludzki i usługi publiczne</p> <p>Cel strategiczny 1: Zwiększenie elastyczności lokalnego rynku pracy</p> <p>Cel strategiczny 2: Podnoszenie poziomu świadczonych usług publicznych</p> <p>Priorytet 3: Ochrona środowiska naturalnego i bioróżnorodności</p> <p>Cel strategiczny 1: Zachowanie walorów naturalnych i poprawa stanu środowiska przyrodniczego</p> <p>Priorytet 4: Atrakcyjność turystyczna powiatu</p> <p>Cel strategiczny 1: Wdrożenie profesjonalnej oferty turystycznej powiatu</p> <p>Cel strategiczny 1: Zintegrowany system wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dzieci i młodzieży.</p> <p>Cel strategiczny 2: Życiowe usamodzielnienie i integracja społeczna grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>

<p>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Aleksandrowskim na lata 2008-2018</p>	<p>Cel strategiczny 3: System rehabilitacji, aktywizacji i wsparcia osób niepełnosprawnych i starych.</p> <p>Cel strategiczny 4: Partnerstwo podmiotów lokalnych w realizacji zadań statutowych w zakresie pomocy społecznej.</p>
---	---

Poziom lokalny	
Dokument	Powiązanie z Gminnym Programem Rewitalizacji
<p>Program Ochrony Środowiska dla Gminy Waganiec na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021</p>	<p>1. Cel ekologiczny: Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców</p> <p>1. Cel ekologiczny: Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych.</p> <p>2. Cel ekologiczny: Zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody.</p> <p>3. Cel ekologiczny: Ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych.</p> <p>4. Cel ekologiczny: Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska.</p> <p>5. Cel ekologiczny: Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznym.</p> <p>6. Cel ekologiczny: Upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej, jako edukacji interdyscyplinarnej.</p> <p>7. Cel ekologiczny: Utrzymanie standardów, jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów i odorów.</p> <p>8. Cel ekologiczny: Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych.</p> <p>9. Cel ekologiczny: Minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego.</p> <p>10. Cel ekologiczny: Rozwój gospodarki odpadami.</p>

Źródło: Opracowanie własne

4. Konsultacje społeczne

4.1. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych na terenie Gminy Waganiec na podstawie badań własnych- konsultacje społeczne z pracownikami Urzędu

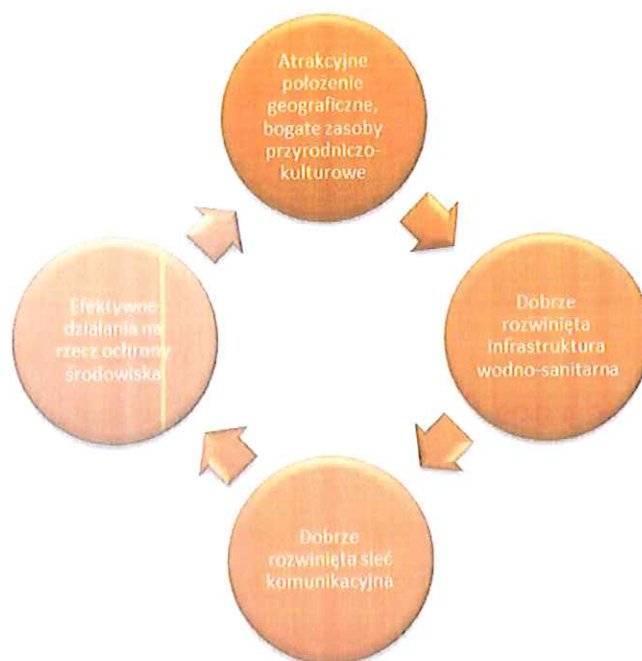
Bardzo istotnym założeniem Gminnego Programu Rewitalizacji oraz Strategii Rozwoju Gminy jest aktywne włączanie lokalnej społeczności w proces tworzenia dokumentów. Jednym z ważniejszych narzędzi partycypacji społecznej są konsultacje społeczne.

Konsultacje społeczne są procesem, w którym reprezentanci władz przedstawiają obywatelom swoje plany dotyczące np. aktów prawnych lub przedsięwzięć, które będą miały odczuwalny wpływ na ich życie codzienne i zawodowe. Należy podkreślić, że ważnym elementem tych spotkań jest wysłuchanie opinii mieszkańców na temat zaprezentowanych planów. Konsultacje społeczne mają charakter prowadzonej dyskusji, moderowanej przez wyznaczoną do tego zadania osobę.

Pierwsze spotkanie konsultacyjne odbyło się z przedstawicielami Urzędu, które jako osoby najlepiej znające specyfikę gminy mogły wskazać na największe problemy występujące na obszarze. Uczestnicy zostali poproszeni zarówno o wskazanie mocnych, jak i słabych stron gminy Waganiec. Podsumowaniem spotkania są tabele znajdująca się poniżej.

Uczestników warsztatów poproszono o wskazanie mocnych stron gminy, jej zasobów oraz potencjałów. Mieszkańcy za zaletę Gminy Waganiec uważają jej **położenie geograficzne oraz bogate zasoby przyrodnicze i kulturowe**, szczególnie tereny nadwiślańskie. Jednocześnie sądzą, że gmina podejmuje właściwe i **efektywne działania na rzecz ochrony środowiska**. Mieszkańców satysfakcjonuje również **dobrze rozwinięta infrastruktura wodno-sanitarna oraz sieć komunikacyjna**.

Rysunek 4. Mocne strony gminy wg uczestników warsztatów konsultacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie konsultacji społecznych

W poniższej tabeli znajdują się wszystkie odpowiedzi uczestników warsztatów.

Tabela 9. Mocne strony

<i>Moja Gmina teraz - MOCNE STRONY</i>	<i>Potencjał mojej Gminy – SZANSE</i>
Dostęp do autostrady A1	Rozbudowa infrastruktury (drogi, chodniki)
Łatwy dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej	Przebudowa - oczyszczenie terenów niekorzystnych
Młode społeczeństwo chętnie biorące udział w działaniach na rzecz gminy	Remont budynków - dworzec PKP
Położenie gminy (tereny nadwiślańskie)	Szlak turystyczny – Przypust
Łatwy dostęp do środków komunikacji (PKP, PKS)	Budowa obiektów sportowych – boiska
Oczyszczalnia Ścieków	Oświetlenie wiejskie
Działania ekologiczne	
Dobra infrastruktura	
Uzdrowisko - Ciechocinek (ścieżki rowerowe)	

Szkoły	
Miejsca widokowe nad Wisłą	
Dostęp do drogi krajowej DK 91 i autostrady A1 - dobre połączenie z górami i morzem	Stworzenie lokalnego centrum kultury w Wólnem - Zielona Szkoła
Bliskość atrakcyjnego turystycznie i wypoczynkowo Ciechocinka oraz interesujących rekreacyjnie terenów nadwiślańskich	Dworzec PKP, jako obiekt wpisany do rejestru zabytków: po pracach remontowo - konserwatorskich może być atrakcją turystyczną
Dostęp do środków transportu zbiorowego PKP, PKS (dworzec PKP łączący południe z północą kraju)	
Dostęp do infrastruktury wodno - kanalizacyjnej	
Budownictwo mieszkaniowe (plany miejscowe)	
Zespół pałacowy (Waganiec)	
Centrum Wagańca	
Muzeum wąskotorowe	
Wólne	
Dostęp do dróg krajowych	Wzrost liczby przedsiębiorstw, a tym samym wzrost zatrudnienia mieszkańców gminy
Dostęp do środków komunikacji (PKP, PKS)	Wzrost liczby gospodarstw agroturystycznych w związku z położeniem krajobrazowym gminy
Dostęp do oczyszczalni ścieków na terenach o dużej gęstości zaludnienia	
Prowadzenie działań proekologicznych (POŚ)	
Dobra infrastruktura wodno - kanalizacyjna	Rozwój turystyki – Wisła
Dobre skomunikowanie z ośrodkami miejskimi: Toruń, Włocławek, Bydgoszcz	Centra logistyczne i ewentualnie produkcyjne, w promieniu około 50 km mieszka 0,5 mln ludności
Sieć dróg, linie kolejowe	Rozwój budownictwa mieszkaniowego
Lotnisko Bydgoszcz	Rozwój energetyki wodnej
Położenie geograficzne	Opracowanie planów

Bliskie położenie Uzdrowiska i skomunikowanie ścieżki - plany zagospodarowania budownictwa mieszkańców	
Położenie geograficzne	Powierzchnia do zagospodarowania
Sąsiedztwo uzdrowiska	Rozwój infrastruktury transportowej (ścieżki rowerowe)
Tereny rolnicze, żyzne gleby	Rozwój turystyki
Dworzec PKP i linia kolejowa	Nowe miejsca pracy
Autostrada	Bocznica kolejowa
Park w Sierzchowie	Gazociąg
Tereny po byłej kolei wąskotorowej	Elektrownie wiatrowe
3 szkoły	Sąsiedztwo większych miast
1 ośrodek zdrowia	
Boiska sportowe +ORLIK	
Miejsca widokowe (nad Wisłą)	
Kanalizacja	
Wodociąg	
Miejsca rekreacyjne w Zbrachlinie (staw i plac zabaw)	

Źródło: opracowanie własne na podstawie konsultacji społecznych.

Uczestnicy warsztatów zostali także poproszeni o zastanowienie się nad możliwościami rozwiązań negatywnych zjawisk, występujących na terenie gminy. Z analizy wszystkich odpowiedzi wynika, że szczególny nacisk należy położyć na takie działania jak: stworzenie nowych miejsc pracy w celu zatrzymania młodych i wykształconych mieszkańców gminy oraz zorganizowanie zajęć pozalekcyjnych lub budowa świetlic wiejskich w celu zaktywizowania społeczności lokalnej i zmniejszenia problemu związanego z wykluczeniem społecznym pewnej części mieszkańców.

Poniższa grafika przedstawia najczęściej wymieniane negatywne zjawiska, które mają miejsce na terenie Gminy Waganiec. Uczestnicy wskazywali na **zły stan infrastruktury drogowej** jednocześnie proponując podjęcie prac remontowych, rozbudowanie sieci ścieżek rowerowych oraz zwiększenie liczby parkingów.

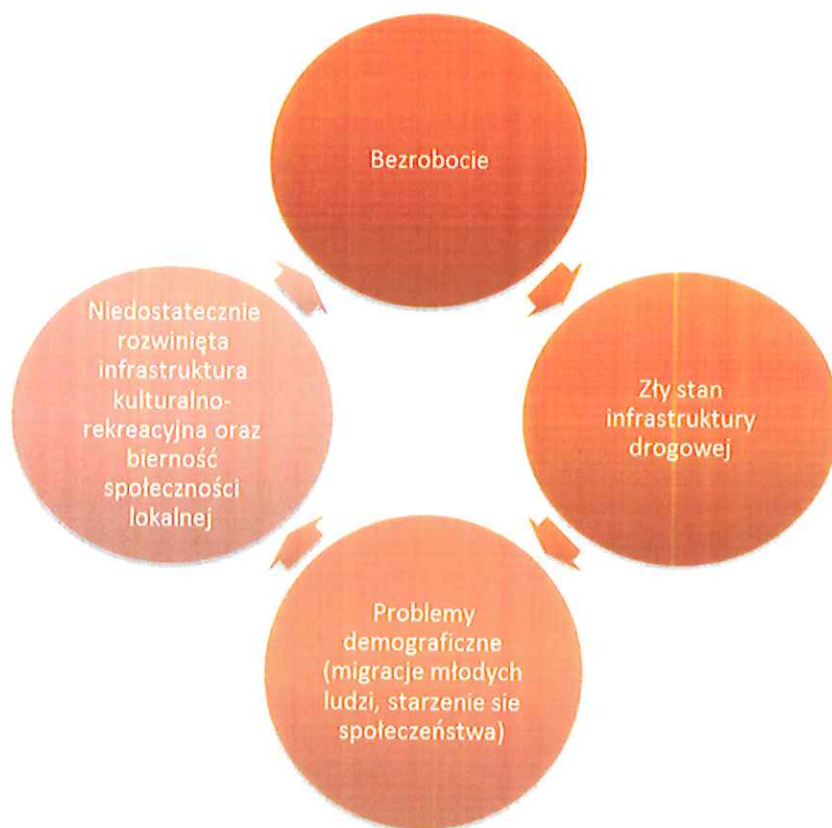
Mieszkańcy gminy za istotny problem uważają również **wysoką stopę bezrobocia**, spowodowaną słabo rozwiniętą, lokalną gospodarką oraz niskimi kwalifikacjami osób bezrobotnych. Według uczestników w zmniejszeniu skali tego negatywnego zjawiska, pomoże

tworzenie nowych miejsc pracy, wzrost liczby przedsiębiorstw oraz podejmowanie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej bezrobotnych, również poprzez wprowadzanie zmian do systemu edukacji.

Uczestnicy warsztatów zasygnalizowali obawę przed **negatywnymi konsekwencjami problemów demograficznych**, jak odpływ młodych ludzi do większych ośrodków miejskich, niski przyrost naturalny oraz starzenie się społeczeństwa. Mieszkańcy uważają, że ożywienie gospodarcze i poprawienie warunków lokalnego rynku pracy zachęci młodych mieszkańców do powiększania rodziny oraz pozostawania na terenie gminy.

W trakcie konsultacji pojawiły się również głosy wskazujące na **niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturę kulturalno-rekreacyjną oraz bierność społeczności lokalnej**. Uczestnicy warsztatów zaproponowali promowanie aktywności społecznej poprzez tworzenie miejsc do wspólnego spędzania czasu, tworzenie świetlic wiejskich lub poszerzanie oferty kulturalno-rekreacyjnej.

Rysunek 5. Problemy w gminie wg uczestników warsztatów konsultacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie konsultacji społecznych.

W poniższej tabeli zebrane zostały główne odpowiedzi uczestników warsztatów.

Tabela 10. Negatywne zjawiska

NEGATYWNE ZJAWISKA	JAK ROZWIĄZAĆ PROBLEM
Patologie społeczne (dzieci, młodzież)	Budowa świetlic wiejskich, zajęcia pozalekcyjne
Migracje młodych osób	Nowe miejsca pracy, zatrudnienie osób z terenu gminy, odpowiednie wynagrodzenia
Wyjazdy młodych za granicę (emigracje)	Stworzenie nowych miejsc pracy (z odpowiednim wynagrodzeniem)
Jakość dróg (w sensie ogólnym)	Rozwój komunikacji
Duża odległość do większych ośrodków miejskich (rekreacje i turystyka)	Stworzenie lokalnego centrum (Zielona Szkoła)
Brak w bliskiej odległości kąpieliska naturalnego i brak zalesienia	
Bezrobocie	Wzrost liczby przedsiębiorstw
Migracje osób młodych (powtórzenie)	
Słaba jakość dróg gminnych	
Brak kadr	
Patologia społeczna	
Zła jakość dróg powiatowych	
Negatywne oceny OZE	
Brak studium uwarunkowań	
Dostęp do specjalistycznej służby zdrowia	
Wysokie bezrobocie	
Niskie kwalifikacje bezrobotnych	Zmiany w systemie oświaty
Bezrobocie	Nowe miejsca pracy
Niskie dochody	Lepsze miejsca pracy i warunki zatrudnienia
Starzejące się społeczeństwo	Więcej urodzeń, migracje z miast
Starzejące się społeczeństwo	Więcej połączeń komunikacji publicznej

NEGATYWNE ZJAWISKA	JAK ROZWIĄZAĆ PROBLEM
System komunikacji publicznej	Budowa nowych ścieżek rowerowych
Infrastruktura rowerowa (niewystarczająca)	Nowe miejsca rekreacji i spotkań
Zbyt mała ilość miejsc rekreacji i spotkań	Przekonywanie i propagowanie do aktywności lokalnej
Małe zaangażowanie społeczności lokalnej	Wzrost urodzeń
Niski przyrost naturalny (dodatni)	

Źródło: opracowanie własne na podstawie konsultacji społecznych.

Uczestników warsztatów konsultacyjnych poproszono również o wskazanie obszarów, które wedle nich powinny zostać objęte programem rewitalizacji. Podsumowanie zebranych wypowiedzi zostało przedstawione w poniższym zestawieniu. **Najczęściej wymieniano sołectwa Waganiec oraz Wólne.**

Warto zwrócić uwagę, że mieszkańcy bardzo często podkreślali konieczność wzmocnienia funkcji turystycznej wskazanych obszarów, widząc w tym szansę na ożywienie społeczno-gospodarcze gminy.

Tabela 11. Proponowane działania w zakresie rewitalizacji

Nr	Obszar	Przyczyny wskazania obszaru	Proponowane działania w zakresie rewitalizacji
1.	Wólne		
	a) Budynek dawnej szkoły	– Niewykorzystany potencjał rekreacyjno-turystyczny,	– Rewitalizacja byłej szkoły na centrum edukacyjne,
	b) Teren nadwiślański	– Rozwój turystyczny umożliwi zwiększenie dochodów małych gospodarstw z niskimi dochodami, – Wysoka stopa bezrobocia.	– Oczyszczenie i zagospodarowanie terenu nadwiślańskiego, – Utworzenie lokalnego centrum kultury, – Utworzenie kąpieliska z zieloną plażą, – Utworzenie centrum rozwoju ekologicznego, – Promowanie walorów

Nr	Obszar	Przyczyny wskazania obszaru	Proponowane działania w zakresie rewitalizacji
			turystycznych sołectwa.
2.	Waganiec		
	a) Centrum Wagańca	– Teren zamieszkiwany przez dużą liczbę osób.	– Utworzenie miejsca spotkań, sportu i rekreacji.
	b) Dworzec PKP	– Zły stan techniczny budynku, – Zaniedbane obszary przy dworcu.	– Remont dworca, – Utworzenie atrakcji turystycznej z terenów dworcowych, – Utworzenie Muzeum Kolejki Wąskotorowej.
	c) Park i staw	– Niewykorzystany potencjał turystyczny obszaru.	– Rewitalizacja parku, – Rewitalizacja stawu i terenów przyległych.
	d) Waganiec I	– Zaniedbane po-pegeerowskie tereny, – Zły stan infrastruktury technicznej.	– Poprawa jakości dróg, chodników, budynków.
3.	Szlak kolei wąskotorowej	– Duży potencjał turystyczny, – Niewykorzystany obiekt.	– Utworzenie szlaku turystycznego i historycznego, – Utworzenie szlaku rowerowego trasą kolejki wąskotorowej.
4.	Przypust	– Zaniedbane tereny, – Niewykorzystany potencjał turystyczny.	– Rewitalizacja terenów nadwiślańskich.
5.	Sierzchowo - park	– Miejsce atrakcyjne turystycznie, – Miejsce z bogatymi zasobami przyrodniczymi.	– Rewitalizacja parku i dworku.
7.	Józefowo	– Potrzeba integracji społecznej.	– Budowa świetlicy wiejskiej.

Nr	Obszar	Przyczyny wskazania obszaru	Proponowane działania w zakresie rewitalizacji
8.	Kaźmierzyn	<ul style="list-style-type: none"> - Teren atrakcyjny turystycznie, - Niewykorzystany potencjał turystyczny. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa ścieżek rowerowych na terenach po dawnej kolei wąskotorowej.
9.	Niszczewy	<ul style="list-style-type: none"> - Teren atrakcyjny turystycznie, - Niewykorzystany potencjał turystyczny. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa ścieżek rowerowych na terenach po dawnej kolei wąskotorowej.
10.	Ariany	<ul style="list-style-type: none"> - Teren atrakcyjny turystycznie, - Niewykorzystany potencjał turystyczny. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa ścieżek rowerowych na terenach po dawnej kolei wąskotorowej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie konsultacji społecznych.

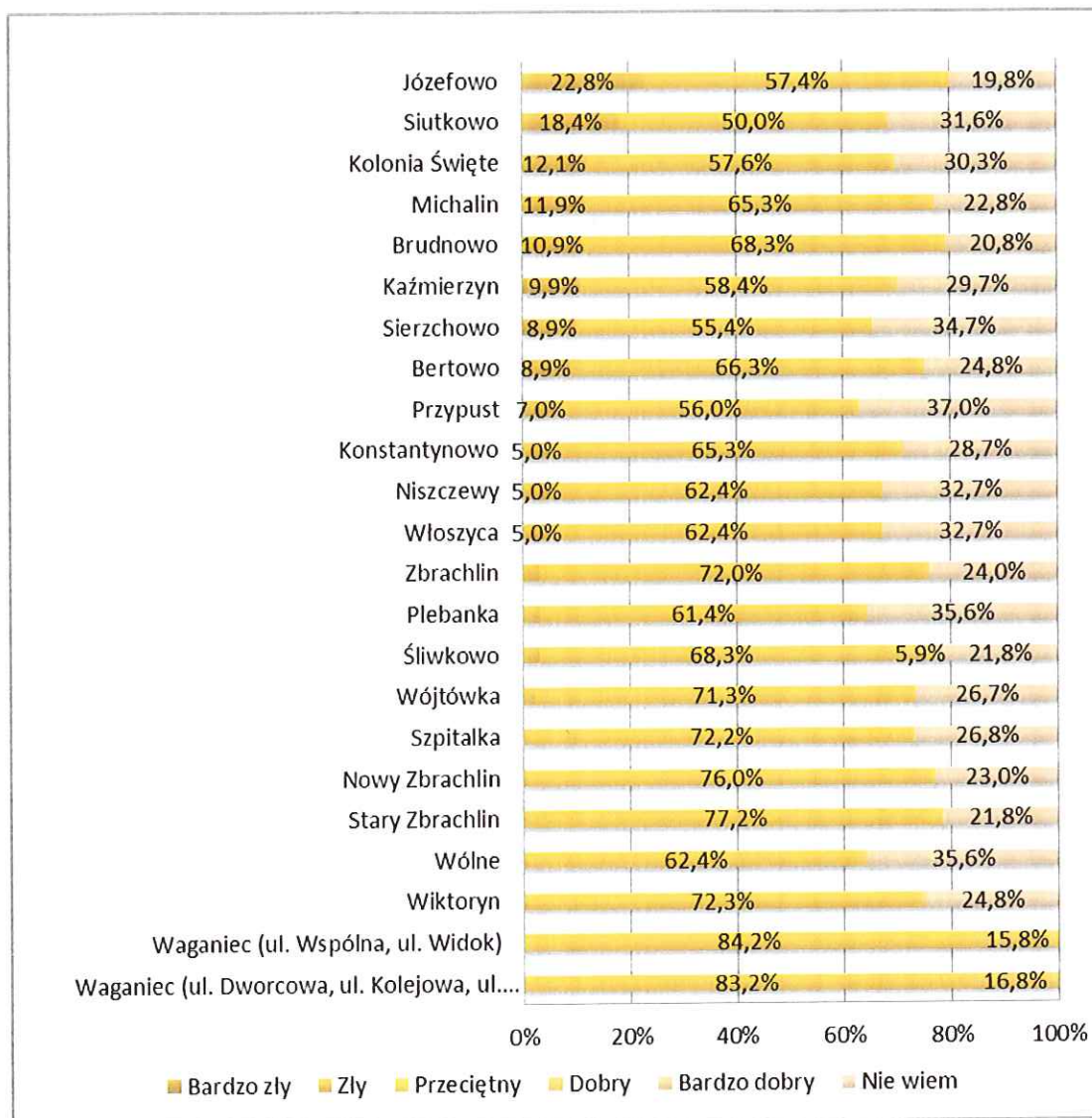
4.2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych na terenie Gminy Waganiec na podstawie badań własnych- badanie ankietowe

Respondentów poproszono o ocenę ogólnego stanu społeczno-gospodarczego poszczególnych sołectw Gminy Waganiec. Ankietowani wybierali raczej środkowe zaznaczenia kafeterii – odpowiedzi „Bardzo dobry” oraz „Bardzo zły” otrzymały łącznie jedynie 3 wskazania. Zdecydowanie najwięcej zaznaczeń otrzymała odpowiedź „Przeciętny” – wybrało ją od 50,0% do nawet 84,2% osób. Dość znaczny odsetek respondentów nie potrafił odpowiedzieć na pytanie o stan poszczególnych sołectw gminy – ich liczba sięgała nawet 1/3 całości osób biorących udział w badaniu.

Badani za sołectwa o najgorszym stanie społeczno-gospodarczym uznali Józefowo (22,8% odpowiedzi „Zły”) oraz Siutkowo (18,4% odpowiedzi „Zły”). Dość źle oceniane były również: Kolonia Święte, Michalin, Brudnowo, Kaźmierzyn, Sierzchowo oraz Bertowo.

Za sołectwa o najlepszym stanie społeczno-gospodarczym respondenci uznali Waganiec (zarówno część zawierającą ulice Wspólną i Widok, jak i część z ulicami: Dworcowa, Kolejowa, Kujawska, Osiedlowa oraz Przechodnia).

Wykres 12. Proszę ocenić ogólny stan społeczno-gospodarczy poszczególnych sołectw:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

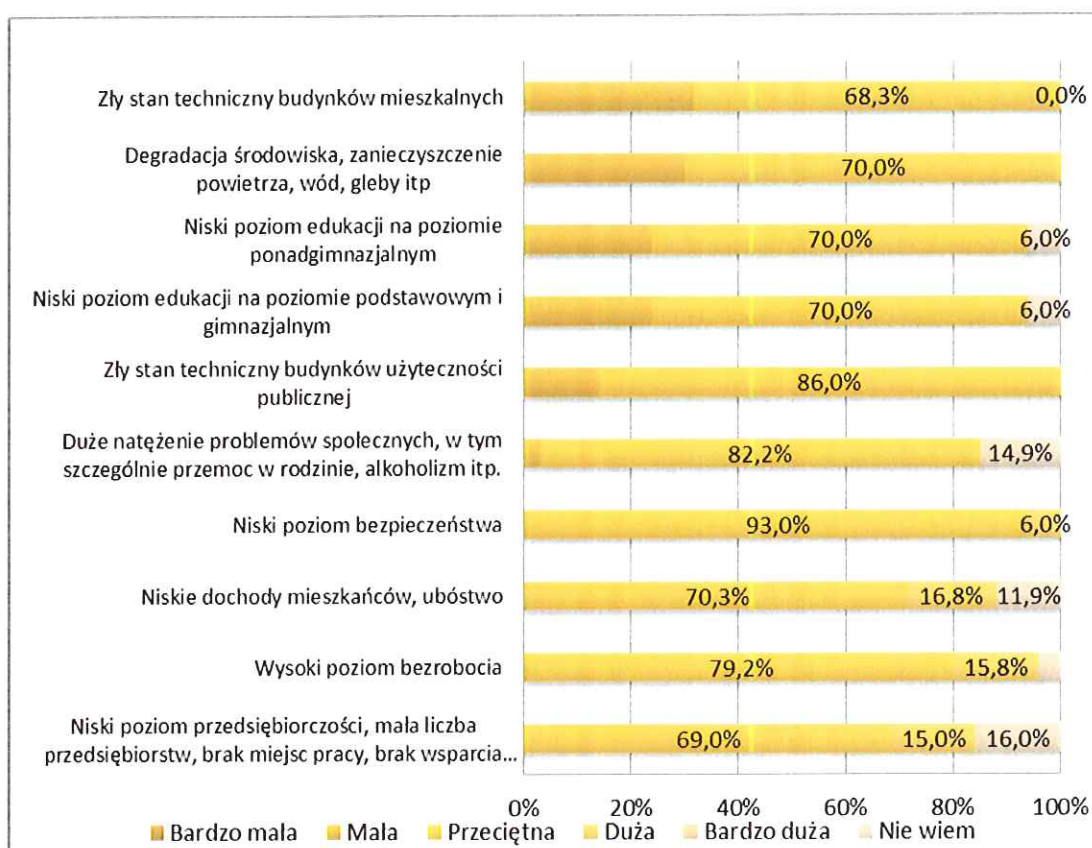
Badanych poproszono również o ocenę skali występowania poszczególnych problemów na obszarze ich miejsca zamieszkania. Z uwagi na dużą liczbę odpowiedzi do wyboru, wykres został podzielony na dwie części.

Spośród odpowiedzi przedstawionych na Wykresie 2, za problemy o największej skali natężenia uznane zostały niskie dochody mieszkańców (16,8% odpowiedzi „Duża”), wysoki poziom bezrobocia (15,8%) oraz niski poziom przedsiębiorczości i brak miejsc pracy (15,0%).

Problemami, które zostały uznane za te o najmniejszej skali występowania były: zły stan techniczny budynków mieszkalnych (31,7% odpowiedzi „Mała”), degradacja środowiska, zanieczyszczenie wód i gleby (30,0%), niski poziom edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym oraz niski poziom edukacji na poziomie podstawowym i gimnazjalnym (oba po 24,0%).

Podobnie jak w pytaniu wcześniejszym, zdecydowana większość odpowiedzi plasowała się na poziomie średnim, tj. odpowiedzi „Przeciętna”.

Wykres 13. Proszę ocenić skalę występowania poszczególnych problemów w Pana(i) sołectw:

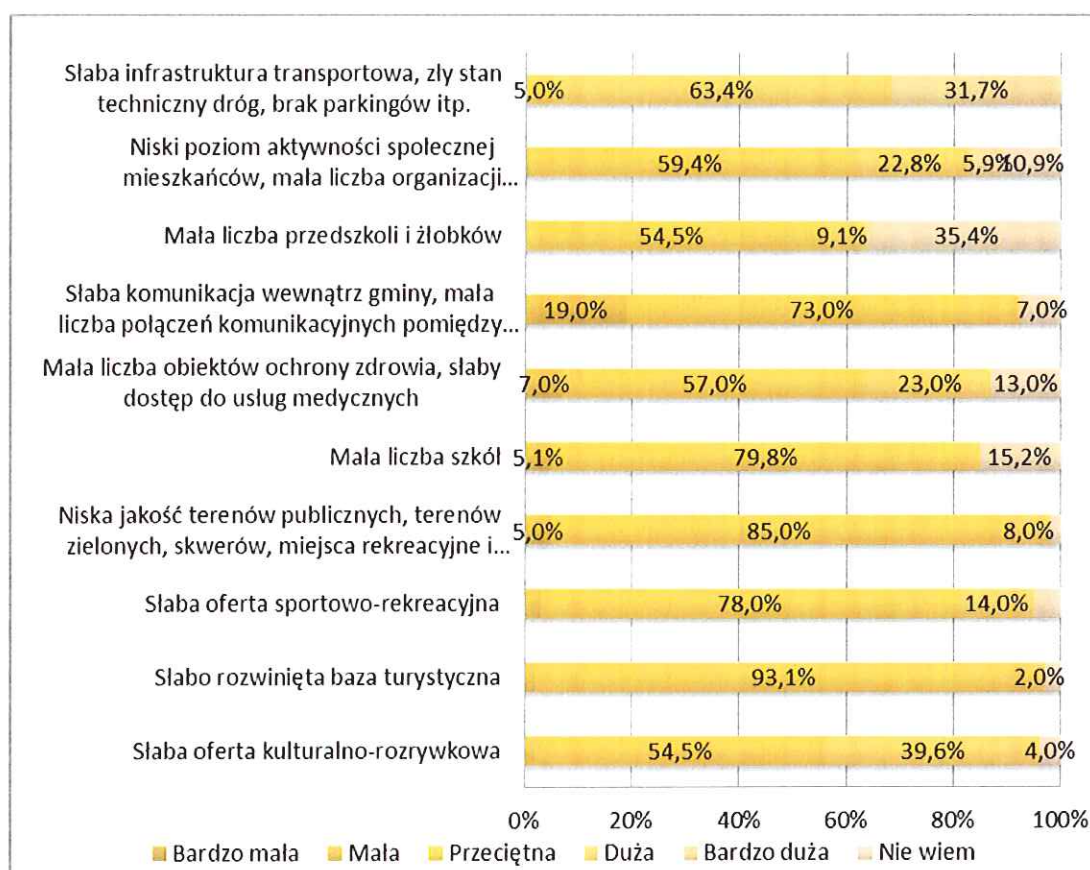
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Spośród odpowiedzi przedstawionych na Wykresie 3, za problem o zdecydowanie największej skali natężenia uznana została słaba infrastruktura transportowa, zły stan techniczny dróg, brak parkingów itp. (31,7% odpowiedzi „Bardzo duża” i 63,4% odpowiedzi „Duża”). Za problem o dużym obciążeniu uznana została także słaba oferta kulturalno-rozrywkowa (39,6% odpowiedzi „Duża”), niski poziom aktywności społecznej mieszkańców, w tym także mała liczba organizacji pozarządowych, stowarzyszeń itp. (22,8% odpowiedzi „Duża” i 5,9%

odpowiedzi „Bardzo duża”) oraz mała liczba obiektów ochrony zdrowia, słaby dostęp do usług medycznych (23,0% odpowiedzi „Duża”).

Za problem o najmniejszym natężeniu uznana została słaba komunikacja wewnątrz gminy (mała liczba połączeń komunikacyjnych pomiędzy sołectwami) – taką odpowiedź zaznaczyło 19,0% respondentów.

Wykres 14. Proszę ocenić skalę występowania poszczególnych problemów w Pana(i) sołectwie:

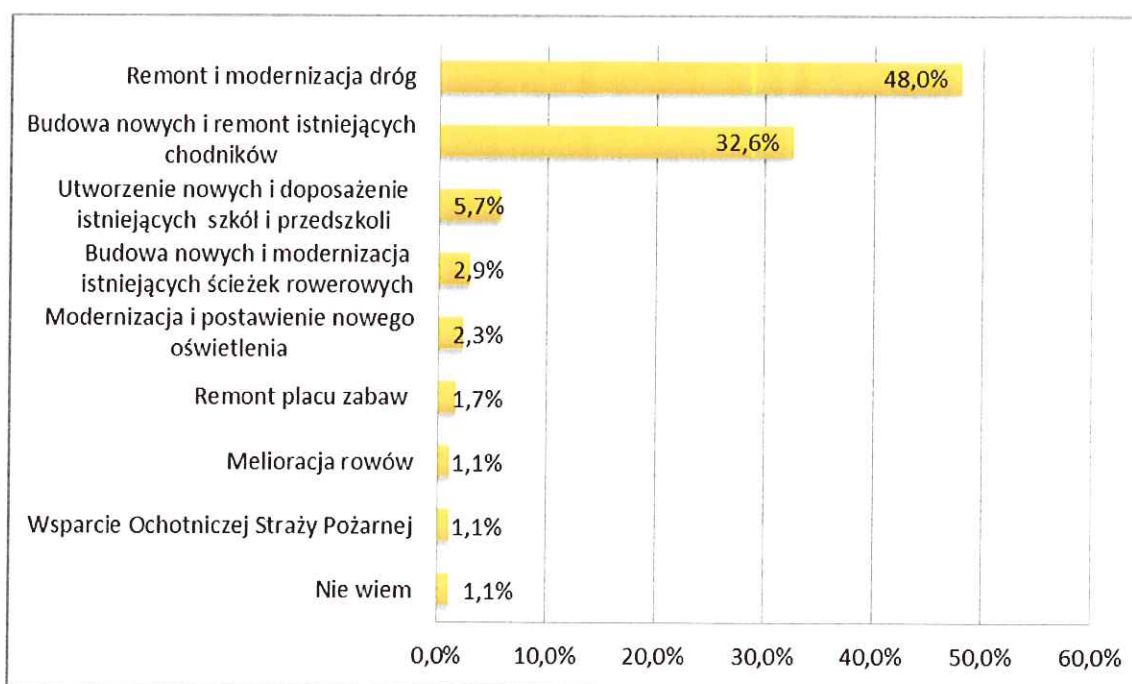
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Respondenci zostali poproszeni o podanie przykładowych działań, które ich zdaniem powinny zostać podjęte na terenie miejsca ich zamieszkania. W swoich propozycjach mogli podać więcej niż jedno działanie.

W pierwszej kolejności badani skupili się na działaniach infrastrukturalnych. Zdecydowanie najczęściej padającą propozycją był remont i modernizacja dróg na terenie gminy – takie działanie zaproponowało 48,0% tj. 84 osoby. Nieco mniejszy odsetek wskazywał na konieczność budowy nowych i remont istniejących chodników (32,6% tj. 57 osób).

5,7% respondentów stwierdziło, że istnieje niedobór przedszkoli, a istniejące placówki edukacyjne znajdują się w niezadowalającym stanie technicznym, w związku z czym zaproponowali utworzenie nowych i remont oraz doposażenie już działających szkół i przedszkoli. Niecałe 3% badanych uznało za potrzebne budowę nowych i modernizację istniejących ścieżek rowerowych. Wśród niewymienionych na wykresie odpowiedzi znalazło się między innymi: powstanie świetlicy dla młodzieży, rozwój komunikacji miejskiej, wsparcie osób niepełnosprawnych i ograniczenie prędkości na drogach na terenie gminy.

Wykres 15. Proszę podać przykładowe działania/ inwestycje, które Pana/Pani zdaniem trzeba podjąć na terenie Pana/Pani sołectwie w celach rewitalizacyjnych (pytanie otwarte):

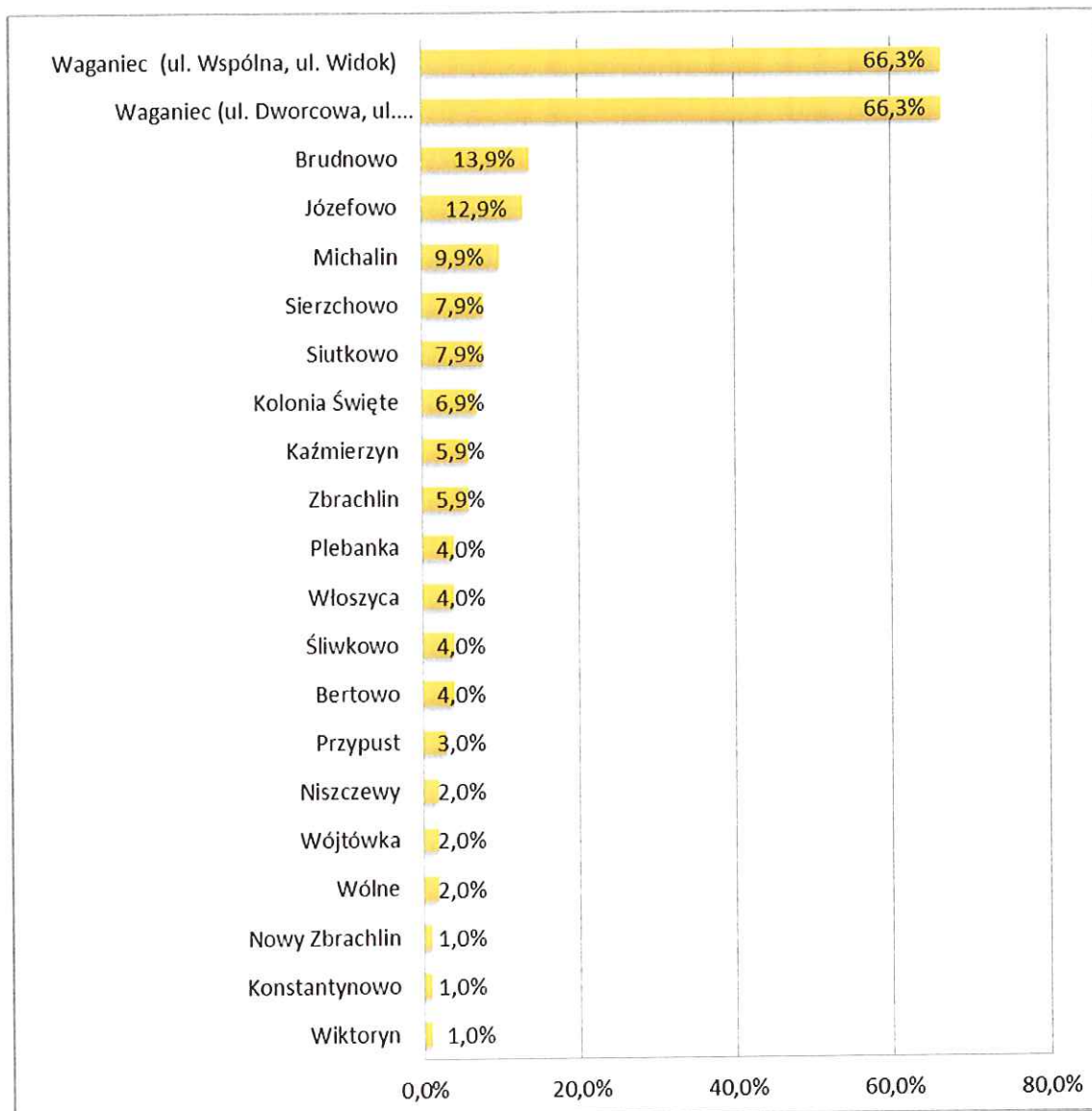

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Według respondentów, działania z zakresu rozwoju społecznego najbardziej potrzebne są na terenie sołectwa Waganiec (obejmującej zarówno ulice Wspólną i Widok, jak i ulice Dworcową, Kolejową, Kujawską, Osiedlową i Przechodnią) – taką odpowiedź podało 66,3% badanych. Znacznie mniejszy odsetek odpowiedzi wskazywał na sołectwo Brudnowo (13,9%), Józefowo (12,9%), Michalin (9,9%), Sierzchowo i Siutkowo (7,9%) oraz Kolonia Święte (6,9%). Żaden z respondentów nie wskazał na sołectwa Stary Zbrachlin oraz Szpitalka, co może świadczyć o tym, że uważają je oni za najbardziej rozwinięte pod względem społecznym.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

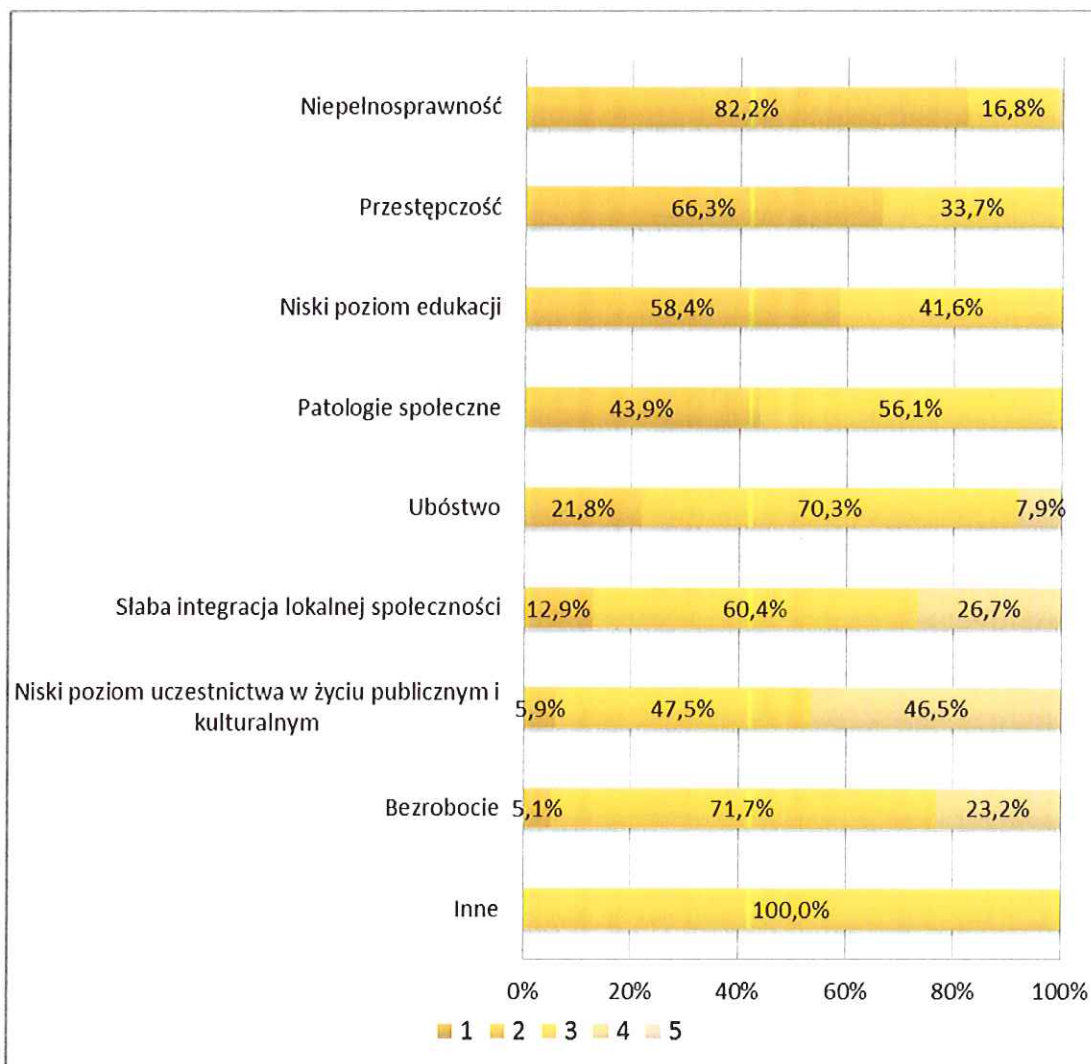
Wykres 16. W jakich sołectwach gminy działania z zakresu wsparcia rozwoju społecznego są najbardziej potrzebne? (Pytanie wielokrotnego wyboru, można było zaznaczyć 3 odpowiedzi).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Zdaniem badanych, najważniejszymi problemami występującymi na terenie gminy są niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym (46,5% odpowiedzi „4”), słaba integracja lokalnej społeczności (26,7%) oraz wysokie bezrobocie (23,3%). Za najmniej ważne problemy respondenci uznali niepełnosprawność (82,2% odpowiedzi „2”), przestępczość (66,3%) oraz niski poziom edukacji (58,4%). Warto zaznaczyć, że badani odpowiadali dość „bezpiecznie”, tzn. zaznaczali wartości środkowe, całkowicie pomijając odpowiedzi skrajne, tj. odpowiedź „1” oraz „5”.

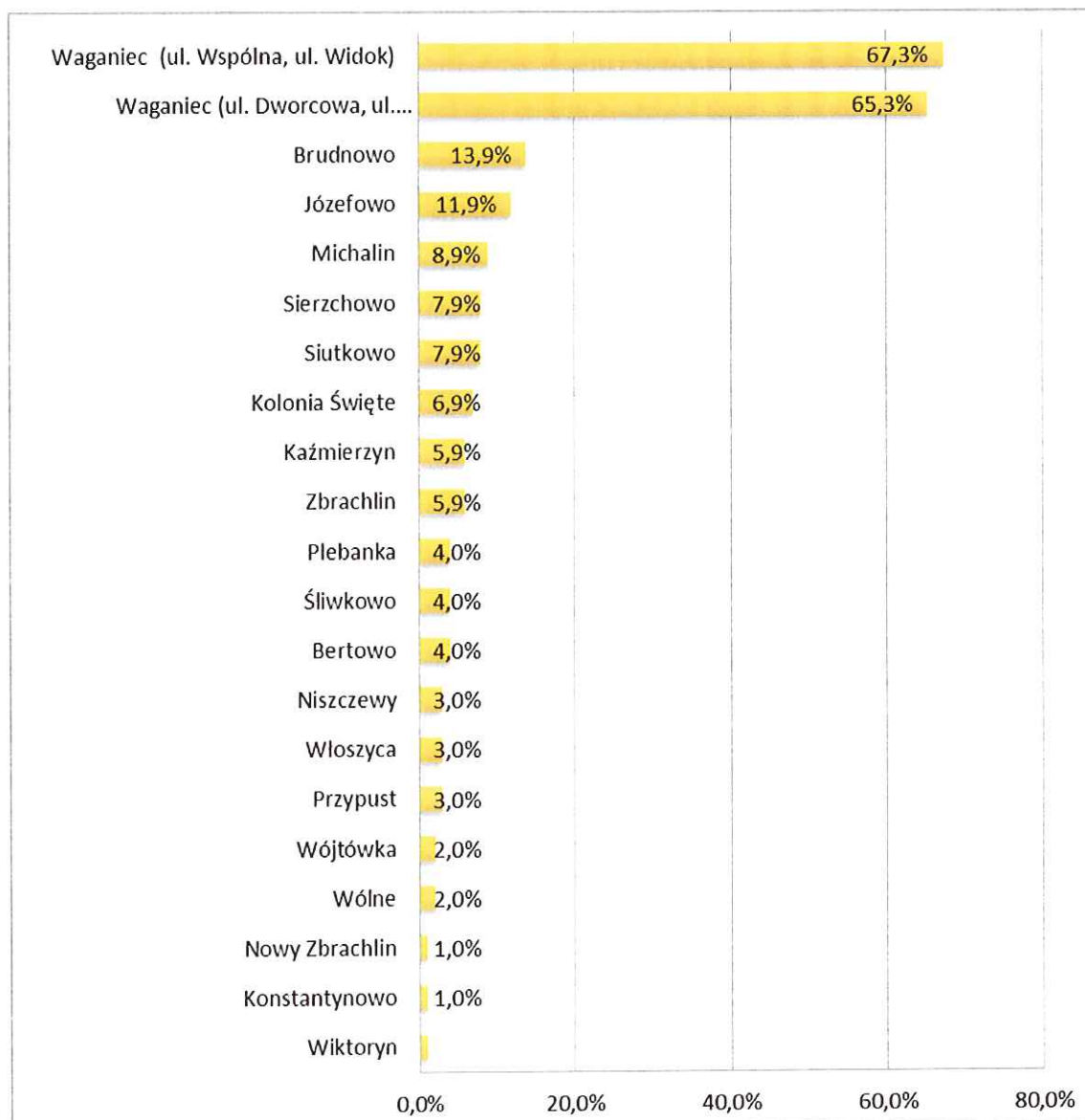
Wykres 17. Proszę ocenić najważniejsze problemy społeczne występujące na wybranym przez Pana/Panią obszarze według skali: 1-najmniej istotny, 2-raczej nieistotny, 3-trudno powiedzieć, 4-raczej istotny, 5-najbardziej istotny:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Respondentów zapytano również o sołectwa, które ich zdaniem najbardziej potrzebują działań z zakresu wsparcia rozwoju gospodarczego. Tak samo, jak w przypadku pytania o działania społeczne, tak i tu badani zdecydowaną większością wskazali na sołectwo Waganiec (obie jej części) – odpowiedzi te uzyskały 67,3% oraz 65,3%. Kolejnymi wskazywanymi sołectwami wymagającymi wsparcia gospodarczego były: Brudnowo (13,9%), Józefowo (11,9%), Michalin (8,9%), Sierzchowo i Siutkowo (oba po 7,9%). Żaden z respondentów nie zaznaczył sołectw Stary Zbrachlin oraz Szpitalka.

Wykres 18. W jakich sołectwach gminy działania z zakresu wsparcia rozwoju gospodarczego są najbardziej potrzebne? (Pytanie wielokrotnego wyboru, można było zaznaczyć 3 odpowiedzi).

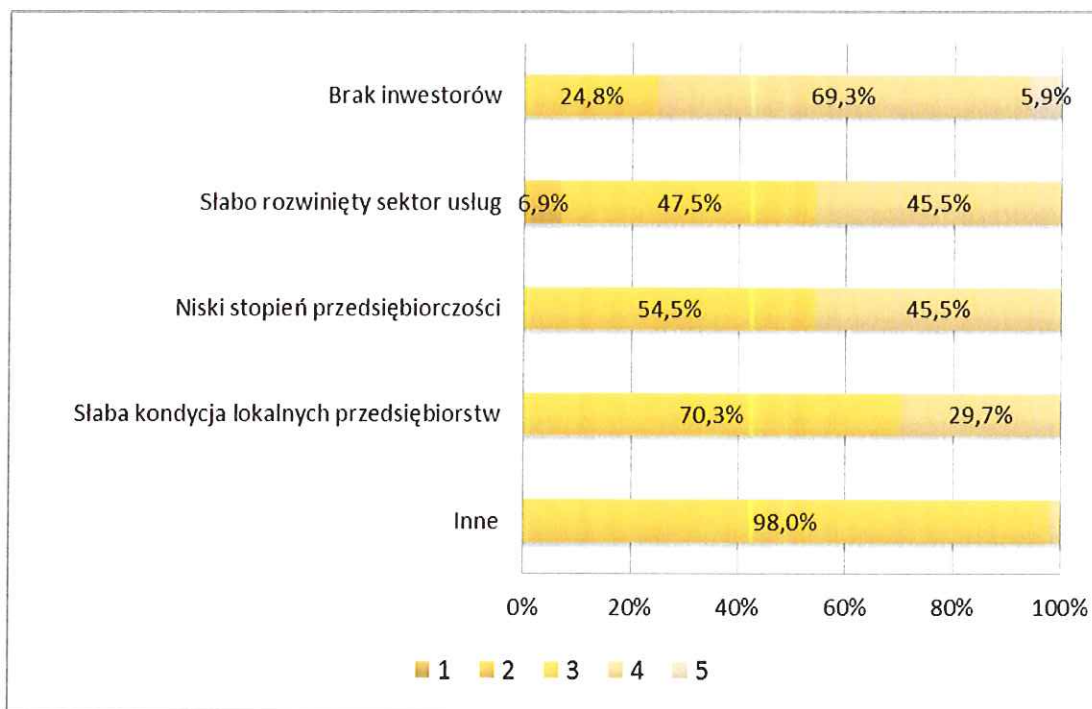

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Jak widać na Wykresie 8, sfera gospodarcza zdaniem badanych znajduje się w dużo gorszym stanie niż sfera społeczna. Największym gospodarczym problemem gminy jest według nich brak inwestorów (69,3% odpowiedzi „raczej istotny” i 5,9% odpowiedzi „najbardziej istotny”), który wiąże się z brakiem nowych miejsc pracy i gospodarczym zastojem. Dość istotnym problemem jest także słabo rozwinięty sektor usług i niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców gminy (oba po 45,5% odpowiedzi „4”) oraz słaba kondycja lokalnych przedsiębiorców (29,7%).

W zestawieniu jedynie aspekt dotyczący sektora usług otrzymał niewielki odsetek ocen wyższych niż średnia.

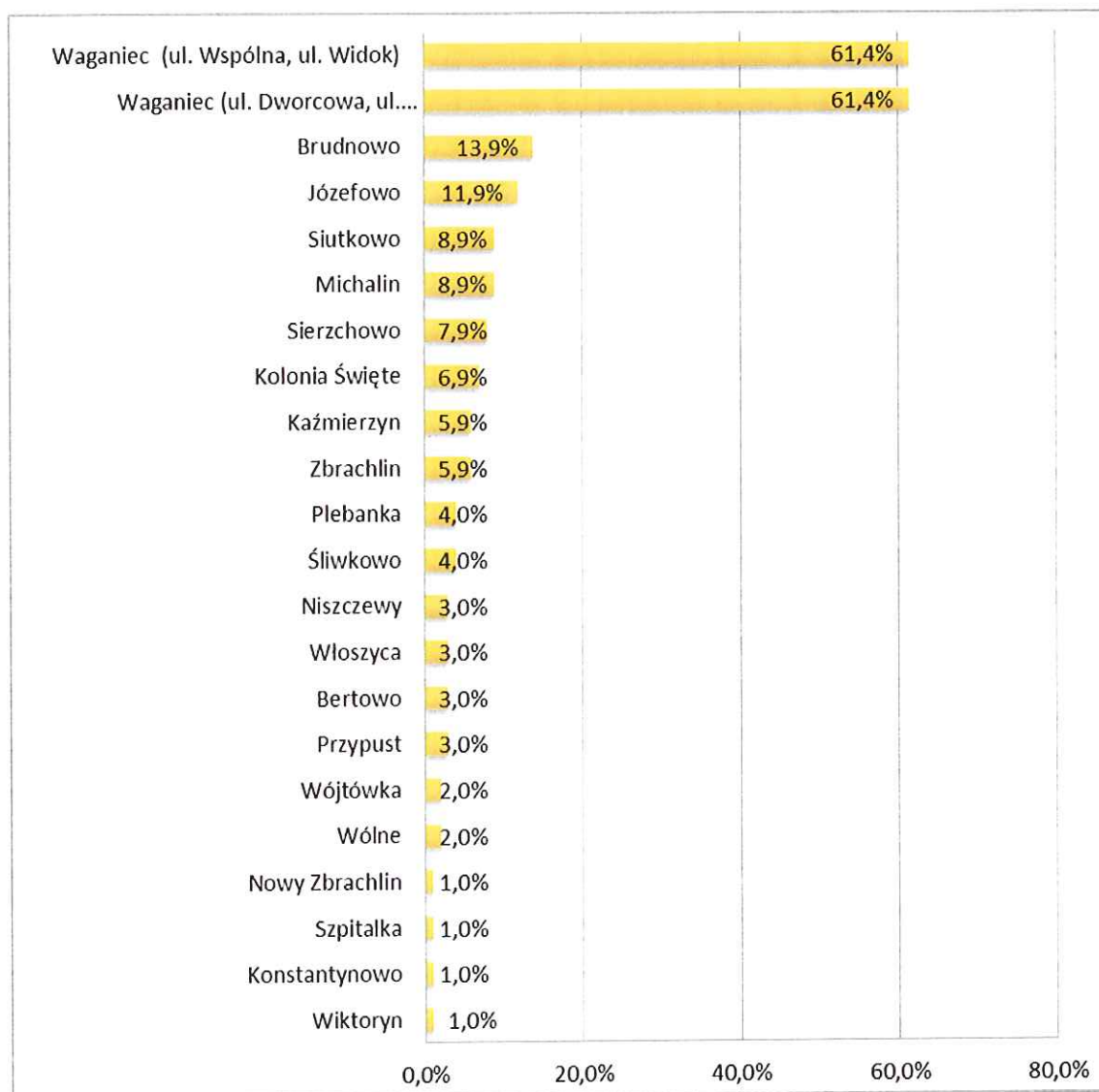
Wykres 19. Proszę ocenić najważniejsze problemy gospodarcze występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze według skali: 1-najmniej istotny, 2-raczej nieistotny, 3-trudno powiedzieć, 4-raczej istotny, 5-najbardziej istotny:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Podobnie jak w dwóch poprzednich przypadkach, respondenci twierdzili, że sołectwem najbardziej potrzebującym działań z zakresu modernizacji lub budowy nowej infrastruktury, jest Waganiec (obie jej części uzyskały 61,4%). Następne w kolejności są: Brudnowo (13,9%), Józefowo (11,9%), Siutkowo i Michalin (oba po 8,9%) oraz Sierzchowo (79%). Żaden z respondentów nie uważa, by działań w zakresie modernizacji lub budowy nowej infrastruktury pilnie potrzebowało sołectwo Stary Zbrachlin.

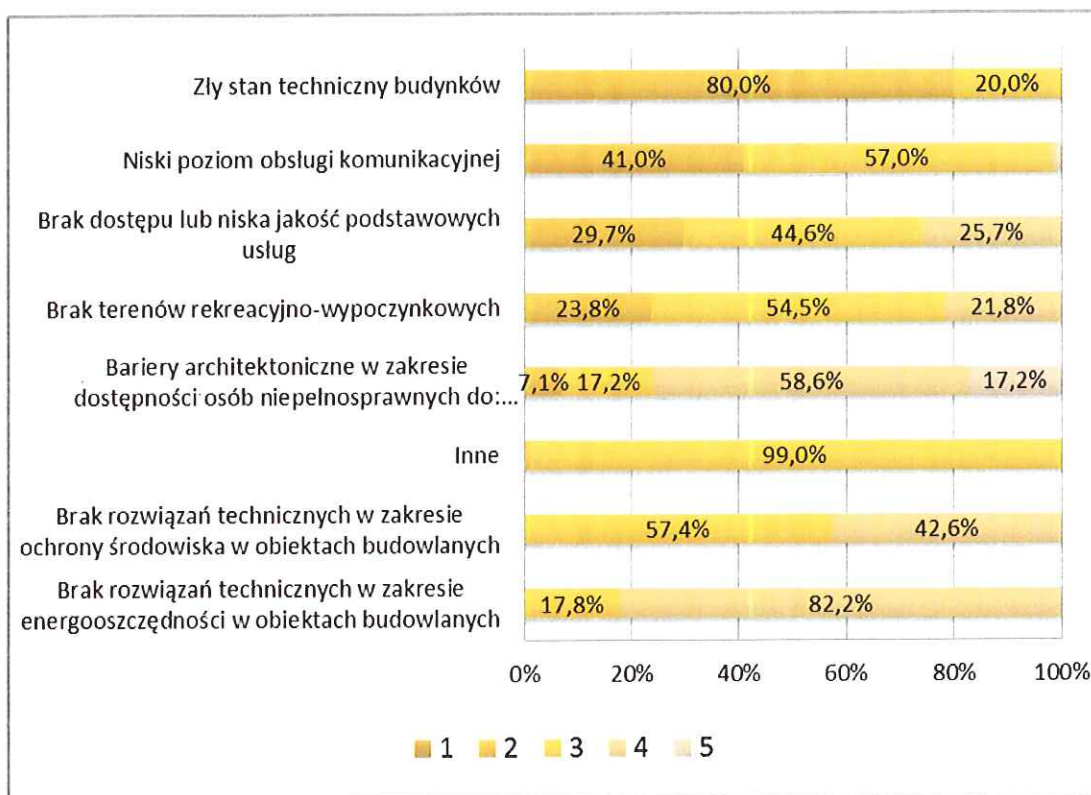
Wykres 20. W jakich sołectwach gminy działania z zakresu modernizacji lub budowy nowej infrastruktury są najbardziej potrzebne?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Według badanych, najważniejszym problemem przestrzenno-funkcyjnym oraz technicznym są bariery architektoniczne w zakresie dostępności osób niepełnosprawnych do budynków, dróg i chodników (17,2% odpowiedzi „najbardziej istotny” oraz 58,6% odpowiedzi „raczej istotny”). Kolejnym ważnym dla nich problemem jest brak rozwiązań technicznych w zakresie energooszczędności w obiektach budowlanych (82,2% odpowiedzi „4”). Problemem o najmniejszej istotności jest według respondentów zły stan techniczny budynków (80,0% wskazań „raczej nieistotny”).

Wykres 21. Proszę ocenić najważniejsze problemy przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne, występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze według skali: 1-najmniej istotny, 2-raczej nieistotny, 3-trudno powiedzieć, 4-raczej istotny, 5-najbardziej istotny:

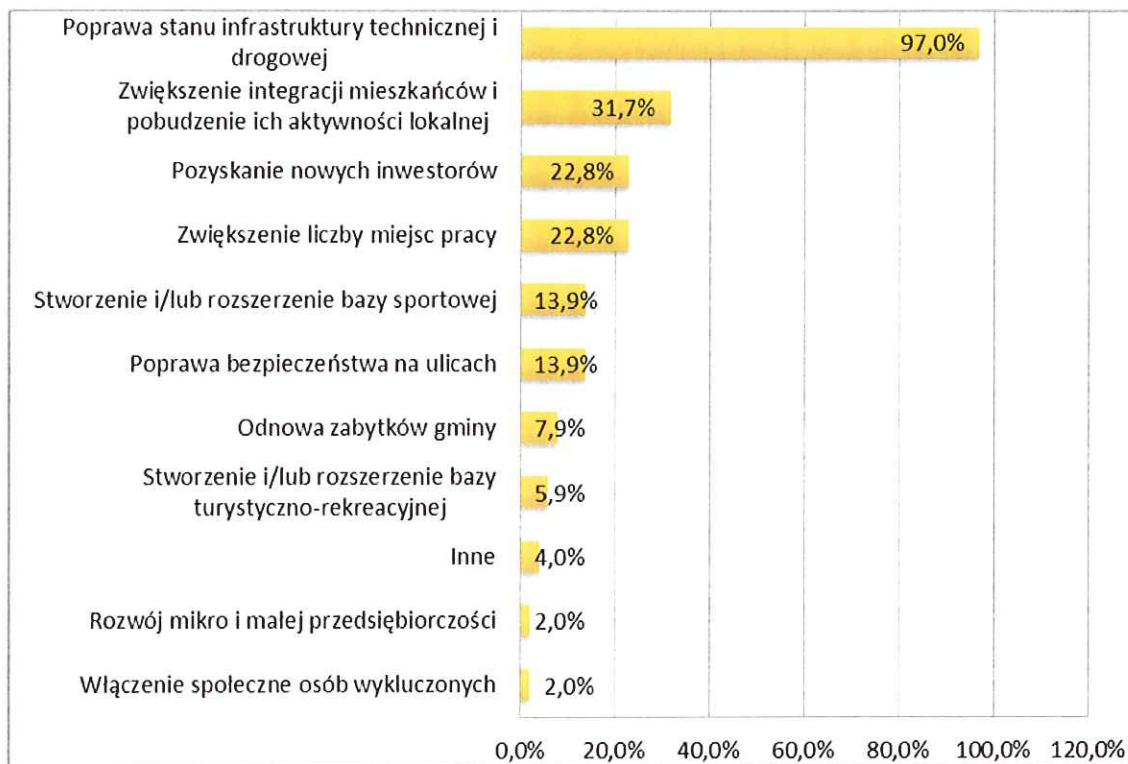

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Badani zostali zapytani o najważniejsze efekty, jakie ich zdaniem powinny zostać osiągnięte w wyniku rewitalizacji. Pierwsze trzy najczęściej wskazywane odpowiedzi dotyczą kolejno aspektów infrastrukturalnych, społecznych oraz gospodarczych. Respondenci uważali, że zdecydowanie najważniejszym efektem powinna być poprawa stanu infrastruktury technicznej i drogowej (aż 97,0% wskazań). Niespełna 1/3 odpowiedzi (31,7%) wskazywała na zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności lokalnej, zaś po 22,8% na pozyskanie nowych inwestorów oraz zwiększenie liczby miejsc pracy. Najmniejszy odsetek respondentów stwierdził, że najważniejszym efektem powinno być włączenie społeczne osób wykluczonych oraz rozwój mikro i małej przedsiębiorczości. Wśród odpowiedzi „inne” znalazły się takie propozycje jak: utworzenie punktów przedszkolnych, rozwinięcie komunikacji miejskiej, lepszy dostęp do usług medycznych oraz podjazdy dla niepełnosprawnych.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Wykres 22. Jakie najważniejsze efekty, według Pani/Pana powinny zostać osiągnięte w wyniku przeprowadzonego procesu rewitalizacji? (Pytanie wielokrotnego wyboru, można zaznaczyć maksymalnie 5 odpowiedzi):

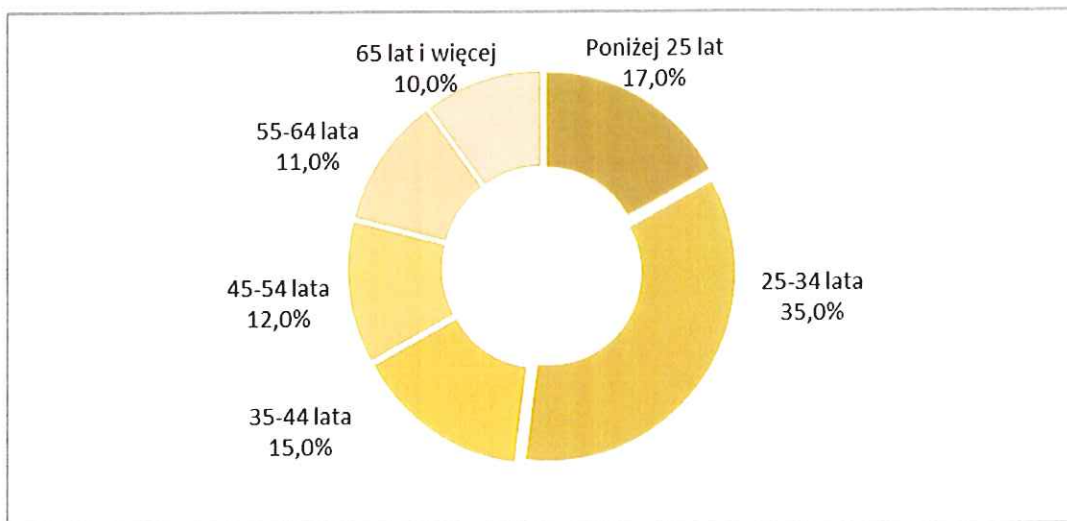

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Metryczka

Osobami najczęściej badanymi byli mieszkańcy między 25 a 34 rokiem życia (35,0%). Nieco mniejszy odsetek stanowili respondenci w wieku poniżej 25 lat (17,0%) oraz 34-44 lata (15,0%). Osób w wieku 45-54 lata było 12,0%, zaś w przedziale wiekowym 55-64 11,0%. Najmniejszy odsetek (1/10 całości badanych) stanowiły osoby w wieku 65 lat i więcej. Jedna osoba odmówiła odpowiedzi na pytanie.

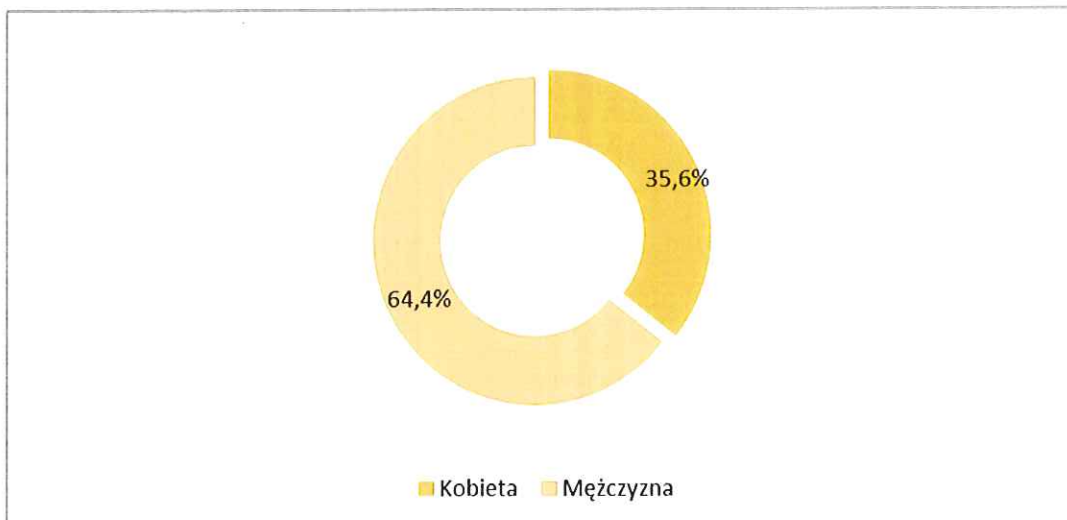
Wykres 23. Wiek respondentów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

W badaniu łącznie wzięło udział 101 respondentów, z czego 35,6% (tj. 36) stanowiły kobiety, zaś 64,4% (tj. 65) mężczyźni.

Wykres 24. Płeć respondentów.

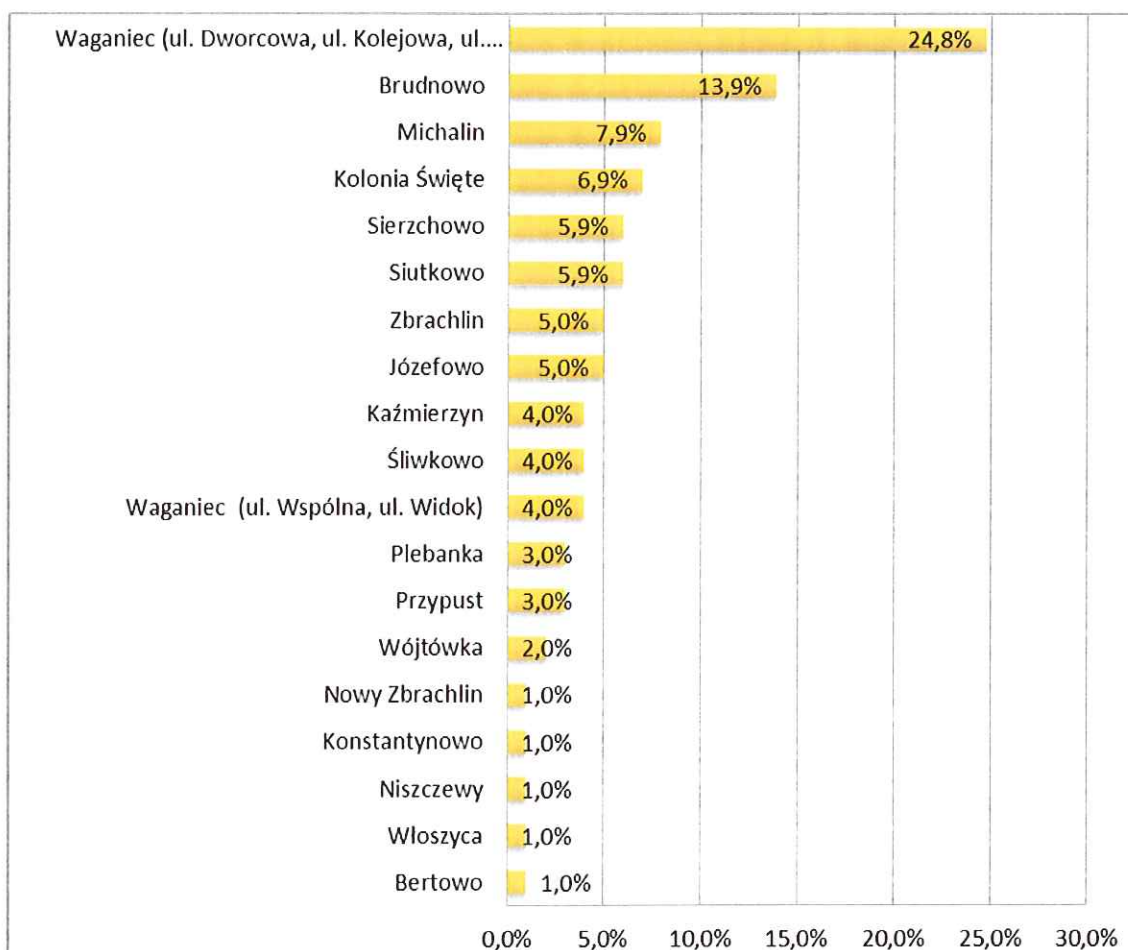

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

Respondenci biorący udział w ankiecie zamieszkiwali różne sołectwa znajdujące się na badanym terenie. Największy ich odsetek stanowiły osoby mieszkające w Wagańcu, na ulicach Dworcowej, Kolejowej, Kujawskiej, Osiedlowej oraz Przechodniej (24,8%, tj. 25 osób). 13,9%

badanych mieszkało na terenie Brudnowa, zaś 7,9% w Michalinie. Nieco mniej zamieszkiwało Kolonię Świętą (6,9%), Sierzchowo (5,9%), Zbrachlin i Józefowo (po 5,0%). Sołectwa zamieszkiwane przez pojedynczych respondentów to: Nowy Zbrachlin, Konstantynowo, Niszczewy, Włoszyca oraz Bertowo.

Wykres 25. Miejsce zamieszkania respondentów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań, N=101.

4.3. Konsultacje społeczne z mieszkańcami

Dnia 23 sierpnia 2016 roku w sołectwie Waganiec, odbyło się spotkanie z mieszkańcami gminy. Podczas konsultacji społecznych, zostały omówione kwestie:

- obecnego stanu społeczno-gospodarczego gminy,
- etapów powstawania dokumentu „Strategia Rozwoju Gminy”,
- partycypacji lokalnej ludności w dalszym rozwoju gminy.

Podczas konsultacji społecznych zostało wypełnionych 12 formularzy, dotyczących zagadnień związanych z obszarami kryzysowymi, atutami, a także możliwymi kierunkami rozwoju gminy.

Pierwszym, poruszonym w kwestionariuszu zagadnieniem, było pytanie dotyczące problemów o najwyższej skali występowania na terenie gminy. Obecni na spotkaniu mieszkańcy, uznali za najbardziej uciążliwe zjawisko niedostatecznego stanu dróg. Kwestia niskiej jakości infrastruktury drogowej uznana została przez interesariuszy za główny problem w gminie. Kolejnym, występującym zjawiskiem kryzysowym na terenie gminy jest trudność mieszkańców (głównie ludzi młodych) ze znalezieniem pracy zarobkowej.

W pytaniu dotyczącym możliwości spędzania wolnego czasu, respondenci wskazali na orlik, jako główne miejsce rozrywki na terenie gminy. Dodatkowo, mieszkańcy wymieniali takie warianty rekreacji jak:

- zajęcia zumby,
- spacer po terenach nadwiślańskich,
- udział w koncertach orkiestry dętej.

W zagadnieniu dotyczącym skojarzeń mieszkańców z gminą, najczęściej powtarzała się odpowiedź o jej wiejskim wizerunku, z atrakcyjnymi, nadwiślańskimi terenami turystycznymi.

W kolejnym zagadnieniu, interesariusze zostali poproszeni o wytypowanie najuciążliwszych niedogodności w dowolnej sferze życia. Mieszkańcy skupili swoje odpowiedzi wokół aspektów infrastrukturalnych, na pierwszym miejscu stawiając brak utwardzonych dróg gminnych oraz ścieżek rowerowych. Brak zaplecza rekreacyjnego, takiego jak basen czy kino uznano za zjawisko o mniejszym priorytecie w stosunku do infrastruktury transportowej.

Następne trzy kwestie dotyczyły bezpośrednio procesu powstawania misji oraz wizji gminy. Na zagadnienie „Gmina Waganiec to obszar..” mieszkańcy najczęściej wskazywali na skojarzenia związane z aspektami przyrodniczymi oraz rolniczym charakterem terenów.

Zwrot „Gmina Waganiec charakteryzuje się..” powodował wśród interesariuszy skojarzenie z lokalizacją regionu wśród szlaków komunikacyjnych, w tym też bliskość ośrodków miejskich oraz łatwość przemieszczenia się do nich.

Na związek wyrazowy „Gmina Waganiec to miejsce..” respondenci odnosili się nawiązując do dogodnych warunków rekreacji oraz życia na terenie gminy. Aspekty przyrodnicze i niezanieczyszczone środowisko wpływają na wzrost atrakcyjności obszaru, jako miejsca do wypoczynku.

Ostatnia część formularza dotyczyła zagadnień, które mieszkańcy uważają za priorytetowe w sferze społecznej, gospodarczej, a także turystycznej. Według interesariuszy środki powinny zostać zaangażowane w aktywizację społeczną ludzi młodych, ich zwiększony udział w życiu publicznym gminy. Drugą, omawianą już wyżej kwestią było skupienie się władz na modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej.

W sferze gospodarczej, interesariusze wskazali na priorytet działań z zakresu zmniejszania skali zjawiska bezrobocia.

Mieszkańcy obecni na konsultacjach społecznych posiadali wiedzę z zakresu możliwości, z jakimi wiąże się rozwój branży turystycznej na terenie ich gminy. Kluczowym aspektem rozwoju tej gałęzi lokalnej gospodarki jest powstanie infrastruktury, zarówno bazy noclegowej i gastronomicznej, jak i szlaków turystycznych oraz rowerowych.

Konsultacje społeczne dotyczące uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji odbyły się w dniach od 01 grudnia 2016 r. do dnia 30 grudnia 2016 r. Projekt Uchwały Rady Gminy Waganiec w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z załącznikami dostępny był na stronach www.waganiec.pl, stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej <http://www.waganiec.biuletyn.net/> oraz w Urzędzie Gminy Waganiec.

Zrealizowano następujące formy konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Gminy Waganiec w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji:

- zbieranie uwag w postaci:
 1. papierowej
 2. elektronicznej
- zbieranie uwag ustnych,
- badanie ankietowe.

Badanie ankietowe CATI przeprowadzono na próbie 50 mieszkańców gminy Waganiec. Przeprowadzona ankieta została zrealizowana w dwóch celach. Pierwszym z nich było poznanie opinii mieszkańców na temat projektu Uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Drugim celem było zainteresowanie mieszkańców, którzy do tej pory nie posiadali wiedzy o realizowanych działaniach, procesem rewitalizacji i zachęcenie do włączenia się w działania z nim związane.

Respondentom zadano trzy pytania. Pierwsze z pytań dotyczyło przebiegu granic obszaru zdegradowanego. Blisko jedna piąta badanych (18%) zgadza się, że obszar ten został wyznaczony trafnie. Znaczna część mieszkańców nie ma zdania na ten temat (70%). Negatywną opinię na temat przebiegu granic obszaru rewitalizacji wyraziła zdecydowana mniejszość badanych (2%). Identyczny rozkład odpowiedzi wystąpił w przypadku pytania o przebieg granic obszaru rewitalizacji. W ostatnim pytaniu została poruszona kwestia tego, czy projekt uchwały Rady Gminy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji spełnia oczekiwania mieszkańców. Odpowiedź pozytywną udzieliło 14% badanych. Zdecydowana większość mieszkańców (82%) nie ma zdania w tej kwestii. Zdecydowana mniejszość badanych wskazała na odpowiedź negatywną (4%) uzasadniając to tym, że nadal nie są podejmowane żadne działania oraz brakiem wiedzy odnośnie do przebiegu obszaru rewitalizacji.

Zgłoszone uwagi

Lp.	Treść uwagi	Odpowiedź
1.	Sugestia włączenia do obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wsi Michalin.	<p>W związku z faktem, iż w wyniku przeprowadzonej analizy wskaźnikowej sołectwo Michalin uzyskało lepsze wartości wskaźników aniżeli sołectwa wybrane, jako obszary rewitalizacji (tj. Waganiec I, Waganiec II, Wólne oraz Sierzchowo), nie zostało ono włączone do obszaru rewitalizacji. Włączenie kolejnego sołectwa do obszaru rewitalizacji jest niemożliwe ze względu na określony ustawowo limit liczby ludności takiego obszaru, który nie może przekroczyć 30% liczby ludności gminy.</p> <p>Jednocześnie zachęcamy Państwa do zgłaszania projektów (np. wskazywanych w przesłanych pismach propozycji działań na obszarze wsi Michalin) z wykorzystaniem formularzy projektów dostępnych w Urzędzie Gminy Waganiec. Projekty spoza obszaru</p>

rewitalizacji mogą w uzasadnionych przypadkach być realizowane w ramach Programu Rewitalizacji, jako projekty komplementarne.

Informujemy także, że wskazywane przez Państwa zjawiska negatywne występujące w sołectwie Michalin zostały dostrzeżone w diagnozie, a sołectwo zostało zakwalifikowane do obszaru zdegradowanego gminy Waganiec.

Od dnia 09.02.2017 r. do dnia 10.03.2017 r. przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące projektu dokumentu pn.: „Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025”.

Konsultacje społeczne zostały przeprowadzone w formie:

- zbieranie uwag w postaci:
 - a. papierowej
 - b. elektronicznej
- zbieranie uwag ustnych (w Urzędzie Gminy w Wagańcu, Dworcowa 11, 87-731 Waganiec),
- zbieranie uwag w wersji elektronicznej za pomocą ankiety CAWI.

W ramach konsultacji wpłynęła jedna uwaga dotycząca uwzględnienia w dokumencie projektu dotyczącego Gminnego Centrum Kultury w Wagańcu. Uwaga została uwzględniona i projekt został włączony do Programu rewitalizacji.

5. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych

5.1. Metodologia opracowania diagnozy

Waganiec to gmina wiejska, w skład której wchodzi 23 sołectwa. Dane z poszczególnych instytucji zbierane były w podziale na takie obszary jak: Waganiec, Wólne, Przypust, Brudnowo, Wójtówka, Bertowo, Józefowo, Śliwkowo, Włoszyca (+ Byzie), Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo), Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo), Konstantynowo, Zbrachlin, Michalin (+ Michalinek), Kolonia Święte (+ Lewin), Stary Zbrachlin, Szpitalka, Nowy Zbrachlin, Kaźmierzyn (+ Ariany), Siutkowo, Plebanka, Sierzchowo, Wiktoryn.

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, wyznaczenie obszaru zdegradowanego następuje na podstawie koncentracji na nim negatywnych zjawisk społecznych (np.: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) przy jednoczesnym występowaniu trudności w minimum jednej z wymienionych sfer funkcjonowania gminy:

1. Gospodarka – w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw.
2. Środowisko – w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.
3. Przestrzeń – w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych.
4. Infrastruktura techniczna – w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Niezbędne dane były zbierane od takich instytucji jak: Urząd Gminy, Powiatowy Urząd Pracy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Policji. Dzięki współpracy z poszczególnymi instytucjami, zebrane zostały szczegółowe dane dotyczące takich aspektów jak:

- Liczba osób bezrobotnych;
- Liczba rodzin bezrobotnych;
- Liczba bezrobotnych kobiet;
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych;
- Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia;
- Liczba osób bezrobotnych bez wykształcenia średniego;
- Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych;
- Liczba kradzieży;
- Liczba kradzieży z włamaniem;
- Liczba bójek oraz pobić;
- Liczba zgłoszeń dot. znęcania się;
- Liczba zniszczeń lub uszkodzeń cudzej rzeczy;
- Liczba osób objętych pomocą ze względu na: alkoholizm, bezradność, ubóstwo, niepełnosprawność;
- Liczba nowych podmiotów gospodarczych;
- Liczba organizacji pozarządowych.

Do wyznaczenia obszaru rewitalizacji posłużyła także metodologia badań jakościowych i ilościowych. W celu pogłębienia problemów występujących na terenie gminy, przeprowadzone zostały takie badania jak:

- Ankieta CATI;
- Spotkania konsultacyjne.

Bardzo cenną wskazówką były także wypowiedzi osób zaangażowanych w proces tworzenia Programu Rewitalizacji, tj. pracownicy Urzędu Gminy, które jako osoby znające problemy i oczekiwania mieszkańców, wskazali obszary o wysokim natężeniu zjawisk kryzysowych.

W związku z tym, obszary rewitalizacji wybrane zostały na podstawie rangowania wskaźników, konsultacji społecznych i przeprowadzonych badań ankietowych oraz wskazówek osób zaangażowanych w proces rewitalizacji.

5.2. Problemy społeczne

W Gminie Waganiec występują następujące problemy społeczne:

Bezrobocie

W poniżej przedstawionej tabeli przedstawione zostały dane dotyczące struktury osób bezrobotnych w Gminie Waganiec. W roku 2015 najwięcej osób pozostających bez pracy mieszkało w Wagańcu (71). Następnie było to Brudnowo (40), Kaźmierzyn (34) oraz Wiktoryn (32). Liczba osób bezrobotnych ze względu na płeć rozkładała się proporcjonalnie – w Gminie Waganiec blisko 60% stanowiły kobiety. Warto zaznaczyć, że osoby długotrwale pozostające bez pracy stanowiły 69,0% ogółu osób bezrobotnych.

Przedstawiona tabela prezentuje również strukturę bezrobotnych ze względu na wiek, wykształcenie oraz posiadane kwalifikacje. Wynika z niej, że w Gminie Waganiec powyżej 50 roku życia bezrobotnych było 81. Osób bez wykształcenia średniego i pozostających bez pracy Gmina Waganiec liczyła 242, a bez kwalifikacji zawodowych – 145.

Tabela 12. Struktura osób bezrobotnych w roku 2015

	Bezrobotni	Rodziny	Kobiety	Długotrwale	Powyżej 50 r.ż.	Bez wykształcenia średniego	Bez kwalifikacji zawodowych
Waganiec I Waganiec II	71	31	42	49	17	48	28
Wólne	13	9	7	8	2	9	3
Przypust	1	1	1	2	1	3	1
Brudnowo	40	13	16	19	6	24	11
Wójtówka	1	1	0	2	1	2	0
Bertowo	15	10	3	9	1	7	5
Józefowo	7	2	4	4	1	9	4

	Bezrobotni	Rodziny	Kobiety	Długotrwale	Powyżej 50 r.ż.	Bez wykształcenia średniego	Bez kwalifikacji zawodowych
Śliwkowo	14	5	7	9	3	14	7
Włoszyca (+ Byzie)	12	7	8	13	4	10	5
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	7	2	7	10	1	7	5
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	7	2	1	3	1	3	1
Konstantynowo	24	9	4	7	2	8	4
Zbrachlin	23	9	27	14	7	2	17
Michalin (+Michalinek)	10	4	8	11	4	13	10
Kolonia Święte (+ Lewin)	13	5	2	5	2	5	1
Stary Zbrachlin	10	3	2	2	0	2	2
Szpitalka	4	1	3	2	0	1	1
Nowy Zbrachlin	12	6	8	12	4	13	3
Kaźmierzyn (+ Ariany)	34	8	16	15	6	13	8
Siutkowo	1	1	3	3	3	6	4
Plebanka	24	10	9	12	4	12	8
Sierzchowo	23	10	11	17	8	18	10
Wiktoryn	32	8	6	11	3	13	7
ŚREDNIA	17,3043478	6,83	8,48	10,39	3,52	10,52	6,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Przestępczość

Dane uzyskane od policji przedstawiają rodzaj oraz liczbę popełnionych przestępstw w podziale na sołectwa. Wynika z nich, że w latach 2010-2015 najczęściej było kradzieży z włamaniem (68) oraz kradzieży (57). Stosunkowo mniej na terenie Gminy Waganiec dochodziło do:

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

- Zniszczeń lub uszkodzenie cudzej rzeczy (10),
- Znęcania się (6),
- Bójek, pobic (2),

Najczęściej do przestępstw dochodziło w sołectwach Waganiec i Wólne (po 15), Michalin (13), Brudnowie oraz Zbrachlinie (kolejno 12 i 11). W analizowanych latach tylko w sołectwach Szpitalka, Stary Zbrachlin, Niszczewy i Bertowo nie doszło do żadnego przestępstwa.

Tabela 13. Liczba odnotowanych przestępstw na terenie Gminy Waganiec w roku 2015

	Kradzież	Kradzież z włamaniem	Bójka pobicie	Znęcanie się	Zniszczenie lub uszkodzenie cudzej rzeczy
Waganiec I Waganiec II	7	7		1	
Wólne	2	12			1
Przypust	1	2			3
Brudnowo	4	5	2		1
Wójtówka	3	1			1
Bertowo					
Józefowo	6			1	
Śliwkowo	4	5		1	
Włoszyca (+ Byzie)	2	3	0	0	0
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)					
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)					
Konstantynowo	1	1			
Zbrachlin	2	6		2	1
Michalin (+ Michalinek)	6	7			
Kolonia Święte (+ Lewin)	1				
Stary Zbrachlin					
Szpitalka	0	0	0	0	0

	Kradzież	Kradzież z włamaniem	Bójka pobicie	Znęcanie się	Zniszczenie lub uszkodzenie cudzej rzeczy
Nowy Zbrachlin		2			2
Kaźmierzyn (+ Ariany)	4	5			1
Siutkowo	5	1			
Plebanka	4	6			
Sierzchowo	1	5			
Wiktorzyn	4			1	
ŚREDNIA	3,17	4,25	0,67	0,86	1,11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Pomoc społeczna

Poniżej przedstawiona tabela prezentuje dane dotyczące liczby osób dotkniętych problemem ubóstwa. Wynika z nich, że od roku 2010 ich liczba systematycznie maleje – z 492 na 471. Jednak, warto zaznaczyć, że w roku 2013 nastąpił wzrost osób z problemem ubóstwa, aż o 10,4% w porównaniu do roku poprzedniego.

Najwięcej osób dotkniętych tym problemem mieszka w Wagańcu (65). Nieco mniej zamieszkuje sołectwa: Brudnowo (42), Zbrachlin (37), Wiktorzyn (35) oraz Kaźmierzyn łącznie z Arianami (32).

Warto zaznaczyć, że największy spadek w liczbie osób dotkniętych ubóstwem nastąpił w Plebance. W roku 2010 - 41 osoby borykały się z tym problemem, natomiast już 2015 r. – 21.

Tabela 14. Liczba osób z problemem ubóstwa

Sołectwo	Liczba osób					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Waganiec I	30	34	25	37	31	33
Wólne	9	7	8	12	11	15
Przypust	6	5	7	11	9	2
Brudnowo	38	32	34	35	40	42
Wójtówka	6	3	4	0	3	3
Bertowo	11	17	25	20	17	16

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Józefowo	24	17	15	8	4	8
Śliwkowo	17	16	20	17	9	14
Włoszyca (+ Byzie)	15	6	6	14	15	14
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	23	15	16	22	14	6
Konstantynowo	22	12	9	10	22	22
Zbrachlin	47	53	42	36	32	37
Michalin (+ Michalinek)	16	9	9	11	7	8
Kolonia święte (+ Lewin)	7	7	6	12	12	13
Stary Zbrachlin	8	4	10	12	7	9
Waganiec II	54	52	44	42	41	42
Szpitalka	0	0	0	9	8	7
Nowy Zbrachlin	17	13	10	17	12	12
Kaźmierzyn (+Ariany)	21	30	25	32	31	32
Siutkowo	10	17	16	18	5	5
Plebanka	41	33	32	27	21	21
Sierzchowo	38	35	37	33	29	21
Wiktoryn	32	32	30	45	36	35
Razem:	492	449	430	480	416	417

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Najwięcej osób dotkniętych problemem bezradności mieszkało w Wiktorynie. Również w tym sołectwie nastąpił największy wzrost – w roku 2010 było 12 osób, natomiast w 2015 roku – 20. Odwrotną tendencję zaobserwować można w sołectwach Zbrachlin oraz Bertowo, gdzie liczba osób dotkniętych problemem bezradności spadła do zera.

W roku 2015 problem bezradności występował również w sołectwach:

- Waganiec (13),
- Siutkowo (9),
- Kaźmierzyn i Ariany (6),
- Konstantynowo (4).

Tabela 15. Liczba osób z problemem bezradności

Sołectwo	Liczba osób					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Waganiec I	7	13	8	7	10	5
Wólne	0	0	0	3	3	3
Przypust	0	0	0	0	0	0
Brudnowo	7	5	4	7	3	3
Wójtówka	0	3	0	0	2	2
Bertowo	5	6	9	5	0	0
Józefowo	0	0	0	4	0	0

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Sołectwo	Liczba osób					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Śliwkowo	0	0	0	0	0	0
Włoszyca (+ Byzie)	3	0	0	0	0	0
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	0	0	0	0	0	0
Konstantynowo	0	0	4	4	4	4
Zbrachlin	6	7	2	2	2	0
Michalin (+ Michalinek)	2	3	2	2	2	2
Kolonia święte (+ Lewin)	0	0	0	0	0	0
Stary Zbrachlin	0	0	0	0	0	0
Waganiec II	5	5	2	3	0	8
Szpitalka	0	0	0	0	0	3
Nowy Zbrachlin	0	0	0	0	2	2
Kaźmierzyn (+ Ariany)	0	0	0	0	6	6
Siutkowo	0	6	7	5	0	0
Plebanka	11	13	13	13	7	9
Sierzchowo	5	0	0	0	2	2
Wiktoryn	12	13	18	21	18	20
Razem:	63	74	69	76	61	69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Z danych przedstawionych w poniższej tabeli wynika, że w analizowanych latach problem alkoholowy dotykał małej liczby osób. W roku 2010 odnotowano najwyższą liczbę osób uzależnionych od alkoholu – 9. Jednak w analizowanych latach liczba ta systematycznie spadała i w roku 2015 wyniosła zaledwie 3.

W 2015 r. osoby z problemem alkoholowym mieszkały w następujących sołectwach:

- Waganiec,
- Nowy Zbrachlin,
- Sierzchowo.

Tabela 16. Liczba osób z problemem alkoholowym

Sołectwo	Liczba osób					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Waganiec I	0	0	0	0	0	0
Wólne	0	0	0	0	0	0
Przypust	1	1	0	0	0	0
Brudnowo	0	0	0	0	0	0
Wójtówka	0	0	0	0	0	0

Sołectwo	Liczba osób					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bertowo	0	0	0	0	0	0
Józefowo	0	0	0	0	0	0
Śliwkowo	6	5	1	0	0	0
Włoszyca (+ Byzie)	0	0	0	0	0	0
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	0	0	2	2	0	0
Konstantynowo	0	0	0	0	0	0
Zbrachlin	0	0	0	0	0	0
Michalin (+ Michalinek)	0	0	0	0	0	0
Kolonia Święte (+ Lewin)	0	0	0	0	0	0
Stary Zbrachlin	0	0	0	0	0	0
Waganiec II	2	0	2	0	0	1
Szpitalka	0	0	0	0	0	0
Nowy Zbrachlin	0	0	0	1	1	1
Kaźmierzyn (+ Ariany)	0	0	0	0	0	0
Siutkowo	0	0	0	0	0	0
Plebanka	0	0	0	0	0	0
Sierzchowo	0	0	1	0	0	1
Wiktoryn	0	0	0	0	0	0
Razem:	9	6	6	3	1	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udostępnił również dane dotyczące osób niepełnosprawnych na terenie Gminy. Wynika z nich, że w latach 2010-2015 ich liczba systematycznie malała – z 118 (2010) na 102 (2015). W sołectwach: Wiktoryn, Zbrachlin, Kolonia Święte liczba osób niepełnosprawnych przewyższyła średnią dla całej Gminy.

W Starym Zbrachlinie, Niszczewach (z Zakrzewem, Zosinem, Janowem), Wagańcu odnotowano największy spadek liczby osób dotkniętych tym problemem.

Tabela 17. Liczba osób niepełnosprawnych

Sołectwo	Liczba osób					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Waganiec I	4	7	7	9	8	8
Wólne	0	5	0	4	4	4
Przypust	0	0	0	0	2	0
Brudnowo	6	8	13	4	3	7
Wójtówka	6	3	0	0	2	2
Bertowo	5	0	0	3	7	3
Józefowo	10	13	13	7	4	6

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Sołectwo	Liczba osób					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Śliwkowo	2	4	2	1	1	1
Włoszyca (+ Byzie)	1	1	1	1	1	1
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	8	5	6	5	0	1
Konstantynowo	6	6	6	0	5	7
Zbrachlin	7	15	3	10	7	11
Michalin (+ Michalinek)	1	1	1	1	0	0
Kolonia Święte (+ Lewin)	4	4	4	9	9	10
Stary Zbrachlin	9	6	7	0	0	0
Waganiec II	15	5	10	5	5	5
Szpitalka	0	0	0	2	2	3
Nowy Zbrachlin	3	3	3	11	8	6
Kaźmierzyn (+ Ariany)	8	4	8	4	1	2
Siutkowo	2	2	2	4	3	3
Plebanka	0	0	0	1	1	1
Sierzchowo	9	14	15	7	7	7
Wiktoryn	12	12	15	17	8	14
Razem:	118	118	116	105	88	102

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Tabela poniżej stanowi podsumowanie wszystkich wskaźników uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Z analizy wszystkich danych wynika, że największa liczba osób korzystała z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z takich sołectwa jak: Waganiec (99), Wiktoryn (69), Brudnowo (52), Zbrachlin (48), Kaźmierzyn (40), Konstantynowo (33), Plebanka (31), Sierzchowo (31).

Tabela 18. Liczba przyznanych świadczeń przez GOPS na terenie Gminy Waganiec w roku 2015

	Ubóstwo	Bezradność	Alkoholizm	Niepełnosprawność
Waganiec I Waganiec II	72	13	1	13
Wólne	15	3		4
Przypust	2	0		0
Brudnowo	42	3		7
Wójtówka	3	2		2
Bertowo	16	0		3

	Ubóstwo	Bezradność	Alkoholizm	Niepełnosprawność
Józefowo	8	0		6
Śliwkowo	14	0		1
Włoszyca (+ Byzie)	14	0	0	1
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)				
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	6	0		1
Konstantynowo	22	4		7
Zbrachlin	37	0		11
Michalin (+ Michalinek)				
Kolonia Święte (+ Lewin)	13	0	0	10
Stary Zbrachlin	9	0		0
Szpitalka	7	3		3
Nowy Zbrachlin	12	2	1	6
Kaźmierzyn (+ Ariany)	32	6		2
Siutkowo	5	0		3
Plebanka	21	9		1
Sierzchowo	21	2	1	7
Wiktoryn	35	20		14
ŚREDNIA	19,33	3,19	0,60	4,86

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

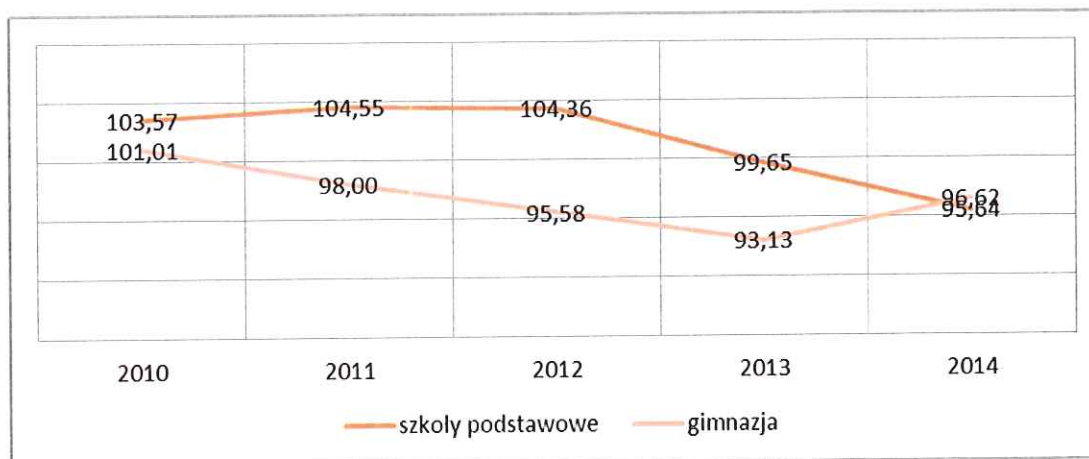
Poziom edukacji

Na terenie Gminy Waganiec wzrosła liczba dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. W roku 2010 - 50,4% dzieci objętych było edukacją w tym zakresie, natomiast już w 2014 – odsetek ten wzrósł do 68,7%.

Współczynnik skolaryzacji brutto oznacza relację liczby osób uczących się do liczby ludności w grupie, który odpowiada temu poziomowi nauczania. Z poniższego wykresu wynika, że od roku 2010 w szkołach gimnazjalnych obserwuje się tendencje malejącą w tym zakresie. Dopiero od roku 2013 widać nieznaczny wzrost o 2 punkty procentowe.

W przypadku szkół podstawowych tendencja jest odwrotna. W latach 2011-2012 współczynnik skolaryzacji brutto wynosił kolejno 104,6% i 104,4%. Następnie znacznie zmalał i w roku 2014 równy był 95,6%.

Wykres 26. Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych i gimnazjach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym

Na terenie Gminy Waganiec w roku 2015 funkcjonowało 9 organizacji pozarządowych. Najwięcej organizacji swoją działalność prowadziło w sołectwie Zbrachlin – było ich 3. Następnie po dwie organizacje pozarządowe funkcjonowały w Plebance oraz Wagańcu, a po jednej w Sierzchowie i Włoszycy.

Tabela 19. Liczba organizacji pozarządowych z podziałem na sołectwa

	Liczba organizacji pozarządowych
Waganiec I Waganiec II	2
Wólne	0
Przypust	0
Brudnowo	0
Wójtówka	0
Bertowo	0
Józefowo	0
Śliwkowo	0

	Liczba organizacji pozarządowych
Włoszyca (+ Byzie)	1
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	0
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	0
Konstantynowo	0
Zbrachlin	3
Michalin (+ Michalinek)	
Kolonia Święte (+ Lewin)	0
Stary Zbrachlin	0
Szpitalka	0
Nowy Zbrachlin	0
Kaźmierzyn (+ Ariany)	0
Siutkowo	0
Plebanka	2
Sierzchowo	1
Wiktoryn	0
ŚREDNIA	0,41

Źródło: ~~Źródło:~~ Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

5.3. Problemy gospodarcze

Na poniższym wykresie przedstawione dane prezentują liczbę nowych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w latach 2010-2015 w Gminie Waganiec. Na przestrzeni analizowanych lat zaobserwować można wahania w ich liczbie. Najwięcej nowych podmiotów powstało w roku 2010 – 29. Następnie ich liczba malała oraz rosła i w roku 2015 wyniosła 24.

Najwięcej zarejestrowanych podmiotów w latach 2010-2015 było w sołectwie Waganiec – ogółem 42, co stanowiło 30,0% wszystkich zarejestrowanych podmiotów. Następnie, nieco mniej, nowych firm powstało w sołectwach: Plebanka (15), Nowy Zbrachlin (10), Kaźmierzyn (9), Brudnowo (9) i Zbrachlin (8).

Warto zaznaczyć, że w Byzie, Starym Zbrachlinie, Wólnem i Zosinie w analizowanych latach nie zarejestrowano żadnych podmiotów gospodarczych.

Tabela 20. Liczba podmiotów gospodarczych z podziałem na sołectwa w roku 2015

	Liczba nowych podmiotów gospodarczych
Waganiec I Waganiec II	6
Wólne	0
Przypust	0
Brudnowo	2
Wójtówka	0
Bertowo	0
Józefowo	0
Śliwkowo	0
Włoszyca (+ Byzie)	0
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	0
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	3
Konstantynowo	0
Zbrachlin	1
Michalin (+ Michalinek)	
Kolonia Święte (+ Lewin)	2
Stary Zbrachlin	0
Szpitalka	1
Nowy Zbrachlin	0
Kaźmierzyn (+ Ariany)	3
Siutkowo	0
Plebanka	3
Sierzchowo	2
Wiktoryn	0
ŚREDNIA	1,05

Źródło: ~~Źródło:~~ Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

5.4. Problemy środowiskowe

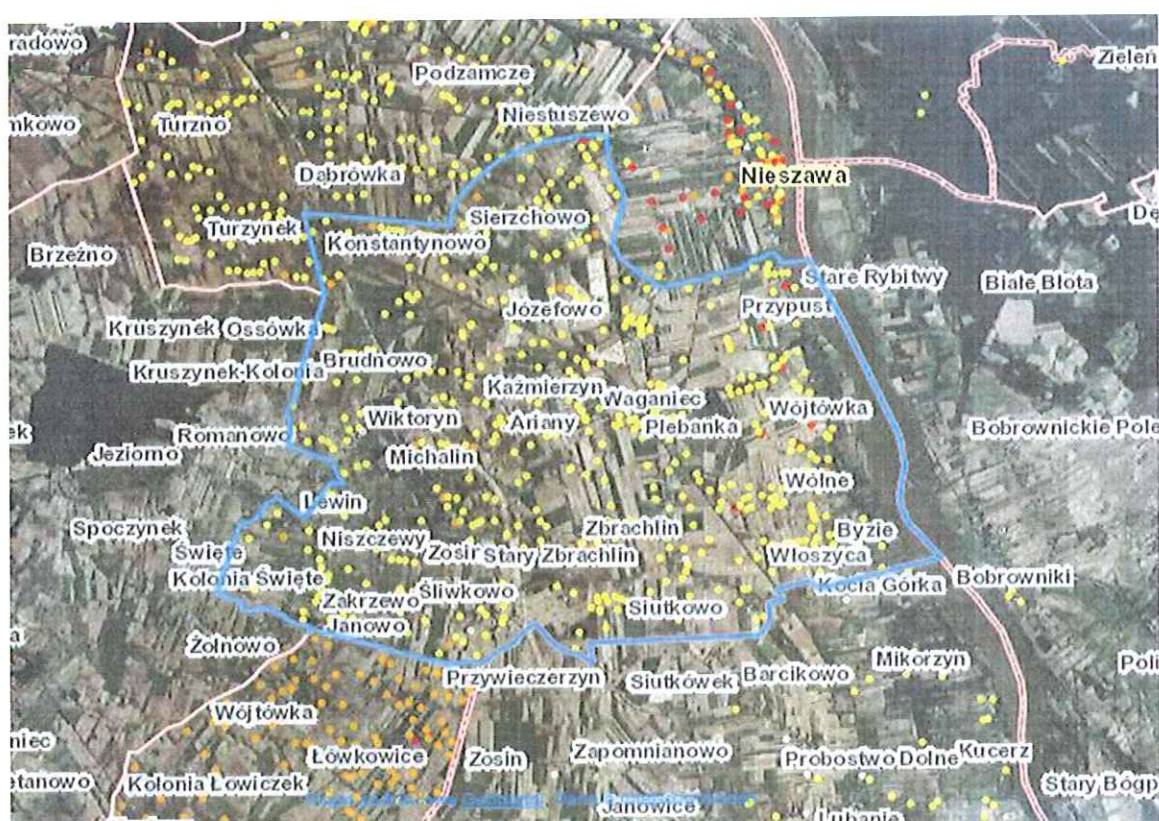
Do istotnych problemów środowiskowych zaliczyć należy azbest. W ramach „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” udostępniona jest mapa, która prezentuje miejsca, gdzie tego rodzaju problem występuje. Jak przedstawia poniższy rysunek, Gmina Waganiec nie została jeszcze w pełni oczyszczona z azbestu. Na jej terenie znajdują się obiekty oznaczone trzema kolorami, które wskazują stopień pilności usunięcia. Są to:

- Kolor czerwony – I stopień,
- Kolor pomarańczowy – II stopień,
- Kolor żółty – III stopień.

Obiekty oznaczone kolorem czerwonym zlokalizowane są na terenie sołectwa Przypust, Szpitalka, Wójtówka, Bertowo i Włoszyca.

Z raportu dostępnego na stronie esip.bazaazbestowa.gov.pl wynika, że na terenie Gminy jest łącznie 1 480 obiektów z azbestem. 2 072,544 Mg zostało zinwentaryzowanych, a 43,791 mg już usuniętych.

Rysunek 6. Występowanie azbestu na terenie Gminy Waganiec

Źródło: <http://esip.bazaazbestowa.gov.pl/>

5.5. Problemy przestrzenno-funkcjonalne

Jak wynika z poniższej tabeli na terenie Gminy Waganiec w latach 2010-2015 liczba bibliotek i filii wyniosła 1, przy czym obiekt dopasowany był do osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Pomimo, że liczba pracowników bibliotek zmalała z 3 na 2, to czytelników korzystających z usług bibliotek i filii przybyło – o 8,9%. W analizowanym okresie dostępny księgozbiór wzrósł

– z 9 893 (2010) na 10 033 (2015). Również zwiększyła się liczba wypożyczeń – z 4 864 na 5 965.

Tabela 21. Infrastruktura kulturalna

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Biblioteki i filie	1	1	1	1	1	1
Pracownicy bibliotek	3	2	2	2	2	2
Księgozbiór	9 893	10 105	10 146	10 252	10 115	10 033
Czytelnicy w ciągu roku	390	418	411	410	428	428
Wypożyczenia księgozbioru	4 864	6 124	6 329	5 856	5 927	5 965
Obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich: wejście do budynku	1	1	1	1	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

6. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji

6.1. Obszary zdegradowane

Zgodnie z Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegana się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 – 2020 na terenach wiejskich do obszarów zdegradowanych należy zaliczyć te jednostki, w których odnotowano, co najmniej 2 problemy społeczne (mierzone wskaźnikami) Dodatkowo, na terenie sołectwa powinny znajdować się przestrzenie zdegradowane lub zjawiska negatywne, w przynajmniej jednej ze sfer zaproponowanych przez gminę we wskaźnikach.

Obszar zdegradowany może dotyczyć zarówno jednego, jak i kilku sołectw. Kryterium zaliczenia danej przestrzeni do obszaru zdegradowanego musi spełniać 1 z 4 celów rewitalizacji¹⁶:

- 1) Przekształcenie obszaru zdegradowanego na cele aktywizacji społecznej;
- 2) Przekształcenie przestrzeni zdegradowanych na cele aktywizacji gospodarczej;
- 3) Rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych;

¹⁶ Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegana się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 – 2020, str. 38-39.

- 4) Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej.

W poniższej tabeli zestawiono dane dotyczące występowania zjawisk kryzysowych na terenie Gminy Waganiec. Kolorem czerwonym zaznaczono wskaźniki, których wartości odznaczają się notowaniami mniej korzystnymi od średnich wartości dla gminy. W dalszej kolejności dokonano selekcji obszarów, ze względu na kumulację na nich zjawisk kryzysowych. Poszczególne obszary w gminie, charakteryzujące się nasyceniem negatywnych zjawisk zostały oznaczone w tabeli ciemnoczerwonym obramowaniem.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2020

Tabela 22. Zestawienie wskaźników z wyszczególnieniem obszarów

Jednostka	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Długotwale bezrobotni/bezrobotni	Długotwale bezrobotni/ludność w wieku produkcyjnym	Udział liczby kradzieży z włamaniem w stosunku do ogólnej liczby kradzieży z włamaniem w gminie	Liczba mieszkań niewyposażonych w kanalizację (ściewową) /liczba mieszkań ogółem
Waganiec	17,52%	13,50%	69,01%	9,32%	10,29%	3,78%
Wólne	19,47%	18,57%	61,54%	11,43%	17,65%	100,00%
Przypust	18,92%	2,13%	100,00%	2,13%	2,94%	100,00%
Brudnowo	15,98%	27,59%	47,50%	13,10%	7,35%	100,00%
Wójtówka	23,94%	2,70%	100,00%	2,70%	1,47%	100,00%
Bertowo	13,73%	20,00%	60,00%	12,00%	0,00%	100,00%
Józefowo	18,75%	6,09%	57,14%	3,48%	0,00%	84,09%
Śliwkowo	17,18%	12,96%	64,29%	8,33%	7,35%	100,00%
Włoszyca (+ Byzie)	19,23%	12,00%	100,00%	12,00%	4,41%	100,00%

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	16,24%	4,55%	100,00%	4,55%	0,00%	100,00%
Konstantynowo	18,05%	31,58%	29,17%	9,21%	1,47%	100,00%
Zbrachlin	17,38%	12,85%	60,87%	7,82%	8,82%	14,08%
Michalin (+ Michalinek)	11,27%	10,42%	100,00%	10,42%	10,29%	100,00%
Kolonia Święte (+ Lewin)	18,92%	18,31%	38,46%	7,04%	0,00%	100,00%
Stary Zbrachlin	14,55%	29,41%	20,00%	5,88%	0,00%	100,00%
Szpitalka	19,72%	9,30%	50,00%	4,65%	0,00%	100,00%
Nowy Zbrachlin	13,08%	5,97%	100,00%	5,97%	2,94%	15,58%
Kaźmierzyn (+ Ariany)	14,18%	12,64%	44,12%	5,58%	7,35%	17,44%
Siutkowo	15,33%	1,03%	100,00%	1,03%	1,47%	100,00%
Plebanka	12,42%	11,48%	50,00%	5,74%	8,82%	0,00%

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Sierzchowo	13,75%	11,44%	73,91%	8,46%	7,35%	100,00%
Wiktorzyn	11,56%	34,41%	34,38%	11,83%	0,00%	100,00%

Źródło: opracowanie własne.

Do obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Waganiec należy zaliczyć 14 sołectw. Poniżej została przedstawiona charakterystyka zjawisk kryzysowych, występujących na obszarze sołectw:

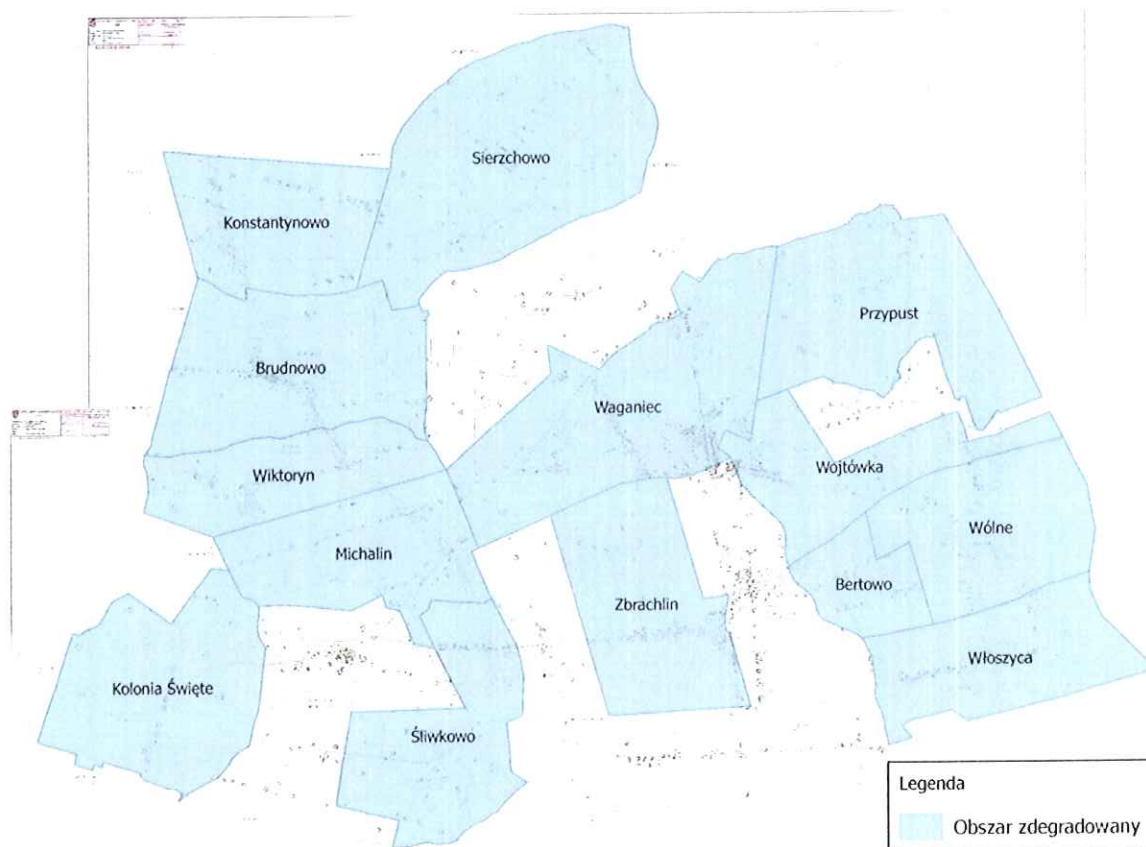
1. Waganiec - charakteryzuje się wysokimi poziomami wskaźników dotyczących bezrobocia. Dodatkowo, na terenie sołectwa odnotowano niekorzystną strukturę ekonomicznych grup ludności (wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w relacji do ludności ogółem) oraz wysoki udział liczby kradzieży z włamaniem w sołectwie, w stosunku do ogólnej liczby kradzieży z włamaniem w gminie.
2. Wólne - o najwyższym nasileniu występowania zjawisk problemowych w gminie. Na terenie sołectwa żadne gospodarstwo domowe nie jest wyposażone w instalacje kanalizacyjną. Dodatkowo, wskaźniki: udziału kradzieży z włamaniem w sołectwie, do ogółu kradzieży z włamaniem w gminie, relacji osób w wieku poprodukcyjnym do ogółu społeczeństwa oraz pozostałych związanych z bezrobociem, znajdują się na poziomach mniej korzystnych, niżeli średnia w skali gminy.
3. Przypust - charakteryzuje się brakiem podłączenia gospodarstw domowych do sieci kanalizacyjnej oraz niekorzystną strukturą wieku, według klasyfikacji na grupy ekonomiczne ludności. Dodatkowo wszyscy bezrobotni z terenu sołectwa pozostają bez pracy, od co najmniej 12 miesięcy.
4. Brudnowo - gdzie liczba bezrobotnych w relacji do osób w wieku produkcyjnym przekracza wartość 25%. Dodatkowo, na terenie sołectwa występuje wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych, w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Należy także nadmienić brak podłączenia gospodarstw domowych do sieci kanalizacyjnej oraz wysoki odsetek kradzieży z włamaniem w sołectwie, do ogółu kradzieży z włamaniem w gminie.
5. Wójtówka - w której sytuacja społeczno-gospodarcza kształtuje się w sposób tożsamy do stanu sołectwa Przypust. Sołectwo charakteryzuje się brakiem podłączenia gospodarstw domowych do sieci kanalizacyjnej i wysokim odsetkiem osób w wieku poprodukcyjnym. Dodatkowo, wszyscy bezrobotni pozostają bez zatrudnienia, od co najmniej 12 miesięcy.

6. Bertowo - charakteryzujące się występowaniem problemów z obszarów: braku podłączenia gospodarstw domowych do infrastruktury kanalizacyjnej oraz liczby bezrobotnych, w relacji do grupy ludności w wieku produkcyjnym.
7. Śliwkowo - gdzie odnotowano wysoki odsetek występowania zjawiska kradzieży z włamaniem, w relacji do kradzieży z włamaniem na terenie gminy. Na terenie sołectwa wszystkie gospodarstwa nie są podłączone do sieci kanalizacyjnej. Dodatkowo, na terenie sołectwa odnotowano niekorzystną strukturę demograficzną, o wysokim odsetku osób w wieku poprodukcyjnym.
8. Włoszyca z sołectwem Byzie - charakteryzująca się brakiem podłączenia gospodarstw domowych do sieci kanalizacyjnej. Głównym problemem na terenie sołectwa jest wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych. Dodatkowo, niekorzystnie na stan społeczno-gospodarczy sołectwa wpływa struktura demograficzna, o wysokim odsetku osób w wieku poprodukcyjnym.
9. Konstantynowo - cechujące się brakiem podłączenia gospodarstw domowych do sieci kanalizacyjnej. W sołectwie odnotowano niekorzystną strukturę demograficzną mieszkańców, a także wysoki odsetek osób bezrobotnych.
10. Zbrachlin - gdzie zanotowano wysoki poziom wskaźnika, dotyczącego liczby kradzieży z włamaniem w relacji do ogółu takich przypadków na terenie gminy. Dodatkowo, na terenie sołectwa zidentyfikowano negatywną strukturę demograficzną oraz wysoki odsetek osób bezrobotnych w relacji do ludności w wieku produkcyjnym.
11. Michalin z sołectwem Michalinek - wyróżniająca się występowaniem trzech obszarów problemowych. Dotyczą one braku podłączenia gospodarstw domowych do sieci kanalizacyjnej, wysokiego odsetka kradzieży z włamaniem, w relacji do ogółu takich przypadków w gminie oraz niekorzystnej struktury długotrwałego bezrobocia.
12. Kolonia Święte z sołectwem Lewin - charakteryzujące się niekorzystną strukturą demograficzną, o wysokim odsetku osób w wieku poprodukcyjnym. Dodatkowo, na terenie sołectwa Kolonia Święte gospodarstwa domowe nie są podłączone do sieci kanalizacyjnej. Odnotowano także wysoki udział osób bezrobotnych, w relacji do ludności w wieku produkcyjnym, przekraczający przeciętne wartości dla gminy.
13. Sierzchowo - o niekorzystnych wskaźnikach dotyczących bezrobocia długotrwałego, przyjmujących wartości wyższe, niżeli średnia w skali gminy. Jednocześnie, w sołectwie

zanotowano wysoką wartość wskaźnika kradzieży z włamaniem. Gospodarstwa domowe są w sołectwie niepodłączone do instalacji kanalizacyjnej.

14. Wiktoryn - cechujące się niekorzystną relacją między liczbą osób bezrobotnych, a ludnością w wieku produkcyjnym. Dodatkowo, należy zwrócić uwagę na brak podłączenia gospodarstw domowych w sołectwie do sieci kanalizacyjnej.

Rysunek 7. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Waganiec

Źródło: opracowanie własne.

6.2. Obszar rewitalizacji

Celem procesu rewitalizacji jest wyprowadzenie obszarów zdegradowanych z sytuacji kryzysowej. Analiza wskaźnikowa wykazała, iż w Gminie Waganiec, na terenie czternastu sołectw występuje kumulacja zjawisk kryzysowych. Najwięcej obszarów problemowych odnotowano na terenie sołectw: Wólne, Waganiec, Brudnowo, Śliwkowo, Włoszyca (+ Byzie), Sierzchowo, Konstanynowo, Michalin (+ Michalinek), Wiktoryn, Wójtówka, Bertowo, Przepust, Zbrachlin oraz Kolonia Święte (+ Lewin).

Tabela 23. Kumulacja negatywnych zjawisk

Sołectwo	Liczba zjawisk kryzysowych
Wólne	5
Waganiec	4
Brudnowo	4
Śliwkowo	4
Włoszyca (+ Byzie)	4
Sierzchowo	4
Konstantynowo	4
Michalin (+ Michalinek)	4
Wiktoryn	3
Wójtówka	3
Bertowo	3
Przypust	3
Zbrachlin	3
Kolonia Święte (+ Lewin)	3
Niszczewy (+ Zakrzewo, Zosin, Janowo)	2
Józefowo	2
Stary Zbrachlin	2
Szpitalka	2
Siutkowo	2
Plebanka	1
Nowy Zbrachlin	1
Każmierzyn (+ Ariany)	1

Źródło: opracowanie własne.

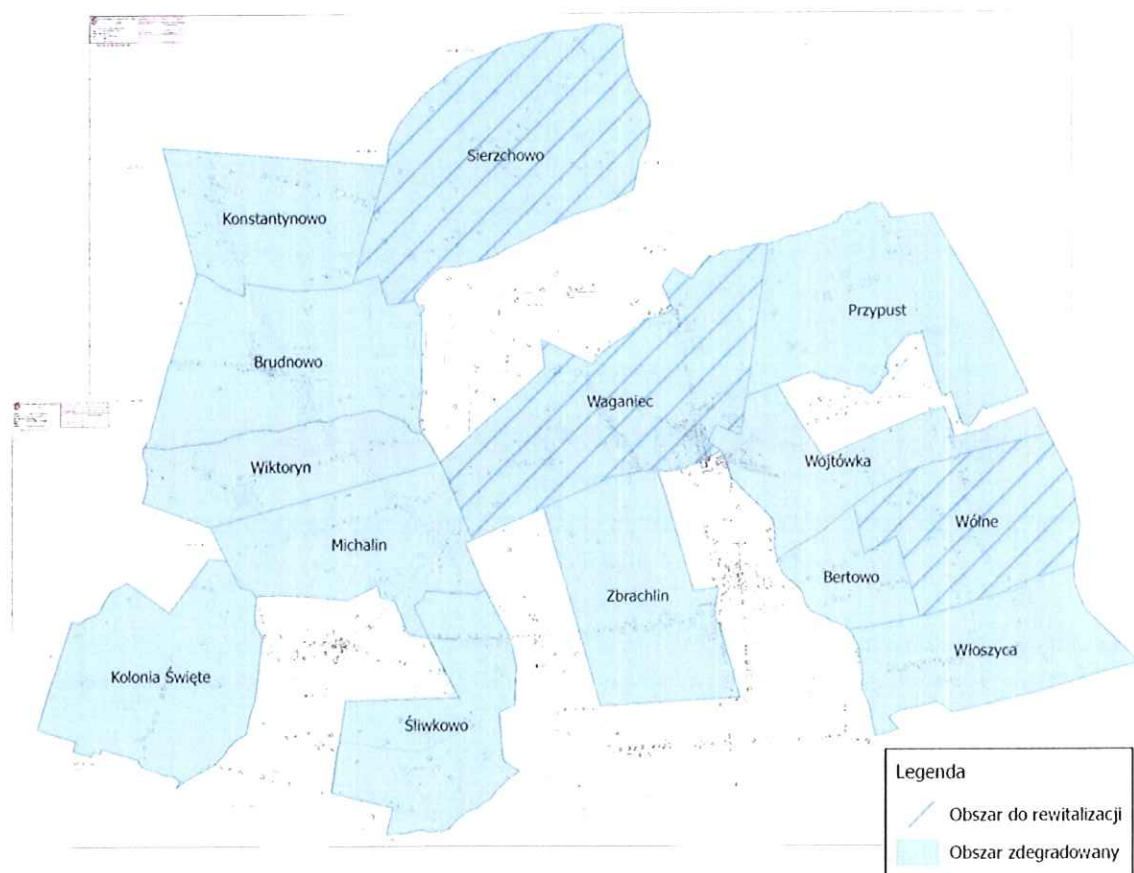
Na podstawie analizy wskaźników, diagnozy społeczno-gospodarczej, przeprowadzonych ankiet oraz konsultacji społecznych określono obszar przeznaczony do rewitalizacji. Wybór terenów pod rewitalizację został dokonany zgodnie z zasadami partycypacji społecznej, stanowiącej podstawę do podejmowania działań rewitalizacyjnych. Proces rewitalizacji będzie prowadzony na terenie 4 sołectwa Gminy Waganiec:

- Waganiec I,
- Waganiec II,

- Wólne,
- Sierzchowo.

Wyodrębniony obszar charakteryzuje się występowaniem problemów społecznych, gospodarczych oraz technicznych. Problemy występujące na obszarze rewitalizacji to przede wszystkim: bezrobocie, ubóstwo i niepełnosprawność. Na wyznaczonym obszarze mieszkają 1243 osoby, co stanowi 27,2% mieszkańców gminy ogółem. Wyznaczony obszar nie przekracza 20% powierzchni gminy.

Rysunek 8. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Waganiec

Źródło: opracowanie własne.

Obszary rewitalizacji zostały wyznaczone zgodnie z wytycznymi „Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 - 2020”. Wyznaczone obszary spełniają kryterium dotyczące wybrania jednego z głównych celów rewitalizacyjnych, jakim jest „przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele

aktywności gospodarczej” Cel główny „przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywności gospodarczej” został wyselekcjonowany spośród dostępnej listy założeń na podstawie przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej. Wyniki diagnozy, kwalifikujące obszar do zrealizowania wybranego celu zostały opisane w poniższych tabelach.

Tabela 24. Uzasadnienie celu rewitalizacji dla obszaru sołectwa Wólne

Obszar rewitalizacji - Sołectwo Wólne
Kryterium: Występowanie przestrzeni zdegradowanej, która może być zaadaptowana do celów rozwoju społecznego.
Uzasadnienie: Niezagospodarowany budynek po byłej szkole podstawowej, który ma zostać przekształcony w Centrum Rozwoju Lokalnego i Ekologicznego.
Kryterium: Brak publicznej infrastruktury aktywizującej społeczeństwo.
Uzasadnienie: Na obszarze całego sołectwa Wólne nie odnotowano występowania infrastruktury pobudzającej aktywność społeczną mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 25. Uzasadnienie celu rewitalizacji dla obszaru sołectwa Sierzchowo

Obszar rewitalizacji - Sołectwo Sierzchowo
Kryterium: Występowanie przestrzeni zdegradowanej, która może być zaadaptowana do celów rozwoju społecznego.
Uzasadnienie: Na obszarze sołectwa znajduje się dawna, neogotycka kuźnia, obecnie nieużytkowana. Możliwe jest zaadaptowanie jej do celów własnych gminy. Na terenie sołectwa znajduje się także zespół pałacowo-dworski z połowy XIX wieku.
Kryterium: Brak publicznej infrastruktury aktywizującej społeczeństwo.
Uzasadnienie: Na obszarze całego sołectwa Sierzchowo nie odnotowano występowania infrastruktury pobudzającej aktywność społeczną mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 26. Uzasadnienie celu rewitalizacji dla obszaru sołectwa Waganiec

Obszar rewitalizacji – Sołectwo Waganiec
Kryterium: Występowanie przestrzeni zdegradowanej, która może być zaadaptowana do celów rozwoju społecznego.
Uzasadnienie: W centrum sołectwa Waganiec znajduje się niska zabudowa, w większości usługowo-mieszkalna. Na

terenie całej gminy nie funkcjonuje Ośrodek Kultury, jedyną instytucją kulturalną jest publiczna biblioteka, znajdująca się w budynku Urzędu Gminy. Na obszarze Wagańca występuje relatywnie wysoki odsetek problemów społecznych. W sołectwie funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Niezbędne jest powstanie ośrodka kulturowego, aktywizującego społecznie mieszkańców.

Kryterium:

Rozszerzenie istniejącej infrastruktury aktywizującej społeczeństwo o adaptacje do tego celu istniejących budynków.

Uzasadnienie:

Na obszarze całej Gminy Waganiec funkcjonuje wyłącznie jedna publiczna biblioteka, zlokalizowana w budynku Urzędu Gminy. Instytucja ta nie zaspokaja w pełni potrzeb mieszkańców w sferze kulturowej. Powstanie Centrum Rozwoju Lokalnego i Ekologicznego ma na celu szerzenie kultury, aktywizowanie społeczne i fizycznie zarówno mieszkańców, jak i turystów. Ośrodek wpłynie na podniesienie atrakcyjności gminy, jako miejsca wypoczynku.

Źródło: opracowanie własne.

7. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego (planowany efekt rewitalizacji)

Wizja jest opisem pożądanego stanu, który zamierza się osiągnąć do 2025 roku za pomocą działań określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji. Podstawą do jej sformułowania były wnioski płynące z diagnozy społeczno-gospodarczej, konsultacji społecznych z interesariuszami Programu oraz analizy wskaźnikowej.

Należy zaznaczyć, że Interesariuszami są osoby, ich grupy lub instytucje, na które bezpośrednio bądź pośrednio oddziałuje Gminny Program Rewitalizacji. To także podmioty wpływające na rezultaty procesu rewitalizacyjnego, zarówno w sposób pozytywny, jak i negatywny. Zalicza się do nich mieszkańców obszaru rewitalizacji, właścicieli i użytkowników nieruchomości oraz podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym terenie (w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego). Są to też podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność gospodarczą lub społeczną (w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki organizacyjne oraz organy władzy publicznej).

Opinie mieszkańców zebrane podczas konsultacji społecznych zostały uwzględnione podczas formułowania docelowego efektu rewitalizacji. Interesariusze Programu najczęściej zgłaszali sołectwie Waganiec oraz Wólne, jako najpilniej potrzebujące podjęcia działań rewitalizacyjnych. W odniesieniu do sfer funkcjonowania gminy, mieszkańcy najczęściej

opowiadali się za potrzebą podjęcia działań: modernizujących infrastrukturę transportową i techniczną oraz aktywizujących lokalną społeczność.

Proces rewitalizacji Gminy Waganiec będzie przebiegał na zasadach zrównoważonego rozwoju, zakładającego równowagę pomiędzy rozwojem społecznym, gospodarczym i infrastrukturalnym. Wizja dla podobszarów rewitalizacji Gminy Waganiec brzmi następująco:

Rysunek 9. Wizja rewitalizacji

Sołectwa Waganiec, Wólne oraz Sierzchowo, jako obszary o przyjaznej przestrzeni publicznej, na których mieszkańcy partycypują w sprawach lokalnej społeczności.

Podobszary rewitalizacji (Waganiec, Wólne i Sierzchowo) miejscem o wysokim standardzie życia, zamieszkiwanym przez aktywną i zintegrowaną społeczność.

Źródło: opracowanie własne.

Misją określa się działania, które gmina zamierza podejmować, aby osiągnąć stan przedstawiony w docelowej wizji podobszarów rewitalizacji. Definiuje się ją, jako kierunek rozwoju, który pozwala obrać właściwe cele strategiczne i kierunki działań. Realizacja wizji i misji przyczyni się do ożywienia społeczno-gospodarczego na terenach zdegradowanych, tym samym pozytywnie oddziałując na rozwój całej gminy. Wypracowana misja dla podobszarów rewitalizacji Gminy Waganiec brzmi następująco:

Rysunek 10. Misja rewitalizacji

Misją dla podobszarów rewitalizacji, a mianowicie sołectwa (Waganiec, Wólne i Sierzchowo) jest systematyczny rozwój społeczny, wynikający z oddolnych działań aktywizujących mieszkańców. Nastąpi polepszenie sytuacji materialnej wśród lokalnej społeczności, będące rezultatem prowadzonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w sferze: społecznej, gospodarczej i infrastrukturalnej.

Źródło: opracowanie własne.

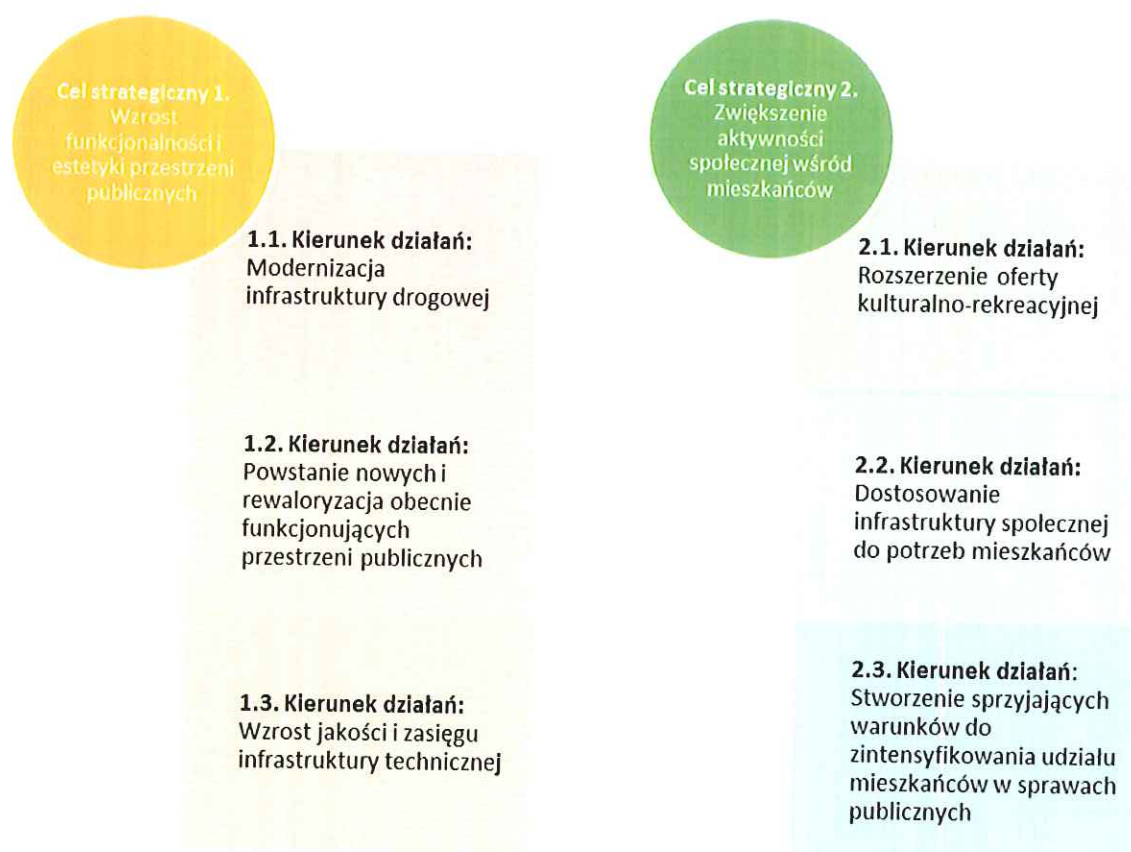
8. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Zaplanowany proces rewitalizacji zakłada całościową i zintegrowaną interwencję w kluczowe aspekty funkcjonowania Gminy Waganiec.

8.1. Rekomendowane kierunki interwencji

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Waganiec na lata 2016-2025 jest interwencja w obszary strategiczne, która umożliwi wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego. Zidentyfikowane na etapie konsultacji społecznych i diagnozy społeczno-gospodarczej obszary strategiczne dotyczą sfer: społecznej oraz infrastrukturalnej. Poniższe cele oraz kierunki działań zostały dostosowane do zdiagnozowanych potrzeb rewitalizacyjnych interesariuszy Gminnego Programu Rewitalizacji.

Rysunek 11. Cele strategiczne i wynikające z nich kierunki działań

Źródło: opracowanie własne.

9. Lista planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W celu osiągnięcia zdefiniowanego w rozdziale 7 „Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego”, stanu po zakończeniu procesu rewitalizacji, a także wyznaczonych celów i kierunków działań niezbędne jest przeprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ograniczających i eliminujących występujące na obszarach zdegradowanych zjawiska kryzysowe.

Na przedsięwzięcia rewitalizacyjne składają się projekty zgłaszane przez interesariuszy Programu, dotyczące planowanych działań z zakresu rozwoju sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-infrastrukturalnej, technicznej oraz środowiskowej. Projekty te powinny ściśle odnosić się do wyznaczonych celów rewitalizacji, a także odpowiadać na potrzeby rewitalizacyjne zdiagnozowane w etapie analizy społeczno-gospodarczej gminy. Przedsięwzięcia powinny odnosić się bezpośrednio do uwag zgłaszanych przez interesariuszy Programu podczas przeprowadzanych konsultacji społecznych.

W tabeli nr 29 znajduje się zestawienie projektów, odnoszących się bezpośrednio do obszaru rewitalizacji, których głównym założeniem jest eliminacja zjawisk kryzysowych występujących na wyznaczonym terenie.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2020

Tabela 27. Główne projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji	Nazwa projektu	Podmiot realizujący projekt	Opis projektu			Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
			Opis stanu obecnego / zakres realizowanych działań	Lokalizacja	Cel projektu		
Wólne	Adaptacja i rozbudowa budynku na Centrum Rozwoju Lokalnego i Ekologicznego w Wólnem	Gmina Waganiec	<p>Adaptacja i rozbudowa budynku po byłej szkole podstawowej w Wólnem. Projektowane zagospodarowanie terenu, po rozbudowie obejmuje obiekty kubaturowe o powierzchni zabudowy: budynek rozwoju lokalnego i centrum ekologicznego (448,19 m²); altana - wiata dwukondygnacyjna z zadaszeniem (37,71 m²) oraz obiekty niekubaturowe o powierzchni zabudowy: biologiczna przydomowa oczyszczalnia ścieków; dojazdy z kostki betonowej (170,60 m²); plac manewrowy z kostki betonowej (408,66 m²); parking samochodów osobowych (140,79 m²); boisko wielofunkcyjne trawiaste (800,00 m²); boisko do badmintona (81,80 m²); teatrzyk grecki (155,03 m²); chodniki z kostki betonowej (508,93 m²); alejki żwirowe (508,93 m²); tereny zielone z drzewami i krzewami (3209,66 m²).</p> <p>Budynek Centrum Rozwoju Lokalnego i Ekologicznego dwukondygnacyjny z wieżyczką obserwacyjną. Na parterze o powierzchni użytkowej 347,93 m² planowane są: wiatrołapy, holl główny i wejściowy, świetlica (sala wykładowa), sanitariaty, pomieszczenie wystawowe flory, fauny i krajobrazu z magazynkiem, pomieszczenia mieszkalne dla gospodarza obiektu, magazyn sprzętu turystyczno-sportowego, kuchnia (catering), zmywalnia, pomieszczenia pomocnicze, klatka schodowa. Na poddaszu z wieżyczką o powierzchni użytkowej 202,22 m² planowane jest: 7 pokoi z przedpokojami i łazienkami; pomieszczenie komunikacyjne umożliwiający spotkania grup dyskusyjnych, magazyn pościeli i środków czystości; klatka schodowa do wieżyczki widokowej.</p> <p>Uzbrojenie terenu: przyłącze energetyczne, dostęp do drogi powiatowej. Budynek zlokalizowany w malowniczym miejscu na skarpie wiślańskiej. W odległości około 400 m, widoczne zakale Wisły, a na przeciwnym brzegu kompleks leśny. Tereny przyległe przeciętane jarami opadającymi prostopadle do Wisły porośnięte są pasmami olch przypominającymi pogórze. Położone wśród nich zabudowania przerosną obserwatora w inny świat. Bogata flora i fauna, nieodległe Uzdrowisko Ciechocinek (10 km), Nieszawa (4 km) i urokliwe otoczenie ożywia monotony równinny krajobraz Kujaw. W bezpośrednim sąsiedztwie przebiega trasa rowerowa stanowiąca fragment łączącej około półtora tysiąca km Wiślańskiej Trasy Rowerowej. Na terenie planowanego „Centrum rozwoju lokalnego i ekologicznego w Wólnem” Urząd Marszałkowski WK-P zlokalizował wiatę (miejsce odpoczynku) przystankową na potrzeby turystów korzystających z Wiślańskiej Trasy Rowerowej.</p>	<p>Wólne 33, działka nr 51, pow. działki 0,6117 ha</p>	<p>Adaptacja i rozbudowa budynku na Centrum Rozwoju Lokalnego i Ekologicznego w Wólnem. Przedsięwzięcie ma na celu: - wykorzystanie terenu i istniejących budynków na centrum rozwoju lokalnego i ekologicznego pełniące m.in. funkcje dydaktyczne, turystyczne, świetlicowe przy zapewnieniu bezpiecznego całonocnego pobytu z wyżywieniem i noclegiem, - poprawę warunków prowadzenia działalności turystycznej, sportowej, kulturalnej, rekreacyjnej oraz poprawę wizerunku sołectwa i polepszenie warunków życia mieszkańców, - tworzenie zaplecza rekreacyjnego i turystycznego w ciągu Wiślańskiej Trasy Rowerowej i gminnych ścieżek rowerowych. Zapewnienie odpowiedniego standardu jakości infrastruktury oraz usług, a także ciekawej, różnorodnej oferty wymaga bezwzględnie dostosowania obiektu do wymagań współczesności.</p>	<p>Powstanie zaplecze rekreacyjno-turystyczne i ekologiczne z miejscami noclegowymi dla około 30 osób z możliwością wyżywienia.</p>	<p>- Protokołów odbioru; - Liczba gości Centrum Rozwoju Lokalnego i Ekologicznego</p>

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

<p>Kierunki działań, które są realizowane wraz z powyższym przedsięwzięciem:</p> <p>1.2. Powstanie nowych i rewaloryzacja obecnie funkcjonujących przestrzeni publicznych;</p> <p>1.3. Wzrost jakości i zasięgu infrastruktury technicznej;</p> <p>2.1. Rozszerzenie oferty kulturalno-rekreacyjnej;</p> <p>2.2. Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców;</p> <p>2.3. Stworzenie sprzyjających warunków do zintensyfikowania udziału mieszkańców w sprawach publicznych.</p>					
Waganiec	Utwardzenie nawierzchni dróg gminnych	Gmina Waganiec	Wykonanie utwardzenia dróg gminnych masą bitumiczną.	Waganiec: ul. Kolejowa, ul. Owocowa, ul. Krótka oraz ulice na działkach o nr: 204/7, 204/2, 203/1	<p>Poprawa warunków życia mieszkańców. Polepszenie stanu infrastruktury drogowej w sołectwie Waganiec.</p> <p>- Protokół odbioru; - Długość utwardzonej nawierzchni dróg</p>
<p>Kierunki działań, które są realizowane wraz z powyższym przedsięwzięciem:</p> <p>1.1. Modernizacja infrastruktury drogowej;</p> <p>1.2. Powstanie nowych i rewaloryzacja obecnie funkcjonujących przestrzeni publicznych;</p> <p>1.3. Wzrost jakości i zasięgu infrastruktury technicznej;</p> <p>2.2. Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców.</p>					
Waganiec	Budowa centrum przesiadkowego w sołectwie Waganiec	Gmina Waganiec	Brak miejsca przesiadkowego, informacyjnego dla mieszkańców i osób spoza gminy.	Sołectwo Waganiec	<p>Powstanie centrum przesiadkowego - informacyjnego na terenie miasta Waganiec.</p> <p>- Protokół odbioru; - Liczba użytkowników w nowej infrastrukturze</p>
<p>Kierunki działań, które są realizowane wraz z powyższym przedsięwzięciem:</p> <p>1.2. Powstanie nowych i rewaloryzacja obecnie funkcjonujących przestrzeni publicznych;</p> <p>1.3. Wzrost jakości i zasięgu infrastruktury technicznej;</p> <p>2.2. Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców.</p>					

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Sierzchowo	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej w sołectwie Sierzchowo	Gmina Waganiec	<p>Budynek po byłej szkole w Sierzchowie zlokalizowany na działce o numerze geodezyjnym 145/5, położonej w sołectwie Sierzchowo użytkowany jest jako produkcyjno – magazynowy. Jest budynkiem dwukondygnacyjnym, częściowo podpiwniczonym, krytym stropodachem, wybudowanym w 1971 roku. Wymiary budynku około: długość 36,90 m, szerokość 10,90 m, wysokość 7,70 m. Budynek wyposażony w instalację: elektryczną, wod.-kan., centralnego ogrzewania, odgromową, wentylacyjną.</p> <p>Budynek wykonany w technologii tradycyjnej, stropy fundamentowe żelbetowe, ściany fundamentowe betonowe, konstrukcja ścian siporex 40 cm, kryty stropodachem i papą, tynki zewnętrzne cementowo-wapienne, stolarka okienna i drzwiowa z PCV, parapety betonowe, obróbki blacharskie (rynny, rury spustowe i opierzenie z blachy ocynkowanej).</p> <p>Stan techniczny budynku średni. Widoczne miejscowe zacieki, pęknięcia, mostki termiczne (szczeliny) na ścianach zewnętrznych, stolarka okienna i drzwiowa nieszczelna, złej jakości, obróbki blacharskie wymagają wymiany. Poszycie dachowe wymaga naprawy. Instalacja centralnego ogrzewania i kotłownia w złym stanie technicznym.</p>	Sierzchowo 55 (budynek po szkole podstawowej) dz. 145/5	<p>Planowane roboty budowlane związane z termomodernizacją: - modernizacja kotłowni i instalacji c.o., - ocieplenie ścian zewnętrznych styropianem grubości około 16 cm – powierzchnia około 620 m², - wymiana okien (około 109 m²) i drzwi zewnętrznych (około 7,5 m²) na okna i drzwi o niskim współczynniku przenikania, - ocieplenie ścian zewnętrznych fundamentowych polistyrenem ekstrudowanym o grubości 12 cm – powierzchnia około 96 m², - ocieplenie stropodachu styropianem grubości 12 cm – powierzchnia około 402 m².</p> <p>W przypadku konieczności zamurowania części okien zmianie ulegną powierzchnie termomodernizacyjne (ocieplenie ścian zewnętrznych i powierzchnia wymienianych okien).</p>	<p>Termomodernizacja budynku. Zwiększenie komfortu z użytkowania budynku.</p> <p>- Protokół odbioru</p>
Kierunki działań, które są realizowane wraz z powyższym przedsięwzięciem:						
1.3. Wzrost jakości i zasięgu infrastruktury technicznej:						
Sierzchowo	Budowa boiska wielofunkcyjnego w Sierzchowie	Gmina Waganiec	<p>Budowa boiska wielofunkcyjnego z nawodnieniem i drenażem oraz budowa odwodnionej (z drenażem) okólnej 4- torowej bieżni tartanowej, 6 - torowej do biegów krótkich, rozbiegu do rzutu oszczepem, skoku w dal i wznóz oraz pchnięcia kulą.</p> <p>Na boisku powstanie: bieżnia tartanowa do biegów długich, bieżnia tartanowa do biegów krótkich, skocznie w dal i wznóz, miejsce do rzutu oszczepem i kulą.</p>	Sierzchowo	<p>Poprawa wizerunku sołectwa oraz polepszenie warunków życia mieszkańców oraz kondycji fizycznej i zdrowotnej mieszkańców.</p>	<p>Powstanie centrum sportowo-rekreacyjnego. Aktywizacja lokalnej społeczności.</p> <p>- Protokół odbioru; - Liczba użytkowników w powstającym o zaplecza rekreacyjne go</p>
Kierunki działań, które są realizowane wraz z powyższym przedsięwzięciem:						
1.2. Powstanie nowych i rewitalizacja obecnie funkcjonujących przestrzeni publicznych;						
1.3. Wzrost jakości i zasięgu infrastruktury technicznej;						
2.1. Rozszerzenie oferty kulturalno-rekreacyjnej;						
2.2. Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców.						

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Waganiec	Gminne Centrum Kultury w Wagańcu	Gmina Waganiec	<p>Projekt będzie polegał na utworzeniu Gminnego Centrum Kultury w Wagańcu przy wykorzystaniu budynku istniejącego lub pozyskaniu innego i dostosowaniu do powyższego przeznaczenia. Istniejący lub inny pozyskany budynek należałoby zmodernizować oraz zaadaptować i wyposażyć dla potrzeb mającego powstać tam Gminnego Centrum Kultury.</p>	<p>Budynek przy ul Dworcowej 9 w Wagańcu, nr działki 202/28 (biblioteka), 202/25, 202/26 (pomieszczenia sąsiednie) lub pozyskanie innego i jego dostosowanie na powyższy cel.</p>	<p>Celem głównym projektu jest poprawa infrastruktury kulturalnej gminy. Rozwój kultury lokalnej społeczności i ożywienie działalności kulturalno-oświatowej mieszkańców gminy. Inwestycja ta w bardzo pozytywny sposób wpłynęłaby na zaspokajanie potrzeb kulturalnych lokalnej społeczności oraz dałaby możliwość organizowania różnego rodzaju imprez kulturalnych. Realizacja projektu zapewniłaby uniwersalne miejsce spotkań dla twórców i grup artystycznych, które potrzebują miejsca do pracy twórczej.</p>	<p>Powstanie Gminnego Centrum Kultury.</p> <p>Protokół odbioru; - Liczba użytkowników powstałej infrastruktury</p>
<p>Kierunki działań, które są realizowane wraz z powyższym przedsięwzięciem:</p> <p>1.2. Powstanie nowych i rewalonizacja obecnie funkcjonujących przestrzeni publicznych;</p> <p>1.3. Wzrost jakości i zasięgu infrastruktury technicznej;</p> <p>2.1. Rozszerzenie oferty kulturalno-rekreacyjnej;</p> <p>2.2. Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców;</p> <p>2.3. Stworzenie sprzyjających warunków do zintensyfikowania udziału mieszkańców w sprawach publicznych.</p>						

Źródło: opracowanie własne.

Tabela nr 28 dotyczy zaplanowanych projektów, pośrednio wpływających na rozwój wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Projekty uzupełniające stanowią dopełnienie projektów głównych, którego założeniem jest przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

Tabela 28. Zestawienie projektów komplementarnych

Obszar rewitalizacji		Nazwa projektu	Podmiot realizujący projekt	Opis projektu			Lokalizacja	Cel projektu	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
Waganiec, Wólówka, Szpitalka, Przypust,	Wykonanie drogi gminnej nr 160528C w relacji Waganiec -Wólne	Gmina Waganiec	Przebudowa drogi gminnej nr 160528C Waganiec - Wólne. Przebudowa drogi gminnej ze ścieżką rowerową w ciągu ul. Słonecznej przez miejscowość Plebanka do miejscowości Wólne. Wykonanie robót ziemnych: pogłębienie koryta, wykonanie rowów odwadniających, uzupełnienia poboczy. Wykonanie rowów, bez warstwy humusu. Położenie nawierzchni bitumicznej wraz z podbudową.	Droga gminna nr 160528C Waganiec-Wólne Plebanka.	Poprawa warunków życia mieszkańców. Polepszenie stanu infrastruktury drogowej w miejscowości Waganiec, Wólne oraz Plebanka.	Utworzenie dróg gminnych. Ułatwienie transportu mieszkańcom gminy.	- Protokół odbioru; - Długość utwardzonej nawierzchni dróg	Kierunki działań, które są realizowane wraz z powyższym przedsięwzięciem: 1.1. Modernizacja infrastruktury drogowej; 1.2. Powstanie nowych i rewaloryzacja obecnie funkcjonujących przestrzeni publicznych; 1.3. Wzrost jakości i zasięgu infrastruktury technicznej; 2.2. Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców.	Przebudowa drogi na odcinku 975mb. Usprawnienie ciągów komunikacyjnych pomiędzy Waganiec, a Przypustem	- Protokół odbioru; - Długość utwardzonej nawierzchni dróg
	Przebudowa drogi powiatowej Nr 2613C Przypust-Waganiec PKP od km 0+000 do km 0+975 wraz z przebudową przepustu o numerze J.N.I.01020796. Przebudowa drogi powiatowej, odwodnienie jezdnii w ciągu ul. Dworcowej, odtworzenie rowów. Powstaną miejsca postojowe, chodnik oraz ścieżka rowerowa	Gmina Waganiec, Powiat Aleksandrowski	Droga nr 2613C Przypust-Waganiec	Poprawa warunków życia mieszkańców. Polepszenie stanu infrastruktury drogowej w miejscowości Waganiec, Szpitalka i Przypust..						
Kierunki działań, które są realizowane wraz z powyższym przedsięwzięciem: 1.1. Modernizacja infrastruktury drogowej; 1.2. Powstanie nowych i rewaloryzacja obecnie funkcjonujących przestrzeni publicznych; 1.3. Wzrost jakości i zasięgu infrastruktury technicznej; 2.2. Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców.										
Kierunki działań, które są realizowane wraz z powyższym przedsięwzięciem: 1.1. Modernizacja infrastruktury drogowej; 1.2. Powstanie nowych i rewaloryzacja obecnie funkcjonujących przestrzeni publicznych; 1.3. Wzrost jakości i zasięgu infrastruktury technicznej; 2.2. Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców.										

	<p>Rozbudowa dróg polegająca na budowie ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych na terenie Gmin: Aleksandrów Kujawski, Bądkowo, Waganiec, Zakrzewo i Raciążek</p>	<p>Związek Gmin Ziemi Kujawskiej, Gminy w Aleksandrowie Kuj., Bądkowie, Konecku, Zakrzewie i Raciążku oraz Powiat Aleksandrowski.</p>	<p>W województwie kujawsko-pomorskim od lat obserwuje się wzrost emisji szkodliwych substancji do atmosfery oraz pogarszanie klimatu akustycznego, zwłaszcza na terenie powiatu aleksandrowskiego. Te niekorzystne zmiany w dużej mierze są rezultatem stale rosnącego natężenia ruchu pojazdów. Zapełniają się główne ciągi komunikacyjne, rośnie ruch na drogach i ulicach lokalnych, w ostatnich latach także wzrasta liczba inwestycji i remontów.</p> <p>Wszystko to składa się na pogorszenie stanu środowiska, a co za tym idzie także jakości życia mieszkańców.</p> <p>W ramach projektu planuje się zadanie inwestycyjne polegające na budowie ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych na terenie Gmin: Aleksandrów Kujawski, Bądkowo, Waganiec, Koneck, Zakrzewo i Raciążek jako ekologicznej alternatywy dla ruchu pojazdów kołowych emitujących gazy szkodliwe.</p> <p>Ma ono przede wszystkim przynieść efekt w postaci obniżonej emisji do powietrza szkodliwych pyłów i gazów, a także obniżyć poziom hałasu w obszarze o dość gęstym zaludnieniu. Realizacja inwestycji w naszej ocenie przyczyni się do polepszenia stanu środowiska naturalnego. Zwiększona atrakcyjność sąsiadujących z inwestycją obszarów wiejskich daje możliwość realizacji projektów zmierzających do poprawy stanu środowiska naturalnego także w przyszłości. Równie ważne są tutaj rezultaty związane z wzrostem bezpieczeństwa rowerzystów oraz promocji zdrowego trybu życia poprzez aktywność fizyczną.</p>	<p>Ścieżki rowerowe/ścieżki i pieszo-rowerowe przebiegać będą wzdłuż dróg powiatowych i gminnych: -droga powiatowa nr 2618C Spoczynek-Zbrachlin w miejscowości Zbrachlin, Stary Zbrachlin, Sliwkowo i Niszczewy – długość ok.3440 mb, -droga powiatowa nr 2603C Ciecichocinek Siutkowo: odcinek w miejscowościach : Zbrachlin i Nowy Zbrachlin – długość ok. 230mb, -droga powiatowa nr 2611C Dąbrówka Duża – Waganiec w miejscowościach : Łóżeowo i Sierchowo – długość ok. 3150 mb. Przewidywana lokalizacja ścieżek w pasach drogowych i/lub poza nimi.</p>	<p>Przedmiotowa inwestycja polega na budowie ścieżek pieszo-rowerowych i dwukierunkowych lub jednokierunkowych wykonanych z asfaltobetonu (o nawierzchni mineralno-bitumicznej) lub miejscowo z innego rodzaju nawierzchni. Planowane ścieżki zostaną dołączone do istniejących dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, wykorzystane zostaną również tereny po byłej kolei wąskotorowej.</p> <p>Inwestycja pozwoli na :</p> <p>a) ograniczenie ruchu samochodowego – zmniejszenie emisji dwutlenku węgla, CO2 do atmosfery w wyniku korzystania z transportu na alternatywnych systemach napędowych,</p> <p>b) polepszenie stanu infrastruktury niezbędnej do uprawiania turystyki rowerowej poprzez rozbudowę spójnego systemu ścieżek rowerowych,</p> <p>c) wdrożenie rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo rowerzystów,</p> <p>d) rozszerzenie dostępu do informacji o turystyce rowerowej na terenie powiatu aleksandrowskiego,</p> <p>e) większy udział transportu niezmotoryzowanego, co przyczyni się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz innych zanieczyszczeń powietrza, a co za tym idzie do poprawy środowiska naturalnego,</p> <p>f) stworzenie miejsc przystankowo-informacyjnych (wyposażonych w systemy informacji dynamicznej w postaci obejmującej indykatory określające rodzaj i kierunek dalszej trasy),</p> <p>g) budowę systemu komunikacji rowerowej poprzez budowę peronów przy dworcach, szkołach, urzędach i obiektach użyteczności publicznej.</p>	<p>Wykonanie 6800 metrów ścieżek rowerowych. Ułatwienie komunikacji wewnątrz gminy i do ośrodków ościennych.</p> <p>- Długość powstałych tras rowerowych ; - Protokół obioru; - Liczba użytkowników w tras</p>
--	--	---	---	--	---	--

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2025

<p style="text-align: center;">Kierunki działań, które są realizowane wraz z powyższym przedsięwzięciem:</p> <p>1.1. Modernizacja infrastruktury drogowej; 1.2. Powstanie nowych i rewaloryzacja obecnie funkcjonujących przestrzeni publicznych; 1.3. Wzrost jakości i zasięgu infrastruktury technicznej; 2.2. Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców.</p>	<p style="text-align: center;">Kierunki działań, które są realizowane wraz z powyższym przedsięwzięciem:</p> <p>1.3. Wzrost jakości i zasięgu infrastruktury technicznej</p>	<p style="text-align: center;">Kierunki działań, które są realizowane wraz z powyższym przedsięwzięciem:</p> <p>1.3. Wzrost jakości i zasięgu infrastruktury technicznej</p>	<p style="text-align: center;">Kierunki działań, które są realizowane wraz z powyższym przedsięwzięciem:</p> <p>1.3. Wzrost jakości i zasięgu infrastruktury technicznej</p>	<p style="text-align: center;">Kierunki działań, które są realizowane wraz z powyższym przedsięwzięciem:</p> <p>1.3. Wzrost jakości i zasięgu infrastruktury technicznej</p>	
<p style="text-align: center;">Miejscowość Ariany</p>	<p style="text-align: center;">Przebudowa (modernizacja) stacji uzdatniania wody (SUW), studni głębinowej, budowa zbiorników wody pitnej, zestawu hydroforowego oraz monitoring z wizualizacją pracy SUW na terenie gminy Waganiec</p>	<p style="text-align: center;">Gmina Waganiec</p>	<p style="text-align: center;">*Ze względu na dużą objętość tekstu opis znajduje się pod tabelą.</p>	<p style="text-align: center;">W miejscowości Ariany (wygrodzony teren części działki oznaczonej numerem ewidencyjnym 325/10).</p>	<p style="text-align: center;">Inwestycję stanowią przebudowa wraz z rozbudową istniejącej stacji uzdatniania wody oraz zagospodarowanie terenu z wykonaniem instalacji zewnętrznych. Zakładana zdolność produkcji wody uzdatnionej wynosi $Q_h = 36 \text{ m}^3/\text{h}$ o wydajności pompowni drugiego stopnia, zasilającej wodociągowy gminny system sieci odbiorczych w wielkości $Q_{hmax} = 80 \text{ m}^3/\text{h}$. W ramach inwestycji wybudowane zostaną dwa wolnostojące stalowe zbiorniki retencyjne wody o poj. 100 m^3 każdy, odstojnik wód poplucznych o poj. $42,0 \text{ m}^3$, instalacja technologiczna, obudowa istniejącej studni głębinowej z tworzywa sztucznego z uchylną pokrywą, wymiana pompy głębinowej z orurowaniem, sieci przyobiektowe wod-kan, utwardzenie terenu kostką betonową (około $573,0 \text{ m}^2$) w strefie ochronnej i ogrodzenie strefy uzdatniania oraz agregat prądotwórczy.</p>

Źródło: opracowanie własne.

*** Opis działania: Przebudowa (modernizacja) stacji uzdatniania wody (SUW), studni głębinowej, budowa zbiorników wody pitnej, zestawu hydroforowego oraz monitoring z wizualizacją pracy SUW na terenie gminy Waganiec**

Przebudowa (modernizacja) stacji uzdatniania wody (SUW), studni głębinowej, budowa zbiorników wody pitnej, zestawu hydroforowego oraz monitoring z wizualizacją pracy SUW na terenie gminy Waganiec. W ramach prac rozbiórkowych zdemontowany zostanie istniejący podziemny odstojnik wód poplucznych, wyburzona ściana szczytowa budynku stacji oraz instalacje elektryczne, technologiczne itp. nie spełniające obowiązujących PN. Istniejący budynek stacji zostanie rozbudowany w kierunku zachodnim o ok. 4,40 m. Instalacja technologiczna po przebudowie realizować będzie proces uzdatniania wody w oparciu o dwustopniowy system aeracji i filtracji wody. Wody popluczne z filtrów odprowadzane będą do odstojnika i po minimum 12 godzinnej sedymentacji do istniejącej kanalizacji i dalej do rowu. Charakterystyka wybudowanych obiektów:

- stalowe zbiorniki retencyjne wody o średnicy nominalnej 4,50 m posadowione na żelbetonowych fundamentach, wyniesionych na wysokość. 20-25cm ponad teren, o wysokości około 7,50 m z podziemna instalacja elektryczna zasilająca zbiorniki, ocieplenie zbiornika węża mineralna grubości 10 cm, w płaszczu z blachy stalowo-aluminiowej trapezowej,
- podziemny żelbetonowy zbiornik odstojnika wód poplucznych o wymiarach 6,50 m x 4,50 m ze studnią neutralizacyjną i studnią z zasuwą przy odstojniku,

- studnia głębinowa zostanie zmodernizowana (obudowa naziemna z tworzywa sztucznego, na betonowym fundamencie, z ogrzewaną pokrywą uchylną, wyniesiona ponad poziom terenu o 20-25 cm), wokół studni opaska z kostki brukowej,
- ogrodzenie terenu stacji, z bramą i furtką zlokalizowaną w miejscu dotychczasowego wjazdu na działkę, które stanowić będzie jednocześnie strefę ochrony bezpośredniej ujęć wody wykonane z systemowych paneli stalowych z prętów ocynkowanych i malowanych proszkowo w kolorze zielonym, na stalowych słupkach i betonowym cokole, brama i furtka systemowe z materiałów analogicznych jak ogrodzenie, mocowane do stalowych ocynkowanych słupków z rur malowanych proszkowo w kolorze jak ogrodzenie.

- podjazd od bramy do budynku stacji o nawierzchni z betonowej kostki brukowej,
- wokół budynku stacji, zbiorników retencyjnych i studni przewidziano opaski z betonowej kostki o szer. 50 cm,
- nawierzchnia w strefie ochrony bezpośredniej z kostki betonowej gr. 8 cm, w kolorze brązowym, na podbudowie piaskowo-cementowej,
- budynki na planie prostokąta rozbudowany w kierunku zachodnim, adaptowane istniejące pomieszczenie technologiczne, powiększone o rozbudowę z wydzieleniem w istniejącej części pomieszczenia chlorowni, rozdzielni i wc. W pomieszczeniu technologicznym nowe fundamenty pod filtry oraz kanał podposadzkowy. Dach płaski o jednostronny niewielkim wysokościowym do stropodachu obecnego. Rozbudowa - ściany murowane z bloczków silikatowych, ocieplenie całości ścian - typu lekkiego, styropianem, natomiast stropodach typu gęstożebrowego, ocieplony styropianem i pokryty papą. Wymiary budynku: rozpiętość w osiach 6,00 m, wysokość użytkowa 3,85 – 4,18 m, wysokość maksymalna 4,77 m, szerokość 6,45m, długość 15,20 m. Powierzchnia: zabudowy 98,04m², użytkowa 82,25m², kubatura 451,0m³.

Ujęcie wody surowej zlokalizowane w miejscowości Ariany, składa się z jednej studni głębinowej oznaczonej numerem 1 z zatwierdzonymi zasobami eksploatacyjnymi w wielkości 38 m³/h. Studnia o parametrach: głębokość - 43 m, depresja 3 m.

ustabilizowane zwierciadło wody - ok. 18 m p.p.t. Studnia głębinowa posiada strefę ochrony bezpośredniej w wielkości 8,0 m, licząc od ich obudowy.

Charakterystyka procesu uzdatniania wody, w oparciu o dwustopniowy system filtracji, w ramach którego prowadzone będą następujące czynności:

Realizacja procesu uzdatniania wody, w oparciu o dwustopniowy system filtracji, w ramach którego prowadzone będą następujące czynności:

- proces napowietrzania wody surowej,
- filtracja ciśnieniowa pierwszego stopnia na filtrach ciśnieniowych,
- woda wstępnie oczyszczona i napowietrzona zostanie poddana filtracji ciśnieniowej drugiego stopnia w filtrach ciśnieniowych.

Proces płukania filtrów w układzie automatycznym.

Woda uzdatniona, kierowana jest do zbiorników retencyjnych, z których za pośrednictwem pomp do sieci odbiorczej oraz częściowo do płukania filtrów.

Procesem towarzyszącym obróbce wody, jest proces płukania filtrów przy zastosowaniu sprężonego powietrza pochodzącego z dmuchawy, oraz wody uzdatnionej. Wody pochodzące z płukania filtrów, kierowane będą do odstojnika wód popłucznych.

Dezynfekcja wody prowadzona będzie 3%±5% roztworem podchlorynu sodu. Roztwór dezynfekujący wprowadzony będzie do wody za pośrednictwem pompy dozującej, współpracującej z wodomierzem z nadajnikiem impulsów.

Armatura - w głównych węzłach technologicznych zastosowane zostaną przepustnice z napędem pneumatycznym.

Rurociągi SUW wykonane będą z rur ciśnieniowych PVC PN-16 o połączeniach klejonych i kołnierzowych.

Pompa studni głębinowej o charakterystyce: wydajność w punkcie pracy 36 m³/h, wysokość podnoszenia w punkcie pracy 45 m H₂O i mocy silnika 5,0 kW

Zestaw hydroforowy: wydajność maksymalna 80 m³/h, wysokość podnoszenia 50 ÷ 55 m H₂O, ilość pomp 4 szt., moc zestawu 4 x 7,5 kW. W skład zestawu wchodzi następujące elementy: wielostopniowe pompy pionowe, szafa sterownicza zawierająca kompletny osprzęt elektryczny i układ sterujący – zabezpieczający, kolektor tłoczny i ssawny z rur ze stali k.o., armatura odcinająca na ssaniu każdej pompy i odcinająco – zwrotna na tłoczeniu, kompensatory gumowe, membranowy zbiornik ciśnieniowy tłumiący uderzenia hydrauliczne w sieci, konstrukcja wsporcza ze stali ocynkowanej wsparta na wibroizolatorach, manometry kontrolne z czujnikami ciśnienia.

Osuszacze powietrza 3 szt.: moc osuszania 38 litrów /24 h przy (32°C-80%RH), zakres pracy 2 °C ÷ 35 °C z elektronicznym systemem kontroli z możliwością programowania żądanej wilgotności powietrza w zakresie od 30 ÷ 90 % RH, elastyczny przewód do stałego usuwania kondensatu.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Waganiec na lata 2016-2020

9.1. Harmonogram i ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji

Harmonogram realizacji przedsięwzięć stanowi ważny element zarządzania procesem rewitalizacji. Informacje w nim zawarte dotyczą: terminu realizacji przedsięwzięć, ich szacowanej wartości, podmiotów realizujących projekty oraz źródeł ich finansowania.

Tabela 29. Zestawienie szacunkowego harmonogramu i ram finansowych projektów rewitalizacyjnych

Nazwa projektu	Obszar rewitalizacji	Termin projektu	Podmioty realizujące projekt	Szacowana wartość	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania	
					%	zł	środki publiczne	środki prywatne
Adaptacja i rozbudowa budynku na Centrum Rozwoju Lokalnego i Ekologicznego w Wólnem	Waganiec	2017 - 2022	Gmina Waganiec	2 170 490 zł			EFRR	
Utwardzenie nawierzchni dróg gminnych	Waganiec	2018 - 2022	Gmina Waganiec	807 500 zł			EFRR, środki własne gminy	
Przebudowa drogi gminnej nr 160528C Waganiec - Wólne	Waganiec, Plebanka, Wólne	2017 - 2025	Gmina Waganiec	1 000 000 zł			Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych, środki własne gminy	
Przebudowa drogi powiatowej Nr 2613C Przypust-Waganiec PKP od km 0+000 do km 0+975 wraz z przebudową przepustu o numerze J.N.I.01020796	Waganiec, Przypust, Szpitalka	2016 - 2018	Gmina Waganiec	1 725 248 zł			EFRR, środki własne gminy oraz powiatu aleksandrowskiego	
Budowa centrum przesiadkowego w sołectwie Waganiec	Waganiec	2018 - 2022	Gmina Waganiec	400 000 zł			EFRR, środki własne gminy	
Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej w sołectwie Sierzchowo	Sierzchowo	2018 - 2020	Gmina Waganiec	680 000 zł			EFRR, środki własne gminy	
Budowa boiska wielofunkcyjnego w Sierzchowie	Sierzchowo	2017 - 2023	Gmina Waganiec	912 300 zł			EFRR, środki własne gminy	
Gminne Centrum Kultury w Wagańcu	Waganiec	2018	Gmina Waganiec	-			EFRR, środki własne gminy	
Rozbudowa dróg polegająca na budowie ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych na terenie Gmin: Aleksandrów Kujawski, Bądkowo, Waganiec, Koneck, Zakrzewo i Raciążek	Józefowo i Sierzchowo	2016 - 2020	Związek Gmin Ziemi Kujawskiej	1 364 000 zł	54,3%	740 906 zł	EFRR, środki własne gminy	

Przebudowa (modernizacja) stacji uzdatniania wody (SUW), studni głębinowej, budowa zbiorników wody pitnej, zestawu hydroforowego oraz monitoring z wizualizacją pracy SUW na terenie gminy Waganiec		2017 – 2018	Gmina Waganiec	1 790 000 zł			EFRR, środki własne gminy	
---	--	-------------	----------------	--------------	--	--	---------------------------	--

Źródło: opracowanie własne.

10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności rewitalizacji

Niezbędnym do spełnienia kryterium, na rzecz wspierania projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w wielu aspektach funkcjonowania. Komplementarność projektowa przyjmuje bowiem charakter:

Komplementarność przestrzenna - dotyczy powiązania przestrzennego pomiędzy obszarami rewitalizacji, a pozostałymi terenami gminy. W odniesieniu do założenia, że gmina traktowana jest jako całościowa przestrzeń, efekty przedsięwzięć powinny być odnotowywane także na niej, nie tylko wyłącznie na obszarze rewitalizacji. Rezultaty działań z terenu rewitalizacji będą oddziaływać pośrednio na sferę społeczną, gospodarczą i środowiskową, również na pozostałym obszarze gminy. Mechanizm odpowiedzialny za komplementarność przestrzenną rewitalizacji powinien bazować na systemie systematycznego monitoringu zmian zagospodarowania przestrzennego terenów w skali całej gminy.

Komplementarność problemowa - świadczy o zachowaniu równowagi wśród projektów oraz eliminowaniu zjawisk kryzysowych dotyczących kilku aspektów funkcjonowania gminy. Działania uwzględniające rozwój w każdej ze sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej

oraz przestrzenno-funkcjonalnej mają kluczowe znaczenie dla powodzenia Programu Rewitalizacji. Komplementarność problemowa zapewnia zwiększoną efektywność procesu oraz zyskanie dodatkowej wartości niż suma rozwiązanych problemów.

Celem spełnienia kryterium komplementarności problemowej należy:

- Zdefiniować wskaźniki, oceniające efekty końcowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- Skorelować prace rewitalizacyjne z pozostałymi działaniami podejmowanymi w ramach rozwoju gminy.

Komplementarność proceduralno - instytucjonalna - dotyczy kryteriów: zastosowania odpowiednich procedur oraz wykorzystania właściwego systemu zarządzania procesem rewitalizacji. Spójność procedur oraz efektywny system, usprawniający poziom komunikowania się między sobą różnych instytucji związanych z rewitalizacją stanowi o powodzeniu Programu. Wypracowany system powinien dotyczyć kwestii: ustandaryzowania przebiegu prac rewitalizacyjnych oraz procesu monitoringu i oceny, wyłonienia hierarchii zwierzchnictwa i decyzyjności wśród jednostek odpowiedzialnych za prowadzenie Programu, a także ustaleniu reguł odpowiedzialności za podejmowane działania.

Komplementarność międzyokresowa - dotyczy zachowania ciągłości planistyczno-programowej dla gminy. Gminny Program Rewitalizacji stanowi kontynuację poprzednio podejmowanych działań rozwojowych, wkomponowuje się w kierunki działań zdefiniowane w poprzedzających dokumentach strategicznych. Zasada komplementarności międzyokresowej dotyczy również dostosowania charakteru dokumentu do uwarunkowań stawianych przez następujące po sobie programy operacyjne oraz związane z nimi zmiany kryteriów ewaluacji programów rewitalizacyjnych.

Komplementarność źródeł finansowania - dotyczy zapewnienia spójności w uzupełnianiu się źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych. Koordynacja przedsięwzięć powinna odbywać się w zgodzie do założeń finansowania różnych programów operacyjnych, zarówno europejskich, jak i krajowych. W odniesieniu do polityki europejskiej na lata 2014 - 2020, przeprowadzanie projektów rewitalizacyjnych odbywa się z wykorzystaniem wsparcia ze środków:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,

- Europejskiego Funduszu Spójności.

11. Mechanizmy partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji

Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Waganiec oparte jest na zasadach partnerstwa oraz partycypacji społecznej. Uczestnictwo społeczeństwa w powstawaniu dokumentu odbywało się na każdym z jego etapów. Współpraca z grupami społecznymi, mającymi chociażby najmniejszy interes w stosunku do obszaru rewitalizacji jest kluczowym aspektem tworzenia Programu.

Udział interesariuszy w procesie tworzenia i wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji podyktowany jest odpowiednio:

- **61 art. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej** - dotyczącym prawa obywateli do otrzymywania informacji nt. działań podejmowanych przez organy władzy publicznej;
- **20 art. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej** - zasad wolności działalności gospodarczej oraz dialogu społecznego, jako podstawy ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej;
- **Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji** - stanowiącą kluczowy akt prawny dla procesu powstawania GPR.

Partycypację społeczną w procesie rewitalizacji oparto na trójpodziale, który związany jest z kolejnymi poziomami angażowania się obywateli w sprawy publiczne:

Rysunek 12. Etapy angażowania się społeczności w sprawy publiczne

Źródło: opracowanie własne.

Informowanie – stanowi najbardziej podstawową płaszczyznę partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji. Informowanie dotyczy upowszechniania informacji odnoszących się do programu rewitalizacji. Upublicznianie dokumentów, notatek ze spotkań, informacji dotyczących konsultacji stanowi podstawową formę udziału społeczności w tworzeniu programu rewitalizacji. Do podstawowych instrumentów informowania należą m.in. Biuletyn

Informacji Publicznej, urzędowe obwieszczenia i komunikaty, ulotki informacyjne, media czy strony internetowe.

Konsultowanie – stanowi kolejny etap zaangażowania społeczeństwa w sprawy publiczne. W odniesieniu do procesu rewitalizacji konsultowanie dotyczy nie tylko wyłącznie zasięgania informacji, ale również udzielania informacji zwrotnej na dany temat. W wyniku moderowanego badania, czy to w formie wywiadu indywidualnego, czy też zbiorowego, interesariusze programu rewitalizacji przekazują swoje spostrzeżenia, opinie i wnioski. Poziom konsultowania ma niebagatelny wpływ na identyfikację potencjalnych konfliktów i ich stron, a także wyznaczanie obszarów problemowych. Do narzędzi konsultacji należą m.in.: konsultacje społeczne dokumentów planistycznych czy decyzji administracyjnych, badania opinii publicznej, wywiady zogniskowane, głosowania i debaty.

Aktywne uczestnictwo – najwyższy poziom zaangażowania interesariuszy w sprawy publiczne. Pełna partycypacja społeczna dotyczy sytuacji, w której osoby i podmioty zainteresowane uczestniczą w procesie rewitalizacji na wszystkich jego etapach. Ich udział odnotowany jest nie tylko w czasie przygotowywania dokumentu, lecz również podczas jego wdrażania, monitorowania i oceny. Aktywne uczestnictwo interesariuszy oparte jest na współpracy wielu środowisk związanych z programem. Wyłącznie uwzględnienie opinii wszystkich grup społecznych determinuje poprawność uzyskanych wyników. Do narzędzi pełnej partycypacji społecznej należą m.in.: referenda lokalne, wieloletnie planowanie inwestycyjne o charakterze partycypacyjnym, budżety partycypacyjne, programy grantowe i dotacje, wysłuchania i przesłuchania publiczne, otwarte drzwi urzędów i innych instytucji i spotkania z grupami interesantów.

Efektywna partycypacja wymaga uruchomienia procesu, w którym społeczność lokalna jest także współtwórcą wypracowanych działań. Spowodować może to zorganizowanie forum, na którym będą przedstawiane opinie i wnioski stron zainteresowanych rewitalizacją. Ważnym narzędziem partycypacji społecznej są konsultacje społeczne.

12. System wdrażania (realizacji) Gminnego Programu Rewitalizacji

Wybór właściwego systemu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji stanowi kluczowy element jego realizacji. Wybór koncepcji wdrażania Programu determinowany jest charakterystyką przedsięwzięć rewitalizacji, strukturą odpowiedzialną na zarządzanie procesem, jak i uwarunkowaniami w samej gminie. System realizacji GPR powinien skoncentrować się na działaniach umożliwiających osiągnięcie celu rewitalizacji, a mianowicie wyprowadzeniu obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego. Włączenie w struktury decyzyjne jednostek reprezentujących różne interesy oraz pochodzących z różnych środowisk ma duży wpływ na obiektywną ocenę podejmowanych decyzji.

Celowość działań – kompleksowy zbiór elementów rewitalizacji, podejmowanych przez poszczególne jednostki powinien charakteryzować się nakierunkowaniem na osiągnięcie wyznaczonych w dokumencie założeń.

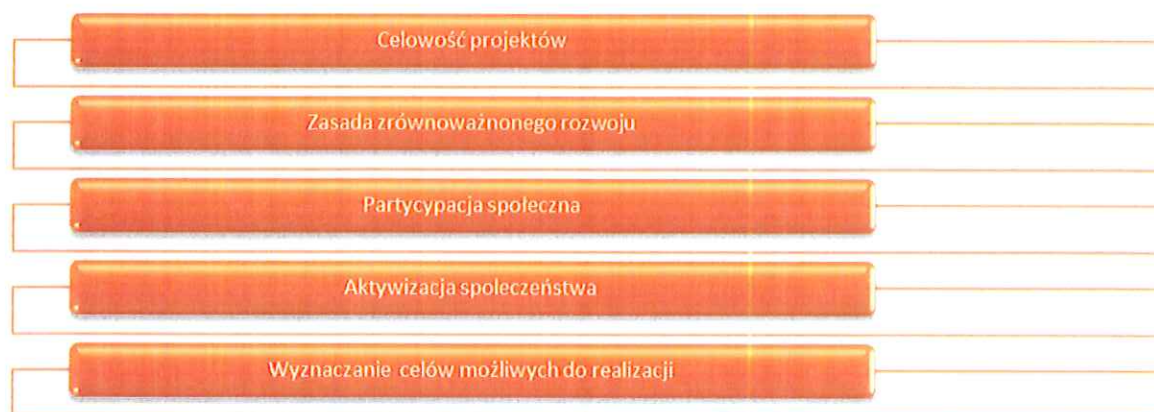
Zasada zrównoważonego rozwoju – metoda, na podstawie której działania rewitalizacyjne powinny odnosić się do wszystkich sfer funkcjonowania gminy, mianowicie: społeczeństwa, gospodarki, infrastruktury i środowiska.

Partycypacja społeczna – zaangażowanie wszystkich grup interesariuszy w proces tworzenia, wdrażania i monitorowania programu rewitalizacji.

Aktywizacja społeczna – promowanie uczestnictwa ludności w sprawach publicznych. Aktywne działania zmierzające do budowy poczucia przynależności jednostek do danych grup społecznych.

Wyznaczanie celów możliwych do realizacji – zdefiniowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne powinny być możliwe do zrealizowania. Podczas planowania działań należy uwzględnić elementy finansowe, operacyjne, jak i czasowe.

Rysunek 13. Założenia sprawnego systemu zarządzania Programem Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

13. System monitoringu i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

13.1. Monitoring

Kluczowym elementem zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji jest system monitorowania. Bieżący monitoring w trakcie realizacji GPR będzie odbywać się na dwóch poziomach:

- Monitorowania realizacji kolejnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- Analizy zmian zachodzących na obszarach wyznaczonych do rewitalizacji.

Podstawą systemu monitoringu i oceny są pozyskiwane dane dotyczące rewitalizowanych obszarów. Pozyskiwane dane powinny dotyczyć zakresu sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej.

Niezbędne jest, aby dane były gromadzone w sposób systematyczny oraz na poziomie adresowym, z możliwością agregacji dla obszarów rewitalizacji. Zbieranie informacji nt. zjawisk problemowych powinno odbywać się corocznie.

Na podstawie pozyskiwanych informacji oceniany jest operacyjny oraz finansowy stopień wykonania projektów rewitalizacyjnych. Systematyczny monitoring pozwala na bieżące definiowanie występujących trudności w realizacji celów.

Rysunek 14. Format arkusza monitorującego poszczególne działania rewitalizacyjne

Numer i nazwa projektu:

.....
.....
.....

Wykonawca projektu i jego partnerzy:

.....
.....
.....
.....
.....

Opis realizacji przedsięwzięcia (z wyszczególnieniem wszystkich podejmowanych działań i okresu ich wykonania):

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Źródła finansowania podejmowanych działań:

.....
.....
.....
.....
.....

Wskaźniki produktu oraz ich wartość:

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
Wskaźniki rezultatu oraz ich wartość:
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

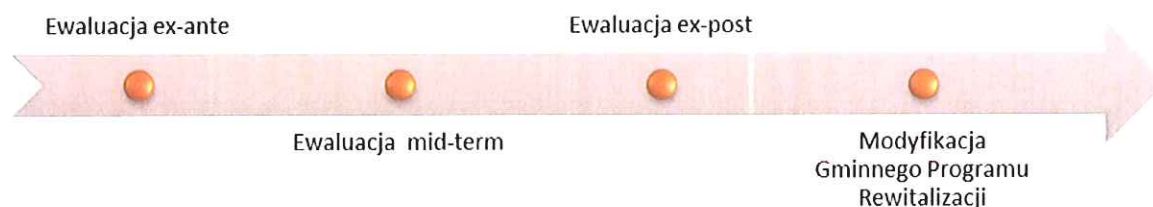
Źródło: opracowanie własne.

13.2. Ewaluacja

Ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Waganiec oparta jest na analizie wpływu przedsięwzięć rewitalizacyjnych na poszczególne aspekty funkcjonowania gminy. Ocena efektów projektów rewitalizacyjnych powinna w największym stopniu dotyczyć oszacowania ich wpływu na realizację poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych. Celem ewaluacji jest oszacowanie w jakim zakresie realizowane są założenia Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ewaluacja Programu Rewitalizacji prowadzona jest przy wykorzystaniu danych zgromadzonych podczas monitoringu. Ewaluacja jest procesem kilkietapowym. W zależności od stopnia realizacji założeń dokumentu, dane analizowane są według odmiennych kryteriów.

Rysunek 15. Ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

14. Spis tabel i wykresów

14.1. Spis rysunków

Rysunek 1. Etapy tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji	5
Rysunek 2 Sołectwa Gminy Waganiec.....	6
Rysunek 3. Mapa Gminy Waganiec	13
Rysunek 4. Mocne strony gminy wg uczestników warsztatów konsultacyjnych	39
Rysunek 5. Problemy w gminie wg uczestników warsztatów konsultacyjnych.....	42
Rysunek 6. Występowanie azbestu na terenie Gminy Waganiec	78
Rysunek 7. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Waganiec.....	86
Rysunek 8. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Waganiec.....	88
Rysunek 9. Wizja rewitalizacji	91
Rysunek 10. Misja rewitalizacji	91
Rysunek 11. Cele strategiczne i wynikające z nich kierunki działań.....	92
Rysunek 12. Etapy angażowania się społeczności w sprawy publiczne.....	105
Rysunek 13. Założenia sprawnego systemu zarządzania Programem Rewitalizacji	108
Rysunek 14. Format arkusza monitorującego poszczególne działania rewitalizacyjne.....	109
Rysunek 15. Ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji	110

14.2. Spis tabel

Tabela 1. Powierzchnia sołectw wchodzących w skład gminy i struktura wykorzystania gruntów.....	7
Tabela 2. Użytkowanie terenów Gminy Waganiec w 2014 roku	11
Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2010-2014	16
Tabela 4. Wyposażenie mieszkań na terenie gminy w instalacje	16
Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych na terenie gminy w latach 2010-2015.....	23
Tabela 6. Bezrobotni zarejestrowani wg płci w latach 2010-2015	25
Tabela 7. Dane statystyczne na temat oświaty i edukacji w latach 2012-2015	30
Tabela 8. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi.....	33
Tabela 9. Mocne strony.....	39
Tabela 10. Negatywne zjawiska	43

Tabela 11. Proponowane działania w zakresie rewitalizacji.....	44
Tabela 12. Struktura osób bezrobotnych w roku 2015	66
Tabela 13. Liczba odnotowanych przestępstw na terenie Gminy Waganiec w roku 2015	68
Tabela 14. Liczba osób z problemem ubóstwa	69
Tabela 15. Liczba osób z problemem bezradności	70
Tabela 16. Liczba osób z problemem alkoholowym	71
Tabela 17. Liczba osób niepełnosprawnych.....	72
Tabela 18. Liczba przyznanych świadczeń przez GOPS na terenie Gminy Waganiec w roku 2015	73
Tabela 19. Liczba organizacji pozarządowych z podziałem na sołectwa	75
Tabela 20. Liczba podmiotów gospodarczych z podziałem na sołectwa w roku 2015	77
Tabela 21. Infrastruktura kulturalna.....	79
Tabela 22. Zestawienie wskaźników z wyszczególnieniem obszarów	81
Tabela 23. Kumulacja negatywnych zjawisk.....	87
Tabela 24. Uzasadnienie celu rewitalizacji dla obszaru sołectwa Wólne	89
Tabela 25. Uzasadnienie celu rewitalizacji dla obszaru sołectwa Sierzchowo	89
Tabela 26. Uzasadnienie celu rewitalizacji dla obszaru sołectwa Waganiec.....	89
Tabela 27. Główne projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	94
Tabela 28. Zestawienie projektów komplementarnych	98
Tabela 29. Zestawienie szacunkowego harmonogramu i ram finansowych projektów rewitalizacyjnych	102

14.3. Spis wykresów

Wykres 1. Zmiany struktury użytkowania terenów Gminy Waganiec w latach 2012-2014	12
Wykres 2. Długość czynnej sieci rozdzielczej oraz kanalizacyjnej na terenie gminy w latach 2010-2014 [w km]	14
Wykres 3. Podmioty zarejestrowane w REGON na terenie Gminy Waganiec w latach 2010-2015	19
Wykres 4. Pracujący wg płci w latach 2010-2014.....	24
Wykres 5. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	25
Wykres 6. Liczba mieszkańców gminy w latach 2010-2015.....	26

Wykres 7. Struktura ludności na terenie gminy w roku 2015	27
Wykres 8. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	28
Wykres 9. Przyrost naturalny na terenie gminy w latach 2010-2014.....	28
Wykres 10. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na terenie gminy w latach 2010-2014	29
Wykres 11. Liczba gospodarstw domowych korzystających z wszystkich form pomocy i pracy socjalnej świadczonych przez GOPS w Gminie Waganiec w latach 2011-2014.....	32
Wykres 12. Proszę ocenić ogólny stan społeczno-gospodarczy poszczególnych sołectw:.....	47
Wykres 13. Proszę ocenić skalę występowania poszczególnych problemów w Pana(i) sołectw:	48
Wykres 14. Proszę ocenić skalę występowania poszczególnych problemów w Pana(i) sołectwie:	49
Wykres 15. Proszę podać przykładowe działania/ inwestycje, które Pana/Pani zdaniem trzeba podjąć na terenie Pana/Pani sołectwie w celach rewitalizacyjnych (pytanie otwarte):.....	50
Wykres 16. W jakich sołectwach gminy działania z zakresu wsparcia rozwoju społecznego są najbardziej potrzebne? (Pytanie wielokrotnego wyboru, można było zaznaczyć 3 odpowiedzi).	51
Wykres 17. Proszę ocenić najważniejsze problemy społeczne występujące na wybranym przez Pana/Panią obszarze według skali: 1-najmniej istotny, 2-raczej nieistotny, 3-trudno powiedzieć, 4-raczej istotny, 5-najbardziej istotny:	52
Wykres 18. W jakich sołectwach gminy działania z zakresu wsparcia rozwoju gospodarczego są najbardziej potrzebne? (Pytanie wielokrotnego wyboru, można było zaznaczyć 3 odpowiedzi).	53
Wykres 19. Proszę ocenić najważniejsze problemy gospodarcze występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze według skali: 1-najmniej istotny, 2-raczej nieistotny, 3-trudno powiedzieć, 4-raczej istotny, 5-najbardziej istotny:	54
Wykres 20. W jakich sołectwach gminy działania z zakresu modernizacji lub budowy nowej infrastruktury są najbardziej potrzebne?	55
Wykres 21. Proszę ocenić najważniejsze problemy przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne, występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze według skali: 1-najmniej istotny, 2-raczej nieistotny, 3-trudno powiedzieć, 4-raczej istotny, 5-najbardziej istotny:	56

Wykres 22. Jakie najważniejsze efekty, według Pani/Pana powinny zostać osiągnięte w wyniku przeprowadzonego procesu rewitalizacji? (Pytanie wielokrotnego wyboru, można zaznaczyć maksymalnie 5 odpowiedzi):	57
Wykres 23. Wiek respondentów.	58
Wykres 24. Płeć respondentów.	58
Wykres 25. Miejsce zamieszkania respondentów.	59
Wykres 26. Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych i gimnazjach	75

Przewodniczący
Rady Gminy
mgr Jarosław Różański

